

2.8° 141

Więdźżenap

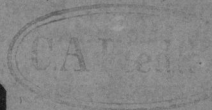

Protyka

sa Sserbow

na lęto

1864.

1864

W nakładom Maczicy Sserbskeje.

W kommissii w Gsmolezjowej knihatni.

W tutym 1864. lécze po Khrystufu, kotrej je pschestupne lëto a 366 dnjów wopshija, liczi so:

wot sworjenja swëta	5813,	wot satożenja budyshého tachantstwa	644,
wot mustajenja julianskeje prothyki	1909,	wot spoczatka reformazije	347,
wot czerpjenja a horjettacza Khrystufoweho	1831,	wot naroda krala Jana	63,
wot spoczatka Kshesczjanstwa we Eserbach	844,	wot satożenja maczich sberbskeje	16.

Zyrfwinske lëtne snamjenja.

W porjedzenej Neho- rjowej prothyzy	W starej julianskej prothyzy.
III	III
XII	III
XXV	XXV
VII	VII
CB	ED
27. mërza	29. haperleje.
26 njezbjele po swj. trojizy do	1. adv. 24.

Schtyri lëtne czašy.

Sapoczatk nalëcza: 20. mërza 5 hodj. 14 min. popoŋnu,
= lëcza: 21. junija 2 hodj. 12 min. popoŋnu.
= našymy: 23. septembra 4 hodj. 26 min. rano.
= šymy: 21. decembra 4 hodj. 3 min. popoŋn.

Schtyri kwatembry.

W porjedzenej Neho- rjowej a w starej julianskej prothyzy	
17. februara	11. mërza
18. meje	10. junija
21. septembra	16. septembra
14. decembra	16. decembra.

Saczmicze słónczka a mësaczka.

We l. 1864 so słónczko dwaj krócz saczmi, mësaczk so pak njesaczmi. Prënje saczmicze słónczka so 6. meje stanje, budze so pak jenož we raniškej Afrike, we połónžnej Awstraliskej a we wječzornej Americy widziej. Druhe saczmicze słónczka 30. oktobra budze jenož we połónžnej a sředžnej Americy k widjenju. Po tajsim pola naš žane saczmicze słónczka njebudze widžene.

W l. 1864 knjezi Venus. (♀)

Stolëtna prothka praji, so su te lëta, we kotrychž Venus knjezi, bóle mokre byžli sucha a drubdy kšetro czopke.

Nalëto posdže pschidže, ale je jara rjane a hoji wschitlim plodam.

Sbžž mokrota w nalëczu dolho njeje traka, dha w lëcze czopota scžehuje; jeli so pak we nalëczu je dolho deszczijote wjedro, dha w lëcze suchota nastanje, so bur malo kopow nawjasa.

Nasyma je s wjetšca czopla a rjana, ale sředž novembra semja samjeršnje a do hod wjach njerostaje.

Šyma je pschi sapoczatku sředž sucha, pschi lónzu pak mokra, so wulke deszczijki człowjekam a stotu jara schobža.

Nalëtny šyw dhrbi so s czašom wobstaracz, dofelž jemu hewak suchota schobžiczi móže, ale kóždy hladaj so, so šwoje žné mokroty dla bjes schodny domkhowa.

Mož a pschenja njebudžetej so jara dcrje radžicž; budžetej pak rjanaj we sčonje.

Wot šadu wjele njeroseže, tola pak to wot teho wotwišuje, kajkež je nalëto, hacž je sucha abo mokre.

To lëto ma wjele hrimanjow a šylnych deszczikow, a po tajsim wjele rybow a malo sornow.

Jutrowna tabella.

1865: 16. haperleje.	1871. 9. haperleje
1866: 1. "	1872: 31. mërza psch.
1867: 21. "	1873: 13. haperleje.
1868: 12. " psch. I.	1874: 5. "
1869: 20. mërza.	1875: 28. mërza.
1870: 17. haperleje.	1876: 16. haperleje psch. I.

12 njebjeske snamjenja.

 boran,	 law,	 tšlënit,
 byt,	 knježna,	 kosforóž,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 raf,	 schorpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pschifrótnjenja słowow.

☉ słónczko,	ffh. p. sšhadjenje popoŋnu.
☽ mësaczk,	ffh. d. sšhadjenje dopoŋnu.
☿ spoŋny mësaczk,	fh. p. sšhowanje popoŋnu.
♁ pošlëni bërtilk,	fh. d. sšhowanje dopoŋnu.
♂ mlody mësaczk,	hod. hodžina.
♃ prjeni bërtilk,	min. minuta.
	* stótnje wiki.

1864. Januar, wulki róż, ma 31 dnjów.

Měšaczkowe
přeměńjenje.
Wjedro.
Stołětna
protyka.

Sermantki
a
šćotne wiki.

Dnyženje a dnj.	Porjedžena protyka evangeljska. katoljska.	Stara julianska Dezember.	☉ šřhad. h. m.	☽ šřhow h. m.	☾ Nješće mameńja	☽ šř. h.	☽ šř. h.
--------------------	---	------------------------------	----------------------	---------------------	------------------------	-------------	-------------

Text dop.: Matth. 16, 24—26; Pšalm 102, 26—29; pop.: Jan 4, 34—36.

1 pjatt	Nowe lěto	20 Ignaca	8	6	4	2	☾	šř. h.	d.
2 šobot.	Matthar.	21 Julija	8	6	4	3	☾	0	20

1. tydžen. Text dop.: 1 Mořš. 17, 1—4; Romřš. 18, 7—8; pop.: Łuf. 12, 16—21.

3 njeđž.	po now. lěče	22 4. adventa	8	6	4	4	☾	1	22
4 pónđž.	Bakzarja	23 Dagoberta	8	5	4	5	☾	2	29
5 wut.	Simeona	24 Had. a J.	8	5	4	6	☾	3	40
6 šřjeda	J. jođ kral.	25 Boži džen	8	5	4	7	☾	4	55
7 šřtw.	Juliany	26 Boži mač	8	4	4	8	☾	5	59
8 pjatt	Erharda	27 Šćep. m.	8	4	4	9	☾	6	56
9 šobot.	Zacharja	28 20000 mart	8	3	4	10	☾	šř.	p.

2. tydžen. Text dop.; Pš. 139, 7—12; Kol. 2, 18; pop; Matth. 3, 13—17.

10 njeđž.	1 po 3 kral.	29 n. po h.	8	3	4	12	☾	6	20
11 pónđž.	Alořstje	30 Anisije	8	3	4	14	☾	7	39
12 wut.	Reinholda	31 Sylvestra	8	2	4	16	☾	9	2
13 šřjeda	Šilarija	1 N. l. 1864	8	1	4	17	☾	10	21
14 šřtw.	Želiza	2 Melanije	8	0	4	19	☾	11	39
15 pjatt	Bohuw.	3 70 jap.	7	59	4	20	☾	šř.	d.
16 šobot.	Erdmunda	4 Theofanta	7	58	4	21	☾	0	55

3. tydžen. Text dop.: 1 Mořš. 50, 15—21; Jak. 5, 17—18; pop.: Matth. 4, 1—12.

17 njeđž.	2 po 3 kral.	5 n. p. n. l.	7	57	4	22	☾	2	5
18 pónđž.	Felicity	6 Třoch kral.	7	56	4	23	☾	3	8
19 wut.	Přisřki	7 Jan Kićen.	7	55	4	25	☾	4	10
20 šřjeda	Šab. Sebast.	8 Jurija Kr.	7	54	4	26	☾	5	8
21 šřtw.	Šanže	9 Polymut.	7	53	4	28	☾	5	53
22 pjatt	Vincenza	10 Reh. Nys.	7	52	4	30	☾	6	32
23 šobot.	Charity	11 Theodosia	7	52	4	31	☾	šř.	p.

4. tydžen. Text dop.: 1. Pětr. 5, 6—7; pop.: Jan 1, 35—43.

24 njeđž.	Septuagesima	12 l. n. 3 kr.	7	51	4	32	☾	5	40
25 pónđž.	Paw. wobrocž.	13 Hermila	7	50	4	34	☾	6	45
26 wut.	Polykarpa	14 Zacheja	7	49	4	36	☾	7	49
27 šřjeda	Jan. Křřyřtof.	15 Paw. Th.	7	48	4	38	☾	8	50
28 šřtw.	Karoliny	16 Marcella	7	46	4	40	☾	9	59
29 pjatt	Theobalda	17 Antona	7	44	4	42	☾	11	5
30 šobot.	Adelgundy	18 Athanasije	7	43	4	44	☾	šř.	d.

5. tydžen. Text dop.: 1 Kor. 6, 19, 20; popřšn.: Jan. 2, 23—25.

31 njeđž.	Sexagesima	19 2 n. p. 3 kr.	7	42	4	46	☾	0	16
-----------	------------	------------------	---	----	---	----	---	---	----

☽ Pořleni
běřtl. 2. jan.
dop. 8 h obž. 28
min. ma řně-
hojte a wěřři-
fojte wjedro.

☾ Měřody
měř. 9. jan.
dop. 8 h. 35 m.
pořaže na řy-
mu a řněř.

☽ Přěni
běřtl. 15. jan.
wječřor 11 h.
54 m. přřři-
njeře běřřčž
a řněř.

☽ Pořny
měř. 23. jan.
wječřor 10 h.
52 min. da
lěpřře wje-
bro a jařne
njeřjo dočřa-
lacž.

**Stołětna
protyka:**
Wot 1. hačž
do 3. budže
poměrcžene
njeřjo a řřě-
nja řyma; wot
4. do 6. wulke
běřřčžiti; wot
7. do 9. řřěnja
řyma; 11.
běřřčžiti; wot
25. hačž do
řónca njeřtajne
wjedro ř wě-
trom, řněřom
a řurjawn.

1. Řipřl.
5. Wart (lane
wiki.)
6. Měřřwacžji-
djo.*
11. Kařečy.
Kinsbōřk.*
12. Šalřř-
trow.*
23. Budy-
řřin.*
25. Łufow.*

NB. W Nje-
řřwacžidlo řu
řōždu přěnjju
řřjedbu mě-
řřaza, w Ka-
řečach pař
řōždu řřečžu
řřjedbu řćotne
wiki.

**Wopamńjenje
hōdne dnj.**

1. nowe lěto.
2. Łandtag.
6. řřjoch kral.
20. Šabiana a
Sebăștiana.
22. Vincenza.
25. Pawōła
wobrocžje-
nje abo
ptacžji křwăș.

1864. Februar,

mały różk,

ma 29 dnjów.

Męśaczkowe
pŝchemnjenje.
Wjebro.
Stołętna
protyka.

Dermanti
a
stótne wiff.

Tydzień a dny.	Porzędjena protyka		Stara julianska Januar.	Stad.		Mjesece imienija	D h. m.
	evangeliska.	katholiska.		sthab. h. m.	thow. h. m.		
1 pónđz.	Brigithy	Ignaza	20 Euthymia	7 41	4 48		1 22
2 wut.	Mar. w.	Swęcź Mar.	21 Maxima	7 40	4 50		2 31
3 frjeda	Błazija	Błazija	22 Timoth	7 37	4 51		3 35
4 ŝctw.	Veroniki	Handr. Korf.	23 Klemensa	7 35	4 53		4 38
5 pjatf	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 34	4 55		5 30
6 ŝobot.	Dorotheje	Dorotheje	25 Jurija Th.	7 32	4 57		6 13
6. tydzień. Text dop.: 1 Kral. 2, 1—4; Pŝiŝjł. Smł. 7, 3—5; Hebr. 13, 7; pop.: Jan. 4, 1—9							
7 njedz.	Estohomi	Quinquages.	26 3 n. p. 3 kr.	7 30	4 59		h. p.
8 pónđz.	Honorata	Jana mart.	27 Jana Kr.	7 29	5 1		6 30
9 wut.	Pŝŝnich	Pŝŝnich	28 Euf. S.	7 27	5 3		7 52
10 frjeda	Popjelna fr.	Popjelna fr.	29 Jgnaca	7 26	5 4		9 17
11 ŝctw.	Eufrosiny	Defiderija	30 Kreof.	7 24	5 6		10 35
12 pjatf	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 22	5 8		11 50
13 ŝobot.	Eulalije	Juliany	1 Februara	7 20	5 10		h. d.
7. tydzień. Text dop.: 1 Kral. 3, 5—15; Pŝ. 85, 8—14; Romfł. 12, 7. 8. pop.: Jan. 5, 5—18.							
14 njedz.	Invokavit	1 njedz. pŝta	2; 4 n. p. 3 kr.	7 18	5 12		1 4
15 pónđz.	Faufina	Faufina	3 Błazija	7 16	5 13		2 0
16 wut.	Dneŝima	Jordana	4 Jsidory	7 14	5 15		3 2
17 frjeda	Kwatember	Suche dny	5 Agathy	7 12	5 17		3 51
18 ŝctw.	Konfordije	Konfordije	6 Dorotheje	7 10	5 19		4 30
19 pjatf	Sufanny	Gabina	7 Parthena	7 8	5 21		5 7
20 ŝobot.	Leberchta	Eucharja	8 Theofila	7 6	5 23		5 36
8. tydzień. Text dop.: Czecz. 33, 7—9; Jef. 58, 6—9; 2 Pętr. 1, 19—21; pop.: Lut. 9, 51—56.							
21 njedz.	Reminif.	2 njedz. pŝta	9 5 n. p. 3 kr.	7 4	5 25		6 1
22 pónđz.	Pętr. ŝtok.	Pętr. ŝtok.	10 Charalamp	7 2	5 26		ŝh. d.
23 wut.	Lazara	Romany	11 Eufrosiny	7 0	5 28		6 44
24 frjeda	Pŝŝest. dzeń.	Pŝŝest. dzeń	12 Meticia	6 58	5 29		7 48
25 ŝctw.	Matthiaŝa	Matthiaŝa	13 Eulalije	6 56	5 31		8 55
26 pjatf	Polutny pjatf	Nestora	14 Auxencia	6 54	5 33		10 3
27 ŝobot.	Wolbrechta	Leandra	15 Onesima	6 52	5 35		11 11
9. tydzień. Text dop.: Nehem. 9, 30—34; Pŝ. 77, 8—14; 1 Pętr. 1, 13—16; pop.: Jan. 11, 1—16.							
28 njedz.	Skuli	3 njedz. pŝta	16 Septua.	6 50	5 37		h. p.
29 pónđz.	Matarija	Matarija	17 Konŝanca	6 48	5 39		0 19

W Poŝleni
 bęrtł. 1. febr.
 rano 1 hodz,
 6 m. na deŝcz.
 wętr a ŝnęh
 pokaje.
M Męody
 mjęŝ. 7. febr.
 wjeczor 6 h.
 59 min. pŝŝi-
 njeŝel ŝynu a
 mjerŝnjenje
P Pręni
 bęrtł. 14. febr.
 popołn. 2. hod.
 13 min. ma
 ŝynnny wętr a
 deŝcz.
P Połny
 męŝ. 22. febr.
 wjeczor 5 hod.
 50 min. po-
 kaje na ŝnęh
 a mjerŝnjenje.

**Stołętna
protyka:**

Wot 1. do 7
 budze deŝcz,
 wętr a kurja-
 wa; 8. jaŝny a
 ŝynnny dzeń, 9.
 do 12. deŝcz-
 czif a ŝnęh;
 19. do 22. ŝy-
 nny wętr; 23.
 do 26. jaŝne,
 rano łob, w
 noč ŝynnny
 deŝcz; 26 do
 28. ŝynnne a
 deŝczikoje
 węŝŝikoje wje-
 dro.

1. Luban.*
 - Caŝyn.*
 - Pŝchibus*
 3. Jarow.*
 - Mjeŝwaczi-
dko.*
 - Kadeberg.*
 5. Kalawa.*
 8. Biŝtopicy.*
 - Nowoŝalz.
 - Wofŝtrowz.*
 - ŝhorjelz.*
 - Wojerecy.*
 - Wrody.*
 - Hałŝŝtrow.*
 10. Wjerna-
czjz.* 1
 13. Trjebule.*
 15. Drazdżany
(ŝt. męŝto)
 - Luboraŝ.
 - Gródf.*
 16. Waŝŝczj.*
 - Gródziŝŝczo.
 17. Kaŝecy.*
 20. Żitawa.*
 22. Stołpnjo.
 - Nowoŝk.*
 23. Dobroług.
 24. Kadeburg.*
 - Jaŝońza.
 27. Ruŝow.*
 29. Drazdża-
ny.*
 - Hałŝŝtrow.*
 - ŝekant-
now.
 - Lubin.
 - Żabań.*
- W**opomnjenju
hŝdne dny:
1. Kralowŝe
dawłł.
 2. Swęcźł
Marje.
 25. Matthiaŝa

1864. M ě r z ,

naletník,

ma 31 dnjow.

Měšaczkowe
přeheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Seruantki
a
škótné wíli.

Zhdjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianiska Februar.	☉		Měšće imaměnja	☾	
	evangeliska.	katholska.		řhob. h. m.	řhom. h. m.		řh. h. m.	řh. h. m.
1 wut.	Albina	Albina	18 Orthodoka	6 46	5 38		1 24	
2 řwjeda	Amalije	Simplicia	19 Archippa	6 45	5 40		2 25	
3 řhtw.	Kunigundy	Kunigundy	20 Lea Katan	6 43	5 42		3 19	
4 pjatk	Hadrijana	Hadrijana	21 Timoth	6 41	5 44		4 5	
5 řobot.	Wjedriča	Wjedriča	22 Eugena	6 39	5 46		4 43	

10. tydžen. Text dop.: Ğiob 22, 21—30; Pš. 23; pop.: Jan. 11, 32—66.

6 njedž.	Lätare	4. njedž. pósta	23 Mj's. pósta	6 36	5 47		5 16
7 póněž.	Perpetuy	Domascha Křw.	24 Prest dž.	6 34	5 50		5 48
8 wut.	Silemona	Silemona	25 Hłowy Jan	6 32	5 52		řh. p.
9 řwjeda	Rebeki	Franciski	26 Tarasia	6 29	5 54		8 6
10 řhtw.	Alexandra	Kaja	27 Porfyra	6 27	5 56		9 24
11 pjatk	Rošiny	Rošiny	28 Prokopa	6 24	6 58		10 40
12 řobot.	Rehorja	Rehorja	29 Basilia	6 22	6 0		11 49

11. tydžen. Text dop.: Ğef. 53, 4, 5; Pš. 73, 23—26; pop.: Jan. 11, 47—57.

13 njedž.	Sudifa	5 njedž. pósta	1 Syro pósta	6 21	6 1		řh. d.
14 póněž.	Abigail	Matthildy	2 Theodota	6 18	6 3		0 52
15 wut.	Křychřstofa	Longina	3 Póštnicy	6 16	6 5		1 45
16 řwjeda	Henriety	Heriberta	4 Pop řwjeda	6 14	6 7		2 29
17 řhtw.	Herth	Patrica	5 Kanona	6 12	6 9		3 7
18 pjatk	Anjelma	Cyrilla	6 42 mart.	6 9	6 11		3 38
19 řobot.	Zosefa	Zosefa	7 Basilia	6 7	6 12		4 5

12. tydžen. Text dop.: Ğef. 53, 11, 12; Pš. 118, 16—22; pop.: Jan. 12, 1—13.

20 njedž.	Palmarum	Womoněžta	8 Quadrag.	6 5	6 14		4 29
21 póněž.	Kasimira	Benedikta	9 40 mart.	6 2	6 15		4 49
22 wut.	Benedikta	Oktawiana	10 Kodrata	6 0	6 17		5 10
23 řwjeda	Eberharda	Wiktorina	11 Kwatemb.	5 58	6 18		řh. p.
24 řhtw.	Seleny řhtw.	Zeleny řhtw.	12 Theofana	5 55	6 20		7 54
25 pjatk	Ğjichi pjatk	Wulki pjatk	13 Nicefora	5 53	6 22		9 2
26 řobot.	Kastula	Ludgera	14 Agarita	5 51	6 24		10 10

13. tydžen. Text dop.: Łuf. 24, 1—9; 2 Tim. 1, 9, 10; pop.: Matth. 28, 1—10.

27 njedž.	1. řw. jutrow	1 řw. dj. jut.	15 2 n. pòst.	5 48	6 25		11 16
28 póněž.	2 řw. jutrow	2 řw. dj. jut.	16 Sabina	5 46	6 27		řh. d.
29 wut.	Eustachija	Guntrama	17 Alexia	5 44	6 29		0 18
30 řwjeda	Guida	Kwirina	18 Cyr. Wulk.	5 42	6 30		1 13
31 řhtw.	Detlawa	Balwiny	19 Josefa	5 40	6 32		2 0

☽ Pořleni
běřtl. 1. měřza
pop ořn. 2. řod.
1 min. přři-
njeře jařne ale
řymne wjedro.
☽ Mřody
měřacžř 8.
měřca rano 4
řodž. 48 min.
ma řymne dnj
a nòcne mjer-
řnjenja.

☽ Přeni
běřtl. 15 měřca
rano řhodž. 56
min. přřinjeře
wěř a řněř ř
deřřeřřkom.

☽ Pòlny
měřacžř 23.
měřca dopořn.
11. řodžinacž
13. min. pořaže
na jařne mjer-
dwo a mjer-
řnjenje.

☽ Pořleni
běřtl. 30. měř.
wjećřor 11.
řodž. 9 min.
ma njeřtajne
wjedro.

Stolětna
protyka:

Wot 1. do 7.
měřca je wje-
dwo řymne a
wěřřřkojte; wot
8. do 17. bu-
dže jara řyma;
19. wěř a
řněř ř deřř-
eřřkom; 20. a
řhwa wot 22. řačž do řonca
bubže jara njeřtajne wjedro

1. Bart.*
2. Mjeřwaczi-
dwo.*
3. Biskopicy*
4. Wòpork.*
5. Ğubland.
6. Potěžniza.*
7. Ryřbach.
8. Ğubž.*
9. Ğrabiu.*
10. Ğoliřřyn.
11. Ğalfřřrow.*
12. Ğemr.
13. Ğubij.*
14. Wòřřin.*
15. Ğubnjow.
16. Ğuřatow.*
17. Přřibřjreg.
18. Ğořřow.*
19. Ğatecy.*
20. Ğamjenž.*
21. Ğhorjelž.*
22. Ğtara
23. Ğarba.
24. Ğjeřřow.*
25. Ğndyřřin.
26. Ğřjebule.*
27. Ğřwan.
28. Ğulow.*
29. Ğiřow.*
30. Ğuborař.
31. Ğařřyn.*
32. Ğřwan.
33. Ğarřaře.
34. Ğeře.*

Wopomnjenja
řodne dnj.
12. Rehorja.
20. Ğapocjařř
nałečža.
30. Ğralowřřa
řenta.
21. deřřeřř a
řhwa wot 22. řačž do řonca
bubže jara njeřtajne wjedro

1864. Haperleja,

jutrownik,

ma 30 dnjów.

Měřaczkowe
přeheměnenje.
Wiedro.
Stolětna
protyka.

Hermanſki
a
řtótne wiki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Měř.	☉		Měřice inamjenja	☾
	evangeljska.	katholjska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
1 pjatk	Theodory	Huga	20 Jana Scr.	5 38	6 31		2 40
2 řobot.	Kofamundy	Franca Pawl.	21 Jakuba b.	5 36	6 33		3 13

14. tydžeń. Text dop.: Jan. 14, 1—6; Romř. 1, 4; pop.: Jan. 20, 19—23.

3 njedž.	Quasimodog.	1. njedž. p. jutř.	22 3. n. pósta	5 33	6 34		3 40
4 póněž.	Ambrosija	řfibora	23 Nikodema	5 31	6 36		4 10
5 wut.	řrenäja	Vincenca	24 Gabriela	5 29	6 38		4 37
6 řjeda	Maxima	Sixta	25 Mar.připo.	5 26	6 39		řh. p.
7 řhtw.	Luiřh	Herm. Jořefa	26 Kortula	5 24	6 41		8 14
8 pjatk.	Čleřtina	Manřureta	27 Ruberta	5 22	6 43		9 27
9 řobot.	Theořila	Mar. Kleop.	28 Hilarija	5 20	6 45		10 35

15. tydžeń. Text dop.: Matř. 18, 10—14; Ephes. 6, 1—4; pop.: Matř. 18, 1—7.

10 njedž.	Miřerik. Dou.	2. njedž. p. jutř.	29 4. n. pósta	5 17	6 46		11 33
11 póněž.	Julija	Leona wulf.	30 Jana Kl.	5 15	6 48		řh. d.
12 wut.	Euřtorgija	Julija	31 Ilypatija	5 13	6 50		0 22
13 řjeda	Juřtina	Hermogeny	1 haperleje	5 11	6 52		1 4
14 řhtw.	Tiburza	Tiburca	2 Tita	5 8	6 53		1 36
15 pjatk.	Paterna	Paterna	3 Niketasa	5 6	6 55		2 8
16 řobot.	Marona	Marona	4 Theodula	5 4	6 57		2 31

16. tydžeń. Text dop.: Jan. 12, 24—62; 2 Kor. 4, 7—11; pop. Jan. 21, 20—22.

17 njedž.	Zubilate	3. njedž. p. jutř.	5 5. n. pósta	5 2	7 59		2 53
18 póněž.	Řhryřoftoma	Eleuthera	6 Eutieha	5 0	7 0		3 14
19 wut.	Hermogena	Řhryřoftoma	7 Jurija m.	4 58	7 2		3 39
20 řjeda	Sulpiza	Sulpica	8 Domařa	4 57	7 3		3 56
21 řhtw.	Abolara	Sotera	9 Eupsycha	4 55	7 6		4 20
22 pjatk.	Sotera	řidela	10 Terenca	4 52	7 7		řh. p.
23 řobot.	Surja	Surja	11 Antipasa	4 49	7 8		9 6

17. tydžeń. Text dop.: Jan. 5, 28—29; 1 Kor. 15, 40—44; pop.: Matř. 28, 18—28.

24 njedž.	Cantate	4. njedž. p. jutř.	12 Waji	4 47	7 10		10 11
25 póněž.	Marfa	Marfa	13 Antemona	4 45	7 12		11 59
26 wut.	Řleta	Řleta	14 Martina	4 43	7 14		11 59
27 řjeda	Tertuliana	Anthima	15 Aristarcha	4 41	7 15		řh. d.
28 řhtw.	Bitala	Bitala	16 Zelřtwór.	4 39	7 16		0 40
29 pjatk.	Sibylle	řetra m.	17 Čichi pjatk	4 37	7 18		1 15
30 řobot.	Eutropija	Řhaty Sien.	18 Jana dec.	4 36	7 19		1 45

☉ Młodny
měř. 6. haperl.
pop. 2 hodž. 38
pokazuje na rja-
ne wjebro
a deřčej.

☾ Přeni
běřtl. 14 hap.
rano 0 hodž.
58 min. ma
deřčej a wětr.

☽ Połny
měř. 22 hap.
rano 2 hodž.
8 min. přehi-
nježe deřčej a
mefry czař.

☾ Pořleni
běřtl. 29 hap.
rano 5 hodž.
23 min. pokaze
na řněř a
řymu.

Stolětna
protyka:

Sapocžatk ha-
perleje ma ř
dželo deřčej,
ř dželo rjany
czař; 4. řněř;
hacž do 14
jara njeřtajne
wjebro; wot
15 hacž do řón-
ca deřčej,
řněř, wětr a
mjerknjenje;
30. pak řo nje-
bjo wujakny
a czořkota řo
řapocznje.

2. Stara
Darbna.*
4. Wóřpóř.*
Pořtomy.*
Řhoczebus.*
6. Měřwaczi-
dko.*

Řabeberg*
9. Drjowř.*
11. Komofalž.
Miloras
Broby.*

12. Danua.
Krafow.*
Halř-
trow.*

18. Kařej*
Řamjenow.*
Wětořew.

19. řty řo-
morow.*
25. Draj-
džany.*
(nowe měřto)
Řadměřej*
Wojerech*
Ruboras*
Ruřow.*

29. Kalawa*

Wopomnjenja
hódne dnj.

1. Dawki řa
wopalmu po-
řkadniju.

15. parřhon-
řka rjenjek-
niřka dawli.
23. Surja řhji
len.

25. Marfa.

1864. M e j a,

rożomnik,

na 31 dnjów.

Męszaczkowe
přicheměnenje.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermaniki
a
stótné wifki.

Tydzjenje a dny.	Porjedzjena protyka evangeljska. katholicna.		Stara julianska Haperleja.	☉		Mebeste mianjenja	☾
	ffhad. h. m.	řhów. h. m.		ffh.	řh.		

18. tydzjen. Text dop.: Matt. 7, 7—11; Ser. 5, 24; popoku: Luk. 11, 1—4.

1 njedž.	Moqate	5. njedž. p. jutř.	19 1 sw. jutř.	4 34	7 21		2 12
2 pónđž.	Sigmunda	Athanasija	20 2 sw. jutř.	4 32	7 23		2 38
3 wut.	Řřchiza namař.	Řřchiza namař.	21 Januarija	4 31	7 24		3 3
4 řřjeda	Floriana	Moniki	22 Paraklyta	4 29	7 26		3 30
5 řřtw.	Bože řřpi	Božeřo řřpěcja	23 Jurija w.	4 27	7 28		4 0
6 pjatk	Jana Řř.	Jana Řř.	24 Sawy	4 25	7 29		řh. p.
7 řřobot.	Bohuměra	Stanisława.	25 Marka w.	4 23	7 30		9 18

☉ Młody
męszaczk 6. meje
rano 1 hodž.
3 min. potaže
na rjany a czo-
pły czař.

2. Bart.*
Lubij.*
Ramjeňž.*
Gubin.*
Kalawa.

☾ Přěni
běřł. 13. meje
wjecřor 7 hodž.
10 m. ma rjane
wjedro ř desč-
cjom.

4. Męřřwaczi-
dto.*
Žemr.*
Řřufow.*
6. Wjeřřkow.
Řřchibnš.*
Grodziřřch-
cjo.

19. tydzjen. Text dop.: Jan. 11, 12-17; 2. Pětr. 1, 2-4; pop.: Zap. řř. 1, 15-26.

8 njedž	Erandi	6. njedž. p. jutř.	26 Quasim.	4 22	7 31		10 13
9 pónđž.	Benigny	Řehorja Naz.	27 Simeona	4 20	7 33		10 58
10 wut.	Wiktorije	Antonija	28 Jasona	4 19	7 34		11 36
11 řřjeda	Adolfa	Řlorentina	299. mart.	4 17	7 36		řh. d.
12 řřtw.	Pantraza	Pantraca	30 Jakuba jap.	4 15	7 38		0 7
13 pjatk	Servaza	Servaca	1 meje	4 14	7 39		0 35
14 řřobot.	Řřhryřřtiana	Pachomija	2 Athanasia	4 12	7 41		0 57

☉ Połny
męř. 21. meje
popokn. 2 hodž.
13 min. potaže
na rjane wje-
dro.

7. Žitawa.*
Wikow.*
9. Wařřyn.*
Lubin.
Žahaň.*
Řřłankajow.
Řřóđł.*
Wóřřporł.*

☾ Pořřłeni
běřł. 28. meje
dop. 10 hodž.
10 m. ma jenaf
rjane a czo-
ple dny.

10. Ğalfř-
trow.*
Warschęž.*
Řinsbóřł.*
11. Ğadeburg.*
12. Ğifenberg.*

20. tydzjen. Text dop.: Jan. 14, 23-27; 1. Řor. 12, 3-7; pop.: Zap. řř. 2, 1-13.

15 njedž.	1. řřw. řřwjatk.	1. řřw. řřwjatkow	3 Mis.Dom.	4 11	7 42		1 18
16 pónđž.	2. řřw. řřwjatk.	2. řřw. řřwjatkow	4 Pelagija	4 9	7 44		1 37
17 wut.*	Jodoka	Bruna	5 Ireny	4 8	7 45		1 58
18 řřjeda	Řwatember	Řuře dny.	6 Hioba	4 7	7 46		2 21
19 řřtw.	Potencija	Pětra Ğółest.	7 Řřiža nam.	4 6	7 47		2 48
20 pjatk	Thereseřje	Basilija	8 Jana theol.	4 5	7 48		3 17
21 řřobot.	Řřrudenzja	Donata	9 Jesaiasa	4 4	7 49		řth. p.

Stoletna
protyka:

Wot 1. hacž do
7. rjane wje-
dro; 7. řřrima-
nje a na to
desčęž hacž do
17.; 18. do 22.
wětr a czo-
ple dny; wot 23.
do 29. řřymne a
wěřřřłojte dny;
přřch řřncu řřa-
řo rjenje.

17. Wotbra-
mocy.*
Řulow.
Žybalin.
18. Ğalecy.*
23. Ğiřřkopich.*
Řřhřłand.
Řřižň.*
27. Stara
Darbna.
28. Lubin.*
30. Řřhorjelž.*
Lubnjow.

21. tydzjen. Text: 1. Jan. 4, 12—86; 1. Řor. 2, 10.11; pop.: Zap. řř. 2, 38.39.

22 njedž.	Řřřw. řřw. trojiřř	Řřw. řřw. trojiřř	10 Jubilate.	4 3	7 51		9 1
23 pónđž.	Defiderija	Defiderija	11 Mamerta	4 2	7 52		9 55
24 wut.	Hany	Hany	12 Pankraca	4 1	7 54		10 41
25 řřjeda	Řurbana	Řurbana	13 318. wótc.	4 0	7 55		11 18
26 řřtw.	Bedy	Božeřo cjęła	14 Isidora	3 58	7 57		11 50
27 pjatk	Řlorenza	Wylema	15 Páchoma	3 57	7 58		řth. d.
28 řřobot.	Wylema	Řermana	16 Sary	ę 56	7 59		0 16

22. tydzjen. Text dop.: Luk. 17, 20.21; Řř. 78, 1—7; pop.: Zap. řř. 3, 42—47.

29 njedž.	1. njedž. p. řřw. tr.	2. n. p. řřwjatk.	17 Cantate	3 55	8 0		0 43
30 pónđž.	Wiganda	Řerdinanda	18 Theodota	3 54	8 1		1 7
31 wut.	Petronelle	Petronelle	19 Parika	3 53	8 2		1 33

Wopomnjenja hódne dny.
1. Řřrawofře dawřř.
12. Pantraza. 13. Servaza.
14. Boniřřaza. 25. Řurbana.
31. Petronelle.

1864. Junij,

Smaznik,

ma 30 dnjów.

Měšackowe
přehmēnjenje.
Wjebro.
Stolětna
protyka.

Sermanki
a
škōtne wifk.

Dňdjenje a dnj.	Porjebjena protyka		Stara julianska Meje.	☉		Měšeste namjenja	☾	
	evangeljska.	katholjska.		řřhad. h. m.	řřhom. h. m.		řřh. h. m.	řřh. h. m.
1 řřjeda	Nitodema	Fortunata	20 Thalalca	3 52	8 3		2 1	
2 řřhtw.	Marcelina	Marcelina	21 P. P. S.	3 52	8 4		2 34	
3 pjatk	Erasma	Klotildy	22 Basiliska	3 51	8 5		3 11	
4 řřobot.	Karpasija	Božeho cřřka.	23 Michala	3 50	8 6		řřh. p.	

23. řřdžen. Text dop.: Jan 5, 23. 24; 2 Kor. 13, 8; pop.: Zap. řř. 3, 1—10.

5 njeđž.	2. njeđž. p. řřw. řř. 3. nj. p. řřw.	24 Rogate	3 50	8 7		8 52	
6 pōndž.	Beningna	Norberta	25 Ilłow. Jan.	3 49	8 8		9 34
7 wut.	Lufrecije	Lufrecije	26 Karpa	3 48	8 9		10 7
8 řřjeda	Medarda	Prima	27 Jana P.	3 48	8 10		10 35
9 řřhtw.	Prima	Margarity	28 Bož. stp.	3 47	8 11		10 59
10 pjatk	Onofrija	Onofrija	29 Theodosia	3 47	8 12		11 21
11 řřobot.	Barnabařa	Antonije	30 Isaaka Dal.	3 46	8 12		11 42

24. řřdžen. Text dop.: Jan. 5, 39—44; Matth. 5, 13—16; pop.: 3. řř. 4, 8—21.

12 njeđž.	3. n. p. řřw. tr.	4. nj. p. řřw.	31 Exaudi	3 46	8 13		řřh. d.
13 pōndž.	Tobiařa	Antonija řřad.	1 junija	3 46	8 14		0 3
14 wut.	Elifeja	Basilida	2 Niccfora	3 46	8 14		0 24
15 řřjeda	Wita	Wita	3 Luciliana	3 46	8 15		0 48
16 řřhtw.	Engelberta	Kainera	4 Mitrofana	3 46	8 15		1 15
17 pjatk	Kawry	Marfa	5 Dorotheje	3 46	8 16		1 48
18 řřobot.	Arnolfa	Suliany	6 Theodota	3 46	8 16		2 29

25. řřdžen. Text dop.: Jan. 6, 47—51; Matth. 7, 24—27; pop.: 3. řř. 5, 16—21.

19 njeđž.	4 n. p. řřt.	5. nj. p. řřw.	7 1 sw. swj.	3 46	8 16		řřh. p.
20 pōndž.	Šylberija	Šylbera	8 2 sw. swj.	3 46	8 16		8 34
21 wut.	řřilipiny	Alonřřija	9 Cyrill Ab.	3 46	8 16		9 17
22 řřjeda	Pomhajboha	Pawlina	10 Kwatemb.	3 47	8 16		9 51
23 řřhtw.	Basilija	Agripiny	11 Bartromja	3 47	8 17		10 21
24 pjatk	Jana řřhčž.	Jana řřhčž.	12 Onofrija	3 48	8 17		10 48
25 řřobot.	Elegija	Prospera	13 Akwiliny	3 48	8 17		11 14

26. řřdžen. Text dop.: Jan. 8, 31—36; Matth. 6, 22. 23; pop.: Zap. řř. 5, 34—42.

26 njeđž.	5. n. p. řřt.	6. nj. p. řřw.	141. n. p. swj.	3 48	8 16		11 39
27 pōndž.	7 řřpanzow	Ardecenca	15 Amosa pr.	3 49	8 16		řřh. d.
28 wut.	Leo	Lea druh.	16 Tychona	3 50	8 16		0 6
29 řřjeda	řřetra a řřam.	řřetra a řřam.	17 Emanuela	3 50	8 16		0 36
30 řřhtw.	řřawofa wop.	řřawofa wop.	18 Lenoita	3 51	8 16		1 11

☉ Měkody
měř. 4. jun. ra-
no 0 hodž. 29
pokazuje na rja-
ny czař.

☾ Přēni
běřtř. 12. jun.
rano 0 h. 37
min. mōže
beřřčřikořřy
hycž.

☼ Pořřny
měř. 19. jun.
wjećřor 11 h.
43 min. pokazuje
na rjane cřřopke
wjebro

☾ Pořřleni
běřtř. 26. jul.
pop. 3 hodž. 4
min. mōže jara
wulku řřuchotu
přřhinyeřř.

Stolětna
protyka:

Měřac junij
ma přřhřapow-
cřřařřu jara
rjane a cřřopke
dnj; wot 21
hacž do řřonca
druhdy řřima-
nja a beřřčře-
řř nastanu, řř
řřane prawe
řřmane řřynowe
wjebro njeje.

1. řřeřřwaczi-
dco.*
Krořřsyn.*
2. Dřřtrand.*
Lubaň.*
Brody.*

13. Ryřřwafřř
Grabin.*
Gubin.*
14. řřhřibřřeřř.*
15. Křřatecy.*
20. řřařř-
trow.*

řřuczina.*
Muzakow.*
21. Damna.
Košřřkow.
24. Wjelecziñ.*
Wošřřlin.*

27. Dřřařřžřany
(řř. měřřto.)
Ryřřhbařř.*
Dřřjowřř.*
Golřřřhyn.
Luborařř.*
Košřřbōřř.*
řřarow.*

28. řřart.*
29. řřly řřo-
morow.

Wopomnjenja
hōdne dnj.

8. Medarda.
15. Wita.
24. Jana.
27. řřpanzow
29. řřetra a
řřawofa.

1864. Julij,

pražnik,

ma 31 dnjów.

Měščackowe
pšcheměnjnje.
Wjedro.
Stolětna
protyfa.

Hermanki
a
škótne wtki.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyfa		Stara julianska Junij.	O		Mjěšće namjena	D
	evangeliska.	katholiska.		šhab. h. m.	šhow. h. m.		
1 pjatk	Theodor.	Theodoricha	19 Judaša	3 51	8 15		1 52
2 sobot.	Mar. domap.	Mar. dem.	20 Methodija	3 52	8 15		2 39

27. tydžen. Text dop.: Jan 10, 23—30; pop.: Zap. šf. 6, 1—7.

3 njeđz.	6. n. po šw. tr.	7. n. p. šw.	21 2. n. p. swj	3 53	8 15		3 33
4 pónđz.	Holdricha	Udalrika	22 Eusebija	3 53	8 15		šh. p.
5 wut.	Charlotty	Dominiki	23 Agripiny	3 54	8 14		8 38
6 srjeda	Zesaiasa	Zesaiasa	24 Jan. křćen.	3 55	8 14		9 4
7 šhtw.	Wilibald.	Wilibalda	25 Febronije	3 56	8 13		9 26
8 pjatk	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 57	8 13		9 48
9 sobot.	Cyrilla	Cyrilla	27 Kónc. Pj.	3 58	8 12		10 8

28. tydžen. Text dop.: Matth. 16, 15—19; pop.: Zap. šf. 6, 8—15.

10 njeđz.	7. n. po šw. tr.	8. n. p. šw.	28 3. n. p. swj	3 59	8 11		10 28
11 pónđz.	Bia	Marciana	29 Petra Paw.	4 0	8 10		11 16
12 wut.	Hendrich	Jana Gualb.	30 Wšěch jap.	4 1	8 9		11 45
13 srjeda	Margarethy	Anakleta	1 julija	4 2	8 8		11 51
14 šhtw.	Bonav.	Bonaventury	2 Sukn. Mar.	4 3	8 7		šh. d.
15 pjatk	Zap. šht.	Hendricha II.	3 Hyacintha	4 5	8 7		0 22
16 sobot.	Kasaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 6	8 6		1 4

29. tydžen. Text dop.: Matth. 9, 9—13; a 6, 19—21; op.: Zap. šf. 8, 14—25.

17 njeđz.	8. n. po šw. tr.	9. n. p. šw.	5 4. n. p. swj	4 7	8 5		2 2
18 pónđz.	Eugena	Kamilla	6 Sisoasa	4 8	8 4		3 8
19 wut.	Kufina	Marthy	7 Dom. akw.	4 9	8 3		šh. p.
20 srjeda	Eliasa	Eliasa	8 Prokopa	4 10	8 2		8 22
21 šhtw.	Prageda	Prageda	9 Pankraca	4 11	8 1		8 51
22 pjatk	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 mart.	4 12	8 0		9 17
23 sobot.	Apollina.	Apollinara	11 Eufemije	4 13	7 58		9 43

30. tydžen. Text dop.: Luk. 12, 42—48; pop.: Zap. šf. 8, 14—25.

24 njeđz.	9. n. po šw. tr.	10. n. p. šw.	12 5. n. p. swj	4 14	7 57		10 11
25 pónđz.	Zakuba.	Zakuba jap.	13 Gabriela	4 15	7 56		10 40
26 wut.	Hany	Hany	14 Akwile	4 17	7 54		11 14
27 srjeda	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 18	7 53		11 53
28 šhtw.	Pantaleona	Nazarija	16 Athem.	4 19	7 52		šh. d.
29 pjatk.	Beatryx	Beatrichy	17 Mar. Madl.	4 21	7 50		0 33
30 sobot.	Ruthy	Zulitty	18 Hyacintha	4 22	7 49		1 25

31. tydžen. Text dop.: Luk. 12, 42—48; pop.: Zap. šf. 9, 1—8.

31 njeđz.	10. n. p. šw. tr.	11. n. p. šw.	19 6. n. p. swj	4 23	7 48		2 29
-----------	-------------------	---------------	-----------------	------	------	--	------

☉ Mědy
měš. 4. jul. ra-
no 1 hodž. 13
pokazuje na nje-
štajne wjedro.

☾ Přeni
běrtl. 12. jul.
rano 4 h. 40
min. ma rjane
czopke dnj.

☼ Pošny
měš. 19. jul.
rano 7 hodž. 25
min. pokazuje na
ranj czapš.

☾ Pošleni
běrtl. 25. jul.
wječor 9 h.
43 min. pšchi-
nješe jenatřja-
ne wjedro.

**Stolětna
protyfa:**
Pšchi sapočzat-
ku je nještajne
wjedro; 4.
mrš; pop.
hrimanje; na
to rjenje; 11.
desčejt hacž
do 15; 16. a
17. rjane wje-
dro 18. do 26.
desčej; 28,
29., 30. hrima-
nje, 31. rjenje.

1. Kalawa.*
2. Huska.*
3. Dubž.*
4. Bjernacjizy*
Stopnijo.*
5. Džže.*
6. Trjebule.*
7. Žemr.
8. Mješwaczi-
dło.*
9. Rukow.*
10. Lubin.*
11. Nowosalz.
12. Barščej.*
13. Lubij.*
14. Schera-
chow.*
15. Potczniza*
Potczniza*
16. Kacety.*
17. Lubin*
18. Wospórk.*
19. Kamjenž.*
20. Budyšin*

**Wopomnjenja
hódne dnj.**

2. Martije do-
mapytanje.
22. Sapočzatk
pšobnych
dnjów.
25. Zakuba.
26. Hany.

1864. August,

źnienź,

ma 31 dnjów.

Měřaćkŏwe
přcheměnenje.
Wiedro.
Stolětna
protyka.

Hermanŭ
a
řkótne wikk.

Dņdjenje a dnj.	Porjedżena protyka		Stara julianska Julij.	☉		Wjeřenje mjanjenja	D řh. řh. ř. m.
	evangelřka.	katholřka.		řřab. ř. m.	řřow. ř. m.		
1 pŏndż.	Pětra a Paw.	Pětra w rjetż.	20 Eliasa	4 25	7 46		3 26
2 wut.	Gustawa	Schężepana	21 Simeona	4 26	7 45		4 29
3 řrjeda	Augusta	Augusta	22 Mar. Madl.	4 28	7 43		řh. p.
4 řhtw.	Dominika	Dominika	23 Trořima	4 30	7 41		7 54
5 pjat.	Dewalda	Ařry	24 Křystiny	4 31	7 39		8 19
6 řobot.	Ulřiki	Křryřta přęęř.	25 Hany	4 33	7 37		8 35
32. tydżeń. Text dop.: Łuk. 13, 23—25; 1 Sam. 24, 17—20; Romř. 14, 17—19; pop.: Ğap. ř. 9, 19—28.							
7 njedż.	11. n. po řw. řr.	12. n. p. řw.	26 ř u. p. řw.	4 34	7 35		8 57
8 pŏndż.	Severa	Čyriaka	27 Pantaleon.	4 36	7 33		8 21
9 wut.	Ericha	Romana	28 Prochora	4 37	7 32		9 45
10 řrjeda	Lawreńza	Lawreńca	29 Kalinika	4 39	7 30		10 19
11 řhtw.	Řermana	Sufanny	30 Siliasa	4 40	7 29		10 59
12 pjat.	Řlary	Rassiana	31 Eudosiya	4 42	7 27		11 47
13 řobot.	Řurory	Řippolřta	1 augusta	4 44	7 25		řh. d.
33. tydżeń. Text dop.: Łuc. 15, 11—31; 2 Sam. 18, 31—33; Ğaf. 2, 10; pop.: Ğap. ř. 10, 25—33.							
14 njedż.	12. n. po řw. řr.	13. n. p. řw.	2 ř u. p. řw.	4 45	7 23		0 47
15 pŏndż.	Řar. řneřu řř.	Řar. ř u. ř. řř.	3 Isaaka	4 46	7 21		1 56
16 wut.	ŘoĞa	ŘoĞa	4 ř marřr.	4 48	7 19		3 15
17 řrjeda	Řiberata	Řiberata	5 Eusigna	4 50	7 17		řh. p.
18 řhtw.	Augustiny	Řeleny	6 Sixta	4 52	7 15		7 17
19 pjat.	Řealba	Řulřia	7 Domicija	4 53	7 13		7 46
20 řobot.	Řernarda	Řernarda	8 Emiliana	4 54	7 11		8 13
34. tydżeń. Text dop.: Łuk. 9, 57—62; 1 Mořř. 43, 26—30; pop.: Ğap. ř. 12, 1—11.							
21 njedż.	13. n. po řw. řr.	14. n. p. řw.	9 ř u. p. řw.	4 56	7 9		8 43
22 pŏndż.	Řlřonřa	Řymřronija	10 Lawřjeńca	4 58	7 7		9 15
23 wut.	Řacheja	Řilřpa Bw.	11 Eupla	4 59	7 5		9 54
24 řrjeda	Řartřom.	Řartřońza	12 Fokija	5 0	7 3		10 37
25 řhtw.	Řudwikk	Řudwikk	13 Maxima	5 2	7 1		11 26
26 pjat.	Řamuela	Řeřřrina	14 Kŏnc. pořć.	5 4	6 59		řh. d.
27 řobot.	Řebřarda	Řebřarda	15 Řr. k n. st.	5 6	6 56		0 22
35. tydżeń. Text dop.: Matř. 11, 16—19; 1 Sam. 3, 11—13; Ğaf. 1, 5—6; pop.: Ğap. ř. 13, 42—49.							
28 njedż.	14. n. po řw. řr.	15. n. p. řw.	16 ř u. p. řw.	5 7	6 54		1 20
29 pŏndż.	Řan. řm.	Řanowa řm.	17 Flora	5 9	6 52		2 22
30 wut.	Řruřta	Řoży	18 Nykona	5 10	6 49		3 25
31 řrjeda	Řořny	Řaimunda	19 Řandr. m.	5 12	6 47		4 28

☉ Młody
měř. 2. aug.
pop. 3 řodż. 23
pořaje na
deřęę.

☾ Přeni
řćřł. 10 aug.
wjeřęor 6 řodż.
46 min. na
ęřopłotu a řri-
manje pořaje.

☾ Pořny
měř. 17. aug.
pop. 2 řodż.
26 min. ma
deřęę a mořř
ęřař.

☾ Pořłeni
řćřł. 24. aug.
wjeřęor 6 řodż.
53 min. přęi-
njeře njeřtajne
wjeđro.

Stolětna
protyka:
Wot 1. do 9.
deřęę; 10. řja-
ny dņi; 11.
do 15. řařo
deřęę; 16. do
26. řjany ęřo-
přy ęřař, na to
ħaęř do řŏnca
łuty deřęęi-
kořy ęřař.

1. Řowy
Řersdorř.
Řulow.*
3. Řeřřwaczi-
dło.*
- Čiřenberg.
8. Řinřbŏřć.*
9. Řart.*
10. Řty řo-
morow.
12. Řeřřkow.
15. Wosřrow.ž
Řamjenřow.*
- Čřank-
now.
- Řubin.*
- Řahań.*
16. Dobrořę.*
17. Řařęę.*
- Řadeberg.*
21. Čhorřeř.*
- Řożřow.ž
- Řumburg.
- Řrabĩ.*
- Řařřan.*
- Řuřland.
- Wętořęow.
24. Řařř-
řrow.*
- Čoliřęny.
- Řrŏđ.*
26. Stara.*
- Řarba.
27. Řřřrans.*
29. Wosřřok.*
- Řubań.*
- Řubņow.*
- Řukow.*
- Řrođy.*
31. Řřęebule.*

Wopomnjenja Ğŏdne dnj.

1. Řralowřke
23. Řŏńż přo-
danřł:
10. Řawreńza.
24. Řartřomj.

1864. September, później, ma 30 dniów.

Miesiączkowe
přchemienjenje.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Sermanti
a
skótné wifki.

Tydzień a dni.	Porzeczona protyka		Stara julianska August.	☉		Wpisywane znanjenja	☾
	evangeliska.	katholiska.		řhab. h. m.	řhow. h. m.		
1 řhtw.	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 14	6 45		řh. p.
2 pjatk	Abfaloma	Kabele	21 Thaddeja	5 15	6 42		6 41
3 řobot.	Manfueta	Manfueta	22 Agathy	5 17	6 40		7 3
36. tydzień. Text dop.: Matth. 11, 25—30.; Dan. 5, 13—17; Łut. 17, 10; pop.: řap. řt. 14, 11—18.							
4 wjedz.	15. n. p. řw. tr.	16. n. p. řw.	23 1. n. p. řw.	5 19	6 38		7 26
5 póndz.	Nathanaela	Ławr. Juřt.	24 Bartromija	5 21	6 36		7 51
6 wut.	Magna	Dnesofora	25 Eusebija	5 22	6 33		8 22
7 řrjeda	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 24	6 31		8 57
8 řhtw.	Mar.nar.	Mar.nar.	27 Gebharda	5 25	6 29		9 42
9 pjatk	Sidonije	Gorgonija	28 Mojzasa	5 26	6 27		10 35
10 řobot.	Pulcherije	Witkawsza Ł.	29 Jan. sm.	5 28	6 25		11 38
37. tydzień. Text dop.: řap. řt. 9, 1—5; 2 Łam. 12, 18—23; řaf. 4, 7—10; pop.: řap. řt. 19—23.							
11 wjedz.	16. n. po řw. tr.	17. n. p. řw.	30 2. n. p. řw.	5 29	6 22		řth. d.
12 póndz.	Bohumila	Zuwencija	31 Marije p.	5 31	6 20		0 50
13 wut.	Amata	Amata	1 september	5 33	6 18		2 8
14 řrjeda	ř pow.	Řřhija pow.	2 Anthima	5 34	6 15		3 30
15 řhtw.	řrideriki	Mikodema	3 Babyla	5 36	6 13		řth. p.
16 pjatk	Eufemije	Kornela	4 Mamerta	5 38	6 11		6 11
17 řobot.	Lamberta	řrancisza	5 Zachariasa	5 39	6 8		6 40
38. tydzień. Text dop.: Łut. 12, 54—57; 2 Mořj. 2, 16—20; 1 řheř. 4, 11. 12; pop.: řap. řt. 15, 6—12.							
18 wjedz.	17. n. po řw. tr.	18. n. p. řw.	6 13. n. p. řw.	5 41	6 6		7 13
19 póndz.	Řenata	Zanuarija	7 Sapona	5 43	6 4		7 50
20 wut.	Kalixta	Řristi	8 Mar. nar.	5 44	6 1		8 33
21 řrjeda	Řmat. Matth.	Zuře dni.	9 Joachima	5 46	5 59		9 23
22 řhtw.	Moriza	Mauricija	10 Menodory	5 48	5 57		10 16
23 pjatk	řhele	Řolizeny	11 Theodory	5 49	5 54		11 13
24 řobo.	řana pod.	Řerarda	12 Antomija	5 51	5 52		řth. d.
39. tydzień. Text dop.: Matth. 10, 16—21; 1 Mořj. 18, 20—32; Matth. 5, 33—37; pop.: řap. řt. 17, 16—28.							
25 wjedz.	18. n. po řw. tr.	19. n. p. řw.	13 4. n. p. řw.	5 53	5 50		0 02
26 póndz.	Cypriana	Cypriana	14 powyř.	5 54	5 47		1 16
27 wut.	Řof. a Dam	Řof. a Dam.	15 Niketasa	5 56	5 45		2 20
28 řrjeda	Wjazřława	Wjacřława	16 Kwatemb.	5 58	5 43		3 23
29 řhtw.	Řichala	Řichala.	17 řofije	5 59	5 40		4 26
30 pjatk	Řieronyma	Řieronyma	18 Eumenija	6 0	5 38		řth. p.

☉ Młody
męř. 1. řept.
rano 6 řobz.
56 m. pokazę
rjane czope
wjedro.

☾ Přeni
bęřł. 9. řept.
rano 6 řobz.
40 min. přři-
njeře deřřęř.

☉ Połny
męř. 15. řept.
wjećřor 9 řobz.
58 min. ma
řymny a mo-
řty czař.

☽ Pořłeni
bęřł. 22. řept.
wjećřor 7ř. 43
min. pokazę na
rjeniški czař.

☉ Młody
męřaczł 30.
řept. wjećřor
11 řobz. 32 m.
męže rjane
wjedro přři-
njeřę.

Stoletna
protyka:
Wot řpoczłtka
hacz do 11. rja-
ne wjedro; wot
17. do 25.
řwjęřřęřa řym-
ne a wofre
dni; wot 26.
hacz do řkncę
budę řařo rje-
nje. řeli na
Egidija renje,
budę řhtyri
nebzele řa řobu
rjane wjedro.

1. Barřęę.*
2. řitawa.*
3. řtokpno.*
4. řhocze-
bus.*
5. řichibus.*
6. řęęę.*
7. řęęę.*
8. Wofřra-
mocy.*
9. řalawa.
10. řraźřjany
(newe m.)
11. řowofař.
12. řarow.*
13. řalfř-
trow.*
14. řadeburg.*
15. řrjowř.*
16. řamjenz.*
17. řofřowz.*
18. řubin.*
19. řubirař.
20. řyřřbach.*
21. řart.*
22. řakecy.*
23. řiřkopicy.*
24. řęřank-
now.
25. řubin.*
26. řrjebule.*
27. řoćęřniża.*
28. řwęcęřcin.*
29. řwojerecy.*
30. řwęřłin.*
31. řoćęřniża.
řrodziřřę-
ęjo.
32. řuřta.

1864. Oktober,

winowz,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
přehmēnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Sermantki
a
škótne wiki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska September.	☉		Měste manjenja	☾	
	evangeljska.	katholjska.		šhab. h. m.	šbow. h. m.		šh. h. m.	šh. h. m.
1 šobot.	Kemigija	Kemigija	19 Trofina	6 3	5 36		5 32	
40. tydžen. Text dop.: Mar. 9, 38—41; Jan. 3, 5—10; pop. Zap. št. 19, 1—11.								
2 njeđj.	19. n. po šw. tr.	20. n. p. šw.	20 15. n. p. swj.	6 4	5 33		5 57	
3 pónđj.	Magimianina	Randida	21 Hodrata	6 6	5 31		6 26	
4 wut.	Franciska	Franca Sev.	22 Fokasa	6 8	5 29		6 59	
5 šrijeda	Placida	Placida	23 Jan. podj.	6 8	5 26		7 42	
6 šhtw.	Fidy	Bruna	24 Thekle	6 11	5 24		8 30	
7 pjatk	Esthery	Marfa	25 Eufrozina	6 12	5 22		9 28	
8 šobot.	Efraima	Brigitty	26 Jana theol.	6 14	5 20		10 35	
41. tydžen. Text dop. Matth. 19, 3—8; pop. Zap. št. 19, 23—40.								
9 njeđj.	20. n. po šw. tr.	21. n. p. šw.	27 16. n. p. swj.	6 15	5 18		11 47	
10 pónđj.	Athanasija	Franciska f. B.	28 Charitona	6 17	5 16		šh. d.	
11 wut.	Sereona	Placidije	29 Cyriaka	6 19	5 14		1 5	
12 šrijeda	Maxim.	Magimiliana	30 Rehorja	6 21	5 12		2 25	
13 šhtw.	Kolom.	Eduarda	1 oktobra	6 22	5 9		3 46	
14 pjatk	Burkharda	Burkharda	2 Cypriana	6 24	5 7		5 9	
15 šobot.	Šedwiki	Kalista	3 Dionysija	6 26	5 5		šh. p.	
42. tydžen. Text dop.: Matth. 21, 46—50; Eph. 5, 25; pop. Zap. št. 20, 17—38;								
16 njeđj.	21. n. po šw. tr.	22. n. p. šw.	4 17. n. p. swj.	6 27	5 3		5 43	
17 pónđj.	Innocenza	Šedwiki	5 Charituy	6 28	5 1		6 24	
18 wut.	Luč. ev.	Luč. Ev.	6 Dom. jap.	6 30	4 59		7 11	
19 šrijeda	Ferdin.	Pětra f. Alf.	7 Sergija	6 32	4 57		8 5	
20 šhtw.	Wendel.	Wendelina	8 Pelagija	6 34	4 55		9 3	
21 pjatk	Wurschle	Wurschle	9 Jak. Alf.	6 36	4 53		10 4	
22 šobot.	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6 36	4 51		11 7	
43. tydžen. Text dop.: Matth. 21, 28—31; Matth. 23, 27—28; pop.: Zap. št. 21, 8—14.								
23 njeđj.	22. n. po šw. tr.	23. n. p. šw.	11 18. n. p. swj.	6 39	4 49		šh. d.	
24 pónđj.	Salomy	Kafacla	12 Proba	6 41	4 47		0 10	
25 wut.	Wyleminy	Ahrysantha	13 Kampa	6 43	4 45		1 13	
26 šrijeda	Gioba	Evariaka	14 Nazaretha	6 44	4 43		2 16	
27 šhtw.	Sabiny	Sabiny	15 Euthimija	6 46	4 41		3 20	
28 pjatk	Šchim. Jud.	Šchim. Jud.	16 Longina	6 48	4 39		4 24	
29 šobot.	Narciſſa	Narciſſa	17 Helasa	6 50	4 37		5 29	
44. tydžen. Text dop.: Marc. 12, 41—44; 2 Mojs. 5, 1—4; Jan. 4, 2—3; pop.: Zap. št. 24, 10—16;								
30 njeđj.	23. n. p. šw.	24. n. p. šw.	18 19. n. p. swj.	6 52	4 35		šh. p.	
31 pónđj.	Šew. ref.	Wolfganga	19 Joëla pr.	6 53	4 34		5 0	

☾ Přeni
bčrtl. 8. okt.
popořn. 4 hodž.
26 min. mže
rjane wjedro
přchinješć.
☼ Pořny
měř. 11. okt.
rano 7 h. 5 m.
ma rjane dnj.
☾ Pořleni
bčrtl. 23. okt.
popořn. 12 h.
17 m. pořaje
na rjane
wjedro.
☼ Mtody
měř. 30. okt.
popořnju 4 h.
17 min. pšči-
njeře deřčej.

Stolětna
protyka:
1. a 2. rjenje;
3. hrimanje se
šhlnym deřč-
ejřim; wot
10. hačž do 29.
rjane wjedro;
30. a 31. šněč.

Wopomnjenja
hōdne dnj.
1. Wopaleńſka
pořkadniza.
28. Šchimana
Judj.
30. Kermuřka
maleschanřka, pořšifřka, bu-
dyřka, hřōdžifřčzanřka, ko-
towřka adt.

3. Šucžina.*
- Kafežy.
- Džerna-
cizy.*
- Dubž.*
- Grabin.*
- Gaffyn.*
- Luboras*.
5. Něřřwaczi-
dlo.*
- Krořyn.
6. Krafow.*
8. Lubin.*
10. Lubij.*
- Ščerařow.
- Kulow.
- Zybatin.
11. Barřčej.*
- Košřkow.
- Šty Komorow.
17. Nadmě-
riřy.*
- Winsbōřř.*
- Wopporř.*
- Numburg.
- Goliřřyn.
- Zahań.*
19. Kafežy.*
20. Witow.*
24. Dražđžanř
(ř. měřto.)
- Šalfřřrow.*
- Wěřtořřow
26. Wiřkopizy.*
27. Drřrand.*
28. Pěřřřow.
- Zařořiza.
29. Budy-
řchin.*
31. Brody.*
- Ruřland.
- Ryřwakt.*

1864. November, nashymnit, ma 30 dnjow.

Měsáčkowe
přehměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
stótnie witi.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Oktober.	☉		Měsčće mnamjenja	☾
	ewangelska.	katholiska.		šthab. h. m.	šthow h. m.		
1 wut.	Wschitf. śwjat.	Wschěch św.	20 Artemija	6 55	4 32		5 40
2 frjeda	Wschěch dušč.	Wsch. dušč.	21 Hilariona	6 57	4 30		6 27
3 šchw.	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 59	4 29		7 23
4 pjatt	Korle	Korl. Borrom.	23 Jakub. jap.	7 1	4 27		8 26
5 šobot.	Blandiny	Zacharija	24 Arethasa	7 2	4 26		9 36

45. tydžen. Text dop.: Matth. 20, 20—23; pop.: Zap. št. 24, 24—27;

6 njedž.	24. n. p. św. tr.	25. n. p. św.	25 20. n. p. swj.	7 4	4 24		10 52
7 pónđž.	Erdmana	Engelberta	26 Demetrija	7 6	4 22		th. d.
8 wut.	Emericha	Godofreda	27 Nertora	7 7	4 20		0 9
9 frjeda	Božidara	Ursina	28 Terenca	7 9	4 18		1 27
10 šchw.	Marcz. Luth.	Tiberija	29 Anastasije	7 11	4 16		2 44
11 pjatt	Marcz. bift.	Marczina bift.	30 Zenobija	7 12	4 14		4 4
12 šobot.	Modesta	Ewagrija	31 Stachisa	7 14	4 13		5 23

46. tydžen. Text dop.: Matth. 13, 47—50; pop.: Zap. št. 25, 6—15.

13 njedž.	25. n. p. św. tr.	26. n. p. św.	1 21. n. p. swj.	7 15	4 12		th. p.
14 pónđž.	Lebina	Klementiny	2 Akindina	7 17	4 10		4 59
15 wut.	Leopolda	Leopolda	3 Akepsima	7 19	4 7		5 50
16 frjeda	Edmunda	Edmunda	4 Jana jap.	7 21	4 5		6 47
17 šchw.	Huga	Othmara	5 Galakteo.	7 22	4 4		7 48
18 pjatt	Polutny pjatt.	Hefichija	6 Powoła	7 24	4 3		8 51
19 šobot.	Hilžbjety	Hilžbjety	7 Hierony.	7 25	4 2		9 56

47. tydžen. Text dop.: E. J. 3, 15—17; 1 Kor. 15, 58; pop.: Zap. št. 26, 24—32.

20 njedž.	26. n. p. św. tr.	27. n. p. św.	8 22. n. p. swj.	7 27	4 1		11 0
21 pónđž.	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9 Onesifa	7 28	4 0		šth. d.
22 wut.	Čacilije	Čacilije	10 Ernsta	7 30	4 0		4 0
23 frjeda	Klemenza	Klemenca	11 Viktora	7 32	3 59		6 1
24 šchw.	Chryfog.	Chryfogogen.	12 Jana jalm.	7 34	3 58		10 2
25 pjatt	Katrziny	Katrziny	13 Jana Chr.	7 35	3 57		14 3
26 šobot.	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 37	3 56		20 4

48. tydžen. Text dop.; Ser. 15, 1—15; pep; Ser. 31, 31—41.

27 njedž.	1. adventa.	1. adventa.	15 23. n. p. swj.	7 39	3 56		26 5
28 pónđž.	Kuffa	Soštrena	16 Zap. post.	7 40	3 55		32 6
29 wut.	Waltera	Saturnina	17 Rjehorja	7 42	3 55		šth. p.
30 frjeda	Handrija.	Handrija.	18 Platonam.	7 43	3 54		15 5

☾ Přeni
běrtl. 7. nov.
rano 6 h. 42m.
połaje na rja-
ne a jasne
wjedro.

☉ Połny
měř. 13 nov.
wjeczor 6 h.
51 min. pschi-
nješe mjerš-
njenje.

☽ Pošteni
běrtl. 21. nov.
rano 8 h. 6m.
ma šněh a
wětr.

☽ Młodny
měř. 29. nov.
rano 8 h. 6m.
połaje na šněh
a šumu.

Stolětna
protyka:

Wot 1. do 6.
wětr a pom-
ročžene njebo;
7. rjenje; 9. do
17. šymne
desčezkojte
wjedro; wot
48. panje šněh,
šič hacž do hōb
leži a wulku
šymu pschi-
nješe.

1. Bart*
2. Hřehwaczi-
tko.*
3. Nadeberg*
4. Stara
Darbna.*
5. Trjebule.*
7. Nowosalz.
Draž-
dzany.*
8. Gubin.*
Lubnjow.
Lufow.*
Košbōrk.*
8. Galsch-
trow.*
11. Polczniza.*
14. Stotpnjo.*
Nyachbad.
Pizn.*
15. Zafonza.
Danna.
16. Kafečy.*
21. Wōspōrk.*
Lubin.
22. Dobrořug.
Sty Ko-
morow.*
23. Nadeburg*
Zemr.
26. Žitawa.*
28. Gařyn.*
30. Pichibus*

- Wopomnjenja
hōdne dnj.
1. Kralowfke
dawki.
 2. Kermuscha:
bartiska, huczi-
njanska, klet-
njanska.
 6. Kuffchanska,
rachlowfka, 13.
minakal. 18.
połutny pjatt.
 30. Handrija.

1864. December,

hodownik,

ma 31 dnjow.

Měpaczkowe
přeměnění.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanti
a
škótne wiski.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska November.	☉		Měsječko namjenja	☾	
	evangeliska.	katholska.		šhab. h. m.	šhwm. h. m.		šh. h. m.	šh. h. m.
1 šhtw.	Vongina	Pauliny	19 Abadiasa	7 43	3 53		6 16	
2 pjatk	Kurelije	Franca Kav.	20 Reh. z D.	7 45	3 52		7 26	
3 šobot.	Franza Kav.	Borbory	21 Mar. wop	7 46	3 52		8 40	

49. tydžen. Text dop.: Matth. 5, 17-19; pop.: Jef. 40, 1-5.

4. ujedž.	2. n. adventa.	2. n. adventa.	2224. n. p. swj.	7 48	3 51		9 57
5 pónđž.	Amoša	Elegija	23 Amfilocha	7 49	3 51		11 14
6 wut.	Mikławš.	Mikławšcha	24 Katrziny	7 50	3 50		šh. p.
7 šrijeda	Markwarda	Ambrosija	25 Klementa	7 51	3 50		0 31
8 šhtw.	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Jurija	7 52	3 50		1 48
9 pjatk	Agripiny	Leofadije	27 Jakuba m.	8 53	3 50		3 6
10 šobot.	Judithy	Melchiada	28 Ščepana m.	8 54	3 50		4 20

50. tydžen. Text dop.: Matth. 11, 2-10; pop.: Jagg. 2, 7-10.

11 ujedž.	3. n. adventa.	3. n. adventa.	29f. n. adv.	7 55	3 50		5 32
12 pónđž.	Epimacha	Dionysije	30 Handrija.	7 57	3 50		6 39
13 wut.	Lucije	Lucije	1 decembra	7 59	3 50		šth. p.
14 šrijeda	Kwatembr.	Eudje dnj.	2 Habakuka	8 0	3 50		5 31
15 šhtw.	Ignaza	Khryštiny	3 Sofrona	8 1	3 50		6 34
16 pjatk	Ananiáša	Eusebija	4 Bobory	8 2	3 50		7 39
17 šobot.	Išaaka	Lazara	5 Sabbasa	8 2	3 51		8 44

51. tydžen. Text dop.: Jan. 1, 19-27; pop.: Jef. 2, 2-6.

18 ujedž.	4. n. adventa.	4. n. adventa.	62. n. adv.	8 3	3 51		9 48
19 pónđž.	Reinharda	Žosyma	7 Ambrosija	8 3	3 51		10 52
20 wut.	Ammona	Ammona	8 Patapija	8 4	3 52		11 55
21 šrijeda	Domašča	Domašča.	9 Mar. odj.	8 4	3 52		šth. d.
22 šhtw.	Beathy	Klora	10 Minasa	8 5	3 53		0 59
23 pjatk	Dagoberta	Wiktorije	11 Daniela	8 5	3 54		2 3
24 šobot.	Patoržija.	Patoržija.	12 Spiridiona	8 6	3 55		3 8

52. tydžen. Text dop.: Luk. 2, 1-14; pop.: Miča 5, 1-3.

25 ujedž.	1. šw. hodow.	1. šw. hodow.	13 njedž. adv	8 6	3 56		4 12
26 pónđž.	2. šw. hodow.	Ščezpana.	14 Thyra	8 6	3 56		5 18
27 wut.	Jana evg.	Jana ewang.	15 Eleutheria	8 6	3 57		6 19
28 šrijeda	Kjew. dž.	Kjewin. džičži	16 Kwatembr.	8 5	3 57		šh. p.
29 šhtw.	Zonathana	Domašča	17 Star. wótc.	8 5	3 58		5 9
30 pjatk	Dawita	Honorija	18 Sebastiana	8 7	3 59		6 24
31 šobot.	Šhweftra	Šhweftra	19 Bonifaca	8 7	4 0		7 42

☾ Prěni
běřtl. 6. dež.
dopofn. 8 hod.
23 min. pokáže
na šymu.

☽ Połny
měř. 13. dež.
dopofn. 9 hod.
1 min. pschi-
nješe mulf-
šymu.

☽ Pořleni
běřtl. 21. dež.
rano 5 hodž.
52 min. pschi-
nješe nowy
šněh.

☽ Młody
měř. 28. dež.
wječor 10 h.
11 m. pokáže
na deščej.

Stolětna
protyka:
1. a 2. šyma,
š kotrejž šněh
pschidže; 9.
do 15. wulka
šyma; 16. šašo
š nowa šněh
panje, šž šymu
pschidže; 28.
dže deščej a
mjeršujenje
šastanje hacz
do šonca.

5. Biskopicy.*
Džče.*
Drjom.*
Mitoras.
Wrodh.*
6. Bart (šane
wiski.)
7. Mjeřwaczi-
blo.*
Přahibrijez.*
Krořšyn.*
Eifenberg.*
9. Stara
Darbna.
12. Luboras.*
Šrbdł.
13. Šalfš-
trow.*
Barchej.*
14. Ruřland.
17. Trjebule.*
Wojerecy.*
19. Kulow.
21. Štafey.*
Muřakow.*

Wapomnjenje
hodue dnj.
4. Bobory.
21. Domašča.
24. Patoržija.
Kralowřta.
Štata.

S u l i c ĳ b o w a n i e s a n i e .

Rapi- tal.	3 Prozent.		3 1/2 Prozent.		4 Prozent.		4 1/2 Prozent.		5 Prozent.		Rapi- tal.
	iętaje. tot. uęł. up.	męřacjanje. tot. uęł. up.	iętaje. tot. uęł. up.	męřacjanje. tot. uęł. up.	iętaje. tot. uęł. up.	męřacjanje. tot. uęł. up.	iętaje. tot. uęł. up.	męřacjanje. tot. uęł. up.	iętaje. tot. uęł. up.	męřacjanje. tot. uęł. up.	
toler	1	9	1 5/10	9/10	1	2	1 3 5/10	1 1/10	1	5	toler
5	4	5	5 2 5/10	4 3/10	6	5	6 7 5/10	5 5/10	7	5	6 3/10
10	9	5	10 5	8 3/10	12	1	13 5	1 1 1/10	15	1	12 5/10
15	13	5	15 7 5/10	13 1/10	18	1	20 2 5/10	1 6 9/10	22	5	1 8 9/10
20	18	5	21	1 7 5/10	24	2	27	2 3 5/10	31	5	2 5
25	22	5	26 2 5/10	2 1 5/10	1	6	1 3 7 3/10	2 8 1/10	1	7	3 1 3/10
30	27	5	2 2 5/10	2 6 3/10	1	6	1 10 5	3 3 3/10	1	15	3 7 5/10
35	1	5	2 6 3/10	3 6/10	1	12	1 12	3 9 3/10	1	22	4 3 8/10
40	1	6	3 5	3 5	1	18	1 18	4 5	2	—	5
45	1	10	3 9 1/10	3 9 1/10	1	24	2 24	5 6 3/10	2	7	5 6 3/10
50	1	15	4 3 7/10	4 3 7/10	2	12	2 12	6 7 5/10	2	15	6 2 5/10
60	2	3	5 2 5/10	5 2 5/10	2	24	3 6	7 8 5/10	3	15	7 5
70	2	12	6 1 5/10	6 1 5/10	3	6	3 18	8 9	4	10	8 7 5/10
80	2	21	7 8 5/10	7 8 5/10	4	15	4 15	10 1 3/10	4	15	10 2 5/10
90	3	—	8 7 5/10	8 7 5/10	8	—	8 15	11 2 5/10	5	—	12 5
100	6	—	17 5	17 5	20	—	9	22 5	10	—	25
200	9	—	26 2 5/10	26 2 5/10	—	—	18 15	1 3 7 5/10	15	—	1 7 5
300	12	—	1 5	1 5	1	10	18	1 15	20	—	1 20
400	15	—	1 13 7 5/10	1 13 7 5/10	1	20	22 15	1 26 2 5/10	35	—	2 2 5
500	30	—	2 27 5	2 27 5	3	10	45	3 22 5	50	—	4 5
1000	150	—	14 17 5	14 17 5	16	20	225	18 22 5	250	—	20 25
5000	—	—	175	175	—	—	—	—	—	—	—

Wulicębrowanje, kaę wyřoko 1 punt pęřędnę, lędyę żentnar 1, 2, 3 kaę 100 tol. pfacę.
 Żentnar ma 100 puntow; 1 tol. 30 uęł., 1 uęł. 10 up.

żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.	żent. tl.	punt. uęł. up.													
																1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	41	12
2	—	6	12	3	6	22	6	32	9	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6
3	—	9	13	3	9	23	6	33	9	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9
4	1	2	14	4	2	24	7	34	10	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	22	2	84	25	2	94	28	2
5	1	5	15	4	5	25	7	35	10	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5
6	1	8	16	4	8	26	7	36	10	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8
7	2	1	17	5	1	27	8	37	11	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	28	8	38	11	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	29	8	39	11	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	3	—	20	6	—	30	9	40	12	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

W s c h i d a w k.

Někotři europisey wěrchojo.

Fan, kral sakski, rodź. 12. dezembra 1801; ženjeny s Amaliu Augustu, bajeiskej pryženjny, rodź. 13. novembra 1801. Džeczi: 1) Wjedrich August Albert, rodź. 23. haperleje 1828; ženjeny s pryženjny Karolu s Wasa, rodź. 5. augusta 1833; 2) Marja Hilžbjeta, rodź. 4. februara 1830, wudowa njebo gemewiskeho wójwody Ferdinanda; 3) Wjedrich August Jurij, rodź. 8. augusta 1832, ženjeny s portugaliskej pryženjny: Hanu Marju, rodź. 21. julija 1843; 4) Sofia, rodź. 15. mjerza 1845.

Wjedrich Wylem I., kral pruski, rodź. 22. mjerza 1797.

Franz Josef, křěžor rakuski, rodź. 18. augusta 1830.

Alexander II., křěžor ruski, rodź. 29. haperleje 1818.

Napoleon III., křěžor franzowski, rodź. 20. haper. 1808.

Abdul Aziz, křěžor turkowski, rodź. 9. febr. 1830.

Marxilian II., kral bajeiskej, rodź. 28. novembra 1811.

Leopold, kral belgiski, rodź. 16. dezembra 1799.

Wjedrich VII., kral daniski, rodź. 6. oktobra 1808.

Jurij I., kral grichiski, rodź. 24. dezembra 1845.

Jurij V., kral hanoveriski, rodź. 27. meje 1819.

Wylem III., kral njeberlandiski, rodź. 19. febr. 1817.

Louis I., kral portugaliski a algarbiski, rodź. 31. oktobra 1838.

Pius IX., bamž romiski, rodź. 13. meje 1792.

Wiktor Emanuel, kral italski, rodź. 14. mjerza 1820.

Isabella, kralowa španiska, rodź. 1. oktobra 1830.

Karla XV., kral šwediski, rodź. 3. meje 1826.

Wylem, kral württembergski, rodź. 27. septembra 1781.

Wiktorija, kralowa jendželiska, rodź. 24. meje 1819.

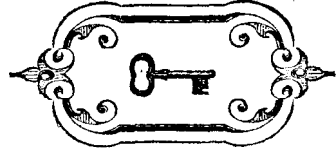
Wikławsch, wjerch czeruchowski, rodź. 6. dezembra 1841.

1.

Pomhaj Bóh wam!

To je džekaty króc, so pschedenat swoju czapku sczechnje a swojim lubym Serbam a Serbskim pscheczelam, hdyž k nim swoju protyku nješe, pomhaj Bóh rjekuje. Ale kaž přeni króc, hdyž so w l. 1855 widžic da, a každy króc, hdyž je wón k wam pschischoł, tak tež džekaty króc lěta se wschey pscheczelniwosczu a se wschēm wutrobny m derjeměnjom na to lube nowe lěto, kotrež so po Božej woli započnje, strowje a sbože, mēr a huadu we Šhrystušu Jesušu wschitkim pschecze, kotřiž jemu dobri su. To jich malo njeje. Štyž pschedenat w l. 1855 přeni króc se swojej protyku a s pschidawkom k nej, to je se swojim měščkom Serbskich powjedanczkow wuidže, pschecše wón wschaf jenož wo to, so by so jemu we Serbskich domach male městaczkwo abo na blidže abo pschi scženje abo druhdžen popschało, a nětk, hdyž wón džekaty króc so na pucz hotuje, wě wón, so so jeho proštna je dopelnila bóle, hacž wón šebi to bē mšlil a so teho nadžijal a so budže we wjele tamšynt domach we Sakiskej kaž we Pruskej, we horach kaž we holi, we městach kaž na wsach witany hóscž. To so jemu jara lubi, to jeho k wěselemu džakej šbudzi. Jako wón

přeni króc so seperajo na swoj dubowy kij a s po-niznej šuknu swobletany do šerbownstwa stupi, dha njebē wón křótky došč wěricž, so budža jeho wschitey pola šebje hospodowacž, ale bē šebi teho wědomny a wěšty, so budža jeho šebi na wschēch bokach přjedy wobhladačž, kajkeho ducha muž wón je, so budža to a wono na nim wustajecž wěčž a jeho slē šudžicž. A to je so jemu tež wopravdže tak stalo! Pschetož, šchto móhl wschēm prawje wutřecicž, tón ma so hšcže narodžicž. Někotři wschaf mōrcžachu a bōrcžachu, šchto dha tutón pschedenat chce; wschafko mamž němški „kalender“ a s nim šmy wjele sakrašujenych lēt pschebēhali a šmy wscho prawje wutřecili, k cžomu je dha nam Serbska protyka trjeba? Woni šwarjachu, so ta protyka je cyle šinal festajana, džšli němški kalender a so so do teje šameje namafčž njemōža. A cžorna wona tež je, prajachu woni, a wschelake wěch wona nima, kotrež Serbskemu burej šu jara nusne wjedžicž a žane njebeste šnamjenja nješšur we nej pschistajene, ani žane šlowcžko we nej njesteji wo tym, kajšli planet tuježi. Zola pač bē jich nimalje 2000 Serbow, kotřiž na 2½ nšl. njehladachu, ale do khlamow Šsmolerjowych pod bohathmi wrotami džechu, so bhčhu s pschedenatkom šnajemštwō scžinili a jeho s protyku a s pschidawkom šobu domej dowjesli abo dowjedli.

Ś l u c z i k.

Pŝcherzenaŝ bė tehy wjeŝelŝ, ŝo bė lich taŝ wjele, kotŝiŝ jeho wjeŝele horjebjerichu. Nėtt paŝ, hdyŝ wón ŝo po ŝadanju ŝwojich pŝheczelow a ŝnathŝ wot jeneho lėta ŝ druhemu bėle dale je pŝchemėnŝaŝ, wuporjebŝaŝ a porjenŝchaŝ, hdyŝ ma we ŝwojej prothyŝ njebŝelŝte a ŝwjate dny ŝ czerwjenej tintu ŝpiŝane, haŝ ŝamón polny mėŝacŝk a poŝleni bėrtlk ŝo we nej jaŝnje czerwjeni, hdyŝ wŝchelake rjane wobraŝy a wobraŝti prothy a pŝchidawŝ debja, nėtt je ŝebi wón teŝ wjelje wjacŝ lubowarjow a pŝheczelow dohŝt, ŝo ŝebi myŝli, to dŝeŝate lėto ŝwojeho wokolocŝahanja ŝ tym ŝwjecjicŝ, ŝo chce we wjacŝ dŝŝli 5000 ŝerbŝkich demach Saŝŝeje kaŝ Prusiŝeje wo mėŝtacŝko proŝhej. To jeho wutroba pėtnje ŝwjelŝli a wón teho dŝa ŝ wutrobnyhm „Pomhaŝ Bėh“ tuto dŝeŝate lėto ŝwojeho pucŝowanje ŝ tej nadŝiju naŝtupa, ŝo budŝa jemu wŝchudŝom runje taŝte wutrobne a pŝheczelne „wjerŝch pomafy“ prajicŝ. Pŝchetoŝ hačŝ runje je ŝo ŝa tón cŝaŝ, ŝo pŝchėdŝenaŝ wukhadŝa, we ŝwėcŝe wjele pŝchemjeniko, a hačŝ wón ŝo teŝ we ŝwojim ŝwonkomnym je wjele pŝchemėnit, dŝa je wón tola we ŝwojej ŝnutŝkomnej myŝli a we ŝwojej wutrobje tón ŝamy wostaŝ, kaŝkiŝ je prjedy byŝ, njenujch ŝahorjeny ŝa ŝboŝe a derjehicŝe ŝerbŝkeho luda. A tón, na kotrehoŝ wón ŝo wot wŝcheho ŝapocŝatka hačŝ nėtt je ŝaloŝaŝ a kiŝ je hačŝ dotal hnabnje jemu pomhaŝ a wŝchitke prŝŝtwy, kotreŝ na njeho je ŝeŝiniŝ, dobrocŝijnje dopelniŝ pŝche wŝcho, ŝchtoŝ ŝebi je myŝliŝ a ŝroŝymit, tón hnadniŝ a ŝmilny Bėh a wėtz naŝcheho knjeŝa Jeŝom ŝhryŝta wostaŝje wŝchaŝ jedyn a tón ŝamy. Wot njeho praji ŝo w 102. pŝalmje: ty ŝy prjedy ŝemju ŝaloŝiŝ a njebeŝa ŝu dŝėlo twojegu ruŝow; wone budŝa ŝahinycŝ, ale ty wostaŝjeŝch; wone ŝo budŝa pŝchewobrocjicŝ jako pŝat, ty paŝ ŝy tón ŝamy, kiŝ ŝy, twoje lėta njepŝcheŝtanu; dŝečŝi twojich wotrocŝkow budŝa pŝchėbhwačŝ a jich ŝymjo budŝe pŝchėd tobu wostačŝ.

Duŝ na teho, kiŝ wostaŝje, kaŝkiŝ je byŝ, ŝwoju nadŝiju ŝtajny; temu poniŝnje ŝwoje pucŝe porucŝimŝ, temu ŝo dowėrnym we ŝlym a we dobrym cŝaŝu, we ŝboŝu kaŝ we njebėoŝu, we ŝrowoŝeŝi kaŝ we ŝhoroŝeŝi, we ŝiwjenju a we ŝmjereŝi; ŝ temu ŝo dŝerŝimŝ we ŝiwiej wėrje do Jeŝom ŝhryŝta naŝcheho ŝbėŝnika, dŝa ŝo nam derje pėnbŝe jow cŝaŝnje a tam wėcŝnje. A temu pomhaŝ wam Bėh.

We Magdeburgu we wulkej ŝyrkwi pŝchi durjačŝ je ŝtary wulki wobraŝ, kiŝ je we nowiŝchim cŝaŝu rjenje wobnowjeny. Na tym wobraŝu ŝu ŝchthrjo muŝojo widŝicŝ. Koŝdy nėŝchto rycŝi a ŝchtoŝ rycŝi, to je na tym wobraŝu ŝ piŝmnikami taŝ ŝeŝtajene, jako by koŝdemu ŝ jeho erta wuŝchlo. Prėni muŝ je duchomny, kiŝ ma ruch ŝtykujenej a ŝ jeho erta dŝeja te ŝlowa: ja ŝa waŝ modlu ŝo. Druhi je wojak, tón dŝerŝi w ruch wėtry mjecŝ a rjėnje: ja ŝa waŝ bėoŝu ŝo. Tŝečŝi je poniŝny burik, kiŝ ŝo na kopacŝ ŝepjerajo praji: ja waŝ ŝeŝiwju. ŝchtwėrty paŝ je prawiwnik, kiŝ ŝ porŝtom pjero dŝerŝi a ŝo ŝmėjo hubu ŝchėroko roŝdaja a woła: ja waŝ wŝchitkich ŝeŝeru.

Spėwaj a dŝelaj.

Diŝchėcŝe dŝenŝniŝchŝi dŝeni je wjele ludŝi pola Woŝtona w Zėndjelŝŝej ŝiwchŝ, kotŝiŝ ŝo wjedŝa na wobŝtariu ŝonku dopomnicŝ, kotraŝ bė pŝchėd nimale 20 abo 30 lėtami na wŝchitkich hermanŝach a wiŝach widŝicŝ a po mėŝtach kaŝ na wŝach ŝ jencŝe ŝhėŝe do druheje ŝhodŝeŝche, ŝo by ŝwoje wėcy pŝchėdawala. Njech bė wėtr abo ŝyma, njech deŝchėŝ abo ŝnėch dŝeŝche, to bė jej wŝcho jene, wona ŝwoje wiŝowanje cŝereŝche. Wona njepŝchėdawafche ŝane droŝe tworŝy, ŝane poprjanŝy ani ŝtote pierŝchėcŝenje abo rjėcŝaŝki. Na pŝchėdaŝ wona jenoŝ mėjeŝche ŝulŝjohi, ŝchwablicŝki, jehŝy, bawmu a taŝte nėkaŝte malicŝkoŝeŝe, kotreŝ we koŝdym hoŝpodarŝtwje ŝo trjebaja. Wotėbjerarjow mėjeŝche wona doŝeŝ a wŝchitŝy ludŝo bėchu jej dobri. Wona noŝchėŝche w ŝtarym pŝeczenym korbje wŝchitke wėcy wokoło a we tym bė jejne cŝyŝe ŝamėŝenje ŝchowane. ŝchtoŝ paŝ wŝchitkich wocŝi na nju cŝehniŝche a jej wėŝte dowėrenje a wėŝty napoŝlad pola luda dohy, to bė blačkowŝy kaŝchėŝit, kiŝ bė na korbje twjer-

dje pschiczinjent. Prjedy pak hacž wot tuteho blachoweho kaschczjka ryczimny, chcemy febi tu žonku bliže wobhladač, swotkal wona bě a tak jej rěkadu. Zejne mjeno njestej we stawisnady sańdženych czařow, ale s wěstosčju hobži šo prajicž, so je we kuthacy žiwjenja wot teho šameho sapisana, kiž šwoje spodobanje nad tymi ma, kotřiž šo jeho boje. Wona šo Amelia Galowa mjenowasche a bě s wudowu, khuscha pak hacž wudowa w Rainje, pschetož wona njemějesche žane džeczo ani žaných bliskiých ani daloskich pscheczelow. Žafo bě jejny muž hišcže pschi žiwjenju, dha wonaj wobaj šwěru džekaschtaj a někak warbu mějeschtaj. Tola pak ženje niczo wysche njewosta. Š khusobu a s nusu bėdžischtaj šo cyke lėto. Žy drje febi myšlišč, so je jejna nusa pschibjeraka, hdyž bě muž wnm-rjel. We tym šo pak molisč. Wjele bóle mějesche šo wona lėpje, džiłi prjedy a to je šo tak stalo. Wot jeneje šušodžinki bě wona štyšchala, so ma wěrzjacy kšeseczijan džekacž a špěwacž. Džekala drje bě, ale k špěwanju hišcže njebė pschisčla. Ža džu to tola špytacž, praji wona. Šdyž pschichodnu nje-dželu swony šwonjachu a ke mšči wolachu, hotowasche šo tež wona, so by šchla, šo k temu knjesej we jeho šwjatnicy modlicž. Tak dotho, hacž bě ženjena byla, njebe k temu ženje ani kwiłe ani losčta mēla, so by Boži dom wopytala. Tutu njebžela džěsche wona a šynu šo do kawkli, hdyž khusdzi febzachu. Špěwarste wona njemějesche a kšerlusch wona šobu špěwacž nje-mőzesche, dotelž njamőzesche cžitacž. Pšłuchacž pak wona mőzesche a jalo bě předar na kłěku šupik a šwoje přėdowanje dzerjesche, ku wona mőznje wot ducha modlitwy šapschinnjena. Šchtož wona wjele lėt njebė cžinika a šchtož bě wot mladosčeje šem wot-wukła, k temu bu wena na jene dobo wabjene: wona dyrhjesche šo modlicž. Špěwaj a džekaj, to bě wot teho czařa šem jejne prawidko, po kotrymž šwoje žiwjenje wjedzesche a to bě jejne šwože.

Š tym wona hnydem njewobohacži. Bőh šwar-nuj, tak kšětsje to njeubje. Wona mějesche małe ku-řki k jėbži a husto niczo. Zejna wěra bu wjele špy-tana. Jene ranje, jako šo bě šhotowala, na šwoje wifowanje wničž, lijesche šo s njebja mőzny desččž. Ničto njeby tón džen žaneho pša wen wuhnal. Po takim wona wobšankny, doma wostacž a schwābliczki febi nadžekacž, dotelž žane pschedacž njemőzesche. Šdyž pak febi woheń, sažehlicž chchšche, njemějesche

žane wuhle. Mőšchniczka bě profna, a žadnu kufk khlėba njebė we khamorje. We tajkej šwolej mišy padže wona na šwoje kolena a modlesche šo. Wu-troba k morkotanju swólniwa, špokoji šo. Wona tak wjele procha hromadu jeschtraba, so šo hišcžeń někak woheń scžinicž hobži. Khamor hišcžeje ras pschephta a hlaj we kucziku namala šo něščto drjebjencžkow, so šo najčěš mőžasche. Tak šo džen miny. Pšched wjecžorom je pak nusa wjetscha džiłi rano. Šłobny žobk schčowka, woheń hašnje, šyma ju tschaše, sta-rosčž a makowěra wutrobu tyschi. Dha na jene dobo šo štwine durje wotczinja a šušod k nej nutschupi prajo: ja febi myšlu, so dženka pschi tym desčcziko-žym wjebrje njesčže na šwoje wifowanje hičž mőhla: tu macze khlėb a butru, a staji to na blido. Lėpje jej wjecžer ženje njeje šłobžila hacž tón džen. Wo-pomni, šo Bőh nikoho njewopuschči. Teho dla špěwaj a džekaj.

Ta wudowa wobojc cžinjėsche, bóle džiłi prjedy. Šdyž bě šrowa, wona ženje kemščenje nješkomdži. Wjedro ju wot teho wottraschicž ani džėlo ju wotdzer-žecž njemőzesche. Wščitko ma šwój czař, praji wona se Salomonom. Pšndželu džěsche wona na šwoje džėlo a prjedy hacž febi šwój korb na křibet pošny, klastny na šwoje kolena, so by šo k Bohu temu knje-sej modlika. Pšches modlitwu pošnylnjena džěsche šwoje puče a Bőh požohnowa ju, so wjele šupřow a wo-tebjerarjow mějesche. Š czařem wona tak wjele na-dobny, so šo niz jenož s cžesčju žiwjesche, ale so tež wysche teho mőzesche khusdym šušodam dobrotu cžinicž a jim wudželecž. Wona to šhonjenje cžinjėsche, so wjacy nutschjerjesche hacž trjebasche. Šbžba druha by febi to na bók pokožila, wona pak wščitko we blachowym kaschczjku ššhowa.

Š tuthym blachowym kaschczjkom šo pak tak mě-jesche. Bė to jenu njebželu, so bě s nuternosčju na přėdowanje pošłuchala. Duchomny wuktu nusu tych šamých wukladewasche, kotřiž Bože šłowo šazpja, dotelž to šamo njesuaja, a šwojich pošłucharjow na-pominasche, so bychu k biblištemu towarštwu pschistu-pili a ša wotpošladanja teho šameho wěste pschinoschki darili. Tuto přėdowanje hnu mőznje wutrobu teje khusdeje wudowy. Šdyž wota mšči džěsche, dari wona šchěřnal šo biblište towarštwu. Na to wona pčči febi praji: ty wužiwasch žokor k kšosefej, to njeje trjeba. Wot teho czařa hromadžesche wona pienjesy, kotrej

Jan a pschedzenak šo wo protych rošryczujetaj.

bě hewaf sa zokor wubala, we blachowym kaschcziŭ a schtož bě tu nahromadzila, woteba do pokladnich bilisteho towarstwa. To bě sa mēšaz pol tolerja, sa lito schēsz tolerjow. To bě scherapatka khudeje wudowy; šy ty něščto hižom sa to darit, luby cžitarjo?

Druhi ras bě wona ke mschi a duchomny předowasche wo wulkej nudy pōhanow a wo skutkowanju mišionŭshego towarstwa. Tež tuto předowanje jej k wutrobi džičhe a wona na to myšlesche, fak by k temu pomozny dar dacž mōhla. Po dlēžšim rošmyšlenju pschicziŭi wona šwōj blachowy kaschēz na šwōj kerb, fakny jōn s nēkajšim mošaknyim sancžom a da klucžik šwojemu duchomuemu, so by jōn šhowaf. Šbhž jej nētš schto njechasche ani schwablicžki ani kulžohi wotkupicž, prošesche wona wo nēkajšī dar sa pōhanow a nēkotryžkuliz, kiž mēšesche nahramnu wutrobu a hewaf sa mišionŭstwo ničžo njebudžičhe dat, dari do kaschēzika malu scherapatku. Ma tajke waschuje mōžesche wona mēšicžnje tolet a husto tež wjacy k mišionŭstwu wotebacž. Njeje nihdže žadny tajki kaschēzik, so by tež ty šwōj dar do njeho položicž mōhł, luby cžitarjo?

Šlaj! tak je tuta wudowa spēwala a džekala. Šsama sa šo wona ženje wo žadny šmilny dar njeje proškyla. Žanu nufu wona tež njeje mēla. Šchtož trjebasche, doby wona šebi psches šwoje džeto, a schtož wysche mēšesche, to pschuidže do jeje ruki psches spēwanje. Šbhž pak je wurjela, njeje wona žane wulke kubla ani žane kapitališe sawostajila, ale dobre njeno a cžebne wopomnjenje. Wot teho, ščtož bě we jejnym blachowym kaschēziku, šu jejny pohrjeb a kaschēz a drjewjany kšičiž saplacžiki, kiž bu na jejny row stajeny. To napišmo na tutym kšičižu pak je trōtko a ma šo tak:

Amelia Galowa

† 1847.

Spēwaj fakž wona,
džekaj fakž wona.

Jan. Praj mi tola, hacž je to wērno, so šo na Žakuba mōže widžicž, kajke wjedro sa chle lito a woschēje do hōb a po hōbžach budže?

Pschedž. To je cži džiwna wēz s wjedrom. We žanym wotpošladanju tajka njewēdomnosč, huposč a pschiwēra hjes ludžimi njeknježi, fak we nastupanju wjedra, a po tajkim mōžu tebi k troschtej prajicž, so niž jenož na wjedro, fakkež na Žakuba je, ledžbuj, ale tež na druhe dny a so s teho wēschēza, fakle wone sa wēšte cžasž budže. Hacž to něščto pomha abo niž, to rēka, hacž schto mōže to prjedy s wēstosčju wušlēdžicž a s wērnosčju prajicž, tajke a tajke wjedro budže tōn a tōn džēn, to bych ja rjekł, mōhł ty šam spōnacž. Čhžeschlī pak sa tym pschicž, dha sphtaj šam. Ty trjebasch jenož šebi na Žakuba napišacž, fakle je wjedro dopoldnja, fakle popoldnju, hacž je deschēzikojte, abo šlōncžne, wētšikojte abo cžičhe, fakle mrōczalki na njebežach šo pokasuja, hacž šu tokste cžorne abo bēle fakž wozkł a po tym ledžbuj sa chlo lito na to, hacž deschēzik abo wēttr abo šnēš dže abo hacž šu cžopke šlōncžne dny. Sphtaj to a cžui to, dha mōžesč se šwojeho šhonjenja we tym šobu rycžecž.

Jan. To mašch prawje, wujo; to čžu cžinicž a tebi k lētu powjebacž, fak je šo wscho mēlo.

Pschedž. To budže mi lubo, a ja čžu tebi na to hišchēze wjacy wot wjedra a wot ludoweje pschiwēry powjebacž. Ženož njesabudž lētša na Žakuba pētlnje na wjedro a na njebjo ledžbowacž. Wēšch dha ty, hdy džēn Žakuba panje?

Jan. Čžakaj jenož; to čžu tēbi prajicž, hdyž šym prjedy do protyki pohladaf. Džēn Žakuba panje na 25. jullija?

Pschedž. To je wērno. Me wēsch dha, wot koho to mjeno pschuidže a fakki wažny džēn to je, so pola wščitkich woschēje šlowjanskich ludži sa jara šwjaty je džeržany.

Jan. Žakub? Njebē to wučōmnik teho knjesa Žesom Šchrysta? Njeje to tōn, wot kotrehož šo jedny list w nowym testamēncze namaka?

Pšchedž. Pomahu, wujo! Roshladaš so w prothey a ty sa tym pšchindžesč, so staj dwaj Jakubaj, jenumu je 1. džen meje, Filipa a Jakuba, swjeczeny, druhemu 25. julija. A j-li so swjate pišmo derje snajesč, dha budžesč wjedžecz, so Khrystus Jezus je mël dwaju Jakubow. Jedyn wot njeju mjenuje so Jakub starschi a drugi Jakub mlódschi.

Jan. Kotreemu dha je džen 1. meje swjeczeny?

Pšchedž. Jakubej mlódschemu!

Jan. A džen 25. julija?

Pšchedž. Jakubej starschemu.

Jan. Staj dha taj dwaj bratraj bhtaj?

Pšchedž. Më, Jakub starschi je syn Zebedejowy a bratr Jana seženika a swjaty seženik Mark. 3, 17 wobemaj to mjeno pšchizp: „Boanerges“ to je hrimanja džěczi. Jeho macz je Salome byta, wot kotrež so husto we seženjach powjeda. Jakub mlódschi pał je syn Alfejowy a reka we swjatym pišmje bratr knjesa Jezom Khrysta, sčtož ma so tak rosemicz, so je wón byl s bližkeho pšcheczestwa Josefa a Marije.

Jan. Kotre dha je tón list spišal, kiž so w nowym testamencze namaka?

Pšchedž. To je byl Jakub mlódschi, syn Alfejowy. Jakub starschi, syn Zebedejowy, ničžo njeje spišal!

Jan. Čžoho dla niz?

Pšchedž. Dofelž bë přeni wot wschittich japoschtolow knjesowych, kiž swoju wěru se swojim žiwjenjom dyrbjesče saplacjež. W l. 44 po Khrystusowym narodžje, nimale 10 abo 11 lět po smjerczi našeche sbóžnika, wobsankny Herodasch Agrippa, kral Židow, furowe pšchěczechanje na kšchěcžijansku gmejnu we Jerusaleme. Dofelž bë Jakub starschi přjědštejer tuteje jerusalemskeje gmejny, bu wón pepanjeny, pšched sud stajeny, wobstorženy a k smjerczi wotšubženy, tak so jemu hłowu wotežachu. Židzi mjenujcy a Herodasch bëchu na njeho jara roshněwani, dofelž wón, to džěcžo hrimanja, s mozu pšchěcžiwu židowskiu a farisejskim wustajenjam wustupowasče a so pšches ničžo wot přědowanje čžišeho ewangelija Khrystusoweho wottrawšćicz njeda. Eusebius we swojich knihach wo nim powjeda, so je so tón muž, kiž jeho mějesče wobstoržicz, jako pšna, so bu tutón swěrnny swědč Khrystusowych k smjerczi wotšubženy, na jene dobo pšched sudom jako kšchěcžijan wusnal a je Jakubej k nohomaj panhl a jeho se bhljami wutrobneje želnu-

wosče proshl, so by jemu wodal. Na to je Jakub jeho wokošchal a k njemu rell: wodate tebi je a mēr budž s tobu a je swoju hłowu bērečej poddal, kiž ju s mječžom je wotežal!

Jan. K depomnjenju na tutón frudny podamk je drje džen 25. julija mjeno Jakuba dostal? Njeje wěruo?

Pšchedž. Haj, teho dla! Tutón džen Jakuba je pał bjes wschittimi ludami slawne mjeno dostal a hebi hač do dženkniškeho dnja sšhowal, kaž tež Jakubowe wopomnjenje we přenich lěstotetkach kšchěcžijanskeje cyrlwje wschudžom we džakomnych wutrobach je wostalo. Španišcy su jeho so swojeho japoschtola mēcžnje wyškocy čžesčžili. Hač je wón hdy, kaž někōtši to wobtwjerdžicz pytaja, do Španiskeje pšchichol, to je njewēšte, my mōžemy rjez, to je njewěrne. Dofelž je sahje wurjek a dočez we Jerusaleme šamym čžintez mël, njeje to k mērjenju, so je hdy to město wopušćezil a do zuseho kraja pucžował. Španišcy pał wobtwjerdžuju, so su jeho hłowu a jeho kōcže s Jerusalema na kōdži do Kompostelle dowjesene. Tu su so pšches nje wulle džawy stafe, so so s cyteho wječžorneho kšchěcžijanstwa wulle byly pucžowarjow tam podawachu, kōtšiz tam sahojenje wot wjele čžělnych brachow pytachu. Jakub, syn Zebedejowy, bë po prawym syn kħudeho rypaka pola Galilejskeho morja, ale we Španiskej bu wón k wošebnemu rycerzej sežinjeny a s wullim počžesčowanjom wusnamjenjany, so jeho swjecžo we wojnach pšchěcžiwu Turkam přjedy wōjsta nosčachu a k jeho čžěczi rjad rycerjow Jakubowych w Kompostelle saložichu. So pał je jeho mjeno wschudžom we čžěczi bylo, to je tež s teho widžecz, so pola nēmskich, šlowjanskich a romānskich ludow tał mjenowana: mlokowa drōha na njeju mjeno „Jakubowa drōha“ wuziwa a so hwēda Orion reka: Jakubowy kij. Tež njemōže so šamjelicžecz, so su we wschittich krajach ludy kšchěcžijanske na džen Jakubowy wēšte swjatowēžnosče postajili.

Jan: Kaš dha to?

Pšchedž. We Španiskej we mēcže Valensionnesu bu džen Jakubowy jako wulki swjaty džen swjeczeny. Na torhosčezach kaž tež na wschěch hašbach buchu wulle hōscžiny hotowane. Za najhrosnišča žona po cħlym mēcže bu wuswolena a jako njewjesta rjenje wupšćehena a swoblekana a na to sa nju nōkajli nawožen pytany. Na to sřadowasče so wulki

czah, na kotrymž so wschitcy wobydlerjo bohaczi kaž kurtzi wobdźelicy nufowani bęchu. Tutón czah s khovhojemi a s herzami džěsche po wschěch hašach mějta hačž k tej lěži, w kotrejž njewjesta bydleše. Tu dosta wona wot wschitlich kwasarjow kwasne dary a na to sapočzachu so kwasne reje, na kotrymž wschitcy džěl bradž dyrbjachu. Tón swjedzen bu posdžišcho sakasany.

Zan. Echoda! Nawožen tajkeje njewjesty, hdy by tež hrojna byla, kaž myšcy w džěrje, bch ja rady byt, hdyž tejsko kwasnych darow je dostała! Ale sčto šebi tola ludžo wumyhła!

Pšchedž. Sčtož je pšchi tym najbóle wopomnjenja hódne, to je to, so bęchu bohaczi ludžo w tym měscje na tajlich męzach džěl bradž nufowani a so teho smynyc njemóžachu.

Zan. Esu dha druhdže, kaž ty prajěše, Zakubowy džei na podobne waschnje swjeczili?

Pšchedž. W Niederlandstej bu tón džei na to waschnje wobjeubženy, so knježa swojim služomnym ludžom hosćinu hotowachu, pšchi kotrejž cžile sa blidem šedžichu a tamni jim męjachu poslužecž.

Zan. To je tola kaž pšchewobrocženy swět byl!

Pšchedž. Posłuchaj jenož dale! W Italskej je wón džei rhabow, na kotrymž woni so na rěcy Po we cžolmach wo wjetu wjesu. We Schwajcarskej je wón tón wyšoki džei kruwarjow a kruwarčow, na kotrymž woni na swojich wyšokich horach, hđž w lęzi swěj štót pašēja, wulke wohenje sapala a wokolo nich rejwaja. W Němzach je tón džei džei wješela sa wowczerjow. W Hęsenskej džēja na Zakuba hosposly na pola, hđž je kať našadžany a dypaja na kałowe hłojcži, hdyž žane su, a rjeknu: Zakubje, tosta hłowa, wobradž mi hłowy kaž moja je, kopjena kaž mój schoržuch je, kuby kaž moja noha je.

Zan. Pomha dha sčto? Hdy bch to wjedzil, dha bch swoju Hanu na taluščyczjo poštat, pšchetož kónsche lęto pšchi tej stajnej šuchocze njeje mi ani hłójčžka narostła!

Pšchedž. Posłuchaj jenož dale, sčto su šebi ludžo na tón džei wumyhłili! W Thuringstej šęczipaja šebi žony na Zakuba cžorne jahoddy; tym rękaju Zakubowe jahodki a te dyrbja jara strowe byčž a pšchecžiwu wschelatim lherosežam pomhačž. Esklawakjo pytaja na Zakuba urwójewo jejska a rostolčža je. S tym masaja woni wotam a kruwom wuščy, dofelž praja, so so sa nje na wikach wjele wjacž kuzow

trječy, hačž hdyž to njeczlnja. W Cžechach wukamaja burjo bękemu kóslitej jedny roh a spala jón a kurja s tym we swojich bróžnjach a hródzach, dofelž wěrja, so pšches to mysche s nich cžělaja.

Zan. Pomha dha sčto?

Pšchedž. Njebudž tola hłup. To je lnta pšchiwěra, kaž jeje na doščž masch we šamych Eserbach. To je so wschitto s póhauškich cžabow bjes ludom skhowalo. So temu tak je, to džu tebi s jeneho druhého waschnja depokasadž. W Cžechach je hišcže džensnišči džei w někotrych městach waschnje, so na džei Zakuba bęleho kóslita s torma abo s wyšokęje radneje lęže na hašu pusčęža. Duchomni su pšchecžiwu temu twerbđže wnstupili a su to sakasali, ale lud šebi njeda wurycęczž, so so to stadž dyrbi!

Zan. Čžoho dla dha?

Pšchedž. Wono so praji, so je cžert we sčtal-cze kóslita wokolo khodžil a džensnišchi džei hišcže Cžehojó rjeknu: „wem to kozel,“ to je to sčtož so pola naš praji: njech to cžert wosnuje. Pšchi tym so dwoje wotwerdži, jene je to, so cžebđža s tym, so kóslita s torma na hašu delje cžišau, wopokasadž, so nicžo njechadžža s cžertom cžinicž męčž. To druge je to, so męnja, so krej tajkeho kóslita k wobaczju hręchow pomha. Za žyla węž pak s póhauštwa pšchidžę. Kóslit bę njenujcy to skocze, kotrež bę póhauštemu pšchibohej hrimanja: „Pšerunę“ šwjećęne. Temu woni we póhauškich cžabach na Wyšehradže pola Prahi jako k woporej kósliti palachu a s hory dele njętachy. Woni wěrjachy, so tutón pšchibóh Pšerun we pšowych bujach pšomjo šlónža hašnuje a jo s blyškom sašo sapali a teho dla bu jemu kóslit woprowany.

Zan. O! na tajku pšchiwěru póhaušku!

Pšchedž. Šhwal teho knjesa, kž je naš wot knještwa cžęmnoščę wutorhnył! Ty pak wěcže njewěšč, cžoho dla je so tajke waschnje s kóslitom na džei Zakuba postajilo!

Zan. Powjedaj mi to!

Pšchedž. To je so teho dla stało, dofelž je so we pręnich kšchescžijanskich cžabach 25. julija swjedženi Křhystofora šwjećzil.

Zan. Sčto dha bę Křhystoforn?

Pšchedž. Póhanjo šebi Pšeruna, pšchiboha hrimanja, jako wulkeho hobršleho knjesa wotšnamjenichu, kž męšęche wyšoki sčtalt, a bę wjetšči, džili žachy cžłowjek, tak so męžęsche pšche wšchě hłuboke rěli bro-

džicj a na Hribjecze Dervendela nješeše. Temu podobneho šebi kšeseczijeno Khrystofora mhšlachu a jeho šhwjeczjo pšched durje šwojich chřwujow stajachu, jako by wón jich pšched schłódnym hrimanjom a nje-wedrem móhl wobarnowacj. Wot toho czaša, so japoschtoł Zafub k czešeji pšchuidze, bu Khrystoforus na boł storčzeny a džen 25. julija temu přičnschemu šhwjeczjeny.

Jan. Šchtó dha pač je tutón Khrystoforus byl?

Pšchedž. To je rjane pomjedanczko, kotrež chzu tebi wupowjedacj. We Šwirsej bě wěšty Dneprobns žiwj, wulch frosčzeny kaž žadny muž herak, mózny a šylny, so jemu runy dalošo a šchěrošo njebě k wohladanju. Wšchitcy šo jeho bojachu, ničto jeho njelubowasche, a wo hłowu wjetšči dylži drusy cžłowjekoje, kšobžesche wón frudny po šwěcže wokoło. Na hwiłu šo jemu to jara lubjesche, so s druhimi cžłowjekami ničžo cžinicj njemějesche, ale dale bóle šo jemu to spodobacj njechasche, pšchetož jemu bě, jako by na wjeršchu lodojteje hery šedžal. Wón bě cžłowjet kaž drusy cžłowjekoje a wutrobu wón mějesche, ketraž chęšche lubowacj a lubowana bhej. To wšchak je rjana a šchwarna wěž, hdyž šchtó je po cžěle přeni a najwjetšči we žytny šwěcže, ale wutroba ma tež šwoje wěšte prawa. Wutroba, ta šašakla a šla wěž, čee pač wjetšeho mčej, s ketrymž šo móhla mčericj. Tak šo Dneprobej džěše. Šchtó, rjekny wón, šchtó pekaže mi na semi muža, kiž je šylnišči a wjetšči, dylži ja, so bhej tam šchoł a jemu šlužil? Ča někotry czaš bu jemu prajene, so je něhdže kral, kiž je po šchtalcze šylnišči hač wón. Čo temu wón džěše a šo pola njeho tež jako šlužomnik pšchistaji. Wón wošta wjele czaša pola njeho. Jedny džen šo pač sta, so k tutemu móznemu kralej špěwar dēndže. Tón hrajesche harfu a špěwasche k nej rjane pšěniczki, we kotrychž wón beš druhimi tež to mjeno cžerta mjenowasche. Jako kral, kiž je šwojimi lubžimi na teho špěwarja pošlučasche, cžertowe mjeno bě wuššychak, šcžini wón tši kšchiziti a žohnowasche šo. Čo bě Dneprobns, kiž bě pošan, widzil a praschěsche šo teho dla krala, k cžomni wón tajke snamjo kšchiza cžini. Jako wón to bě wuložil, so to cžerta dla cžini, so tón žaneje mecy nad nim njeby dostał, wotmolwi Dneprobns:

po tajkim je hišecze šchtó móznišči, dylži ty šy; ja tebe prošču, pušchěj mje s twojeje šlužby, mi šo šlušča, šo jenož temu najmóznišchemu šlužicj mam. Na to cžehnjesche Dneprobns přječž, šo by teho móznišeho knjesa, teho Šatana, pytał. Wón bě šo ša nim tu a tam praschak, ale ničto jemu njemóžesche wěšte wotmolwjenje dačž. Napošleł něčto k njemu rjekny: Hlaj! w pušcjinje je, tam jeho nadeńdžesch. Dneprobns džěše po tajkim do pušcjinu a ljedom bě tam šastupil, dha jemu s wjele jěšny mi mózny knjes napšchecžiro jěchasche a šo jeho weprascha: kšo pytaš ty? Ča pytam teho mózneho wjercha šwěta, wotmolwi Dneprobns, šo bhej šo jemu do šlužby dał. Ča šym tón najmóznišči po chlym šwěcže, rjekny na to Šatanas, pój a šluž mi, ty šo teho nišdy njebudžesch kacž. Dneprobns do teho šwoli a wonaj wjele czaša po šwěcže wokoło puežowaschtaj. Šatanas pač wjele džiwnych štkow a kusow wumjedže, šo šo Dneprobns abo Khrystoforus nad tym daseč špodžimacj njemóžesche. Jedny džen wonaj na dróšy jěchaschtaj, pšči kotrežž bě kšchizj stajeny. Šatanas, jako tón kšchizj wuhlada, štroži šo o jeho kčú šo bojjesche. Wone bě widžecj, šo Šatanas pola teho kšchiza radny nimo njechasche. Teho dla wón wulle kolo šcžini, šo temu kšchizej njeby blisko pšchischoł. Nad tym šo Dneprobns džimwasche, a jako bčhu trochu šastali, woprascha šo šwojeho mózneho knjesa, šcho to na šebi ma, šo je pola teho kšchiza tak jara nimo khwatak. Knjes Šatanas cžinjesche, jako njeby to njenušne praschenje šwojeho šlužomnika klyšchak. Doseł pač Dneprobns hubu njeđeržesche, ale pšchczo s noweho wonobžesche a mjedžecj chęšche, cžoho dla je šo to štačo, wotmolwi Šatanas a džesche: hlaj, tam pšči dróšy štejesche kšchizj. Na kšchizu je Khrystus Žesus wišak a s tym šwět wumóhl; tajteho kšchiza šo ja boju a hdyž jón widžu, dhyrbju pšched nim cžěfacj. Mj, rjekny Dneprobns na to, po tajkim je na semi hišecze móznišči knjes, dylži ty; ja prošču cze, pušchěj mje s twojeje šlužby, ja chzu Khrystuša pytacj; ja žaneho měra nimam, přjedy hačž jeho nješšym namakał. Na to wopušcheci Dneprobns Šatana a puežowasche po chęej semi wokoło, šo by Khrystuša namakał. Wón cžahasche jew a tam, wón praschěsche šo ša nim we

wyřklich hrodach a we kralowřklich dworach, ale pobarmo. Ludo teho njesnajachu, kiž je wjetřchi a možniřchi byžli cžert. Sa wjele cžařa přchudže wón k puřtitej, kiž w puřezimie bydlesche. Jako tón řlyřchese, so řkřystuřa pyta, dha řo jemu wutroba řmėřese a wón temu zuřnilej wjele powjedasche wot teho řujesa řřom řkřysta, řajli křařny a možny wón je a řajře řbože wón tym řwojim wudžėli na cžař a na wėčř- neseř řdhy řceřeř jemu řlužicř, řraji wón, dhyřbiře řo modlicř a pořeřicř. řch, řjekny řeprobuř, to je mi mařo, njewėřch nicžo druhe řėřřeřeho a cžeřřeřeho, řchřož byřch mōřł jeho dla cžinicř? řa to wotmolwi tón eremit: řlaj, tam je řhľuboka řchumjaza řeka; přeřes nju ani řana řawka ani mōřł njewjedže. řceřčřli řo temu řujesej řkřystuřej řkľomny wopokasacř, dha nořch řy, kiž řy dořhi a řyľny, cřlowjekow řože dla přeřes řutu řeku. řo, řraji řkřystořorus, řžu wřchaf řady cžinicř a djeřche a natwari řebi přchi řeřy řėřku. řchřož pak přchudže, teho njeseře wėn na řwojimaj řamjenjomaj přeřes wodu a bė pomozny wřchitkim a njewuřtawasche we řym ani wo dnyo ani w noč. Přchi řym wón řusto řadeseřimy řdychowasche: řdy by řo mi tola tón řujes řesus řkřystuř ceřł řjewicř, řo byřch jeho ře řwojimaj wocžomaj wohľadat. řemu nōž, jako bė řkřystořorus řpřozny wot řwojeho djeřta wuřnyľ, řdasche řo jemu, jako by nėľajři řľoř řlyřchaf, kiž cžiče řraji: njeseř mie přeřes řeku. řotucženy wón pak niřho njewidžeře a teho dla řeřny řo řařo a wuřny. řo řhwili řo tón řamy řľoř řlyř- řceřčř da. řhėřře řorje řcečřiwřchi řľada wón wofolo řo, a dořelž nicžo njewidži, myřli řebi, řo řo jemu nėřchřo je řřalo a řeřny řo řařo. řceřji řas pak tón řamy řľoř řařlyřcha, a jako nėřł wofolo řo pohľaduje, wicři wón mařeho řoľcžľa přeřed řobu řtejo, kiž ř ľuboznyřmaj wocžľomaj na njeho řľadajo ř milřym řľowcžľom jeho přořy: njeseř mie přeřes řeku. ř wu- řtobu řady řžu ja to cžinicř, wotmolwi řkřystořorus, přchetož tón řoľcžil řo jemu wubjernje ľubjeře. řwón pořbėže jeho na řwoje řamjo a řařchimnyřchři řwōř řij wot cetroweho řrjena řhwatasche wón k řeřy. řdyž bė ře řwojim řřemjenjom do řeli řupil, počza řo woda řnucř a řařchumicř, řaž řo to řenje přjedy řtalo njebė. Přchi řym řo jemu řdasche, jako by tón řoľcžil na jeho řamjenju dale bōle cžeřřchi byľ. řaj!

wón řiřečže přeřes poľozju řeli njebė přchřchōľ, dha řo jemu řchřja řhřili, řo dhyřbjeře cžeřřy řdychowacř. řdžeřatko, řjekny wón přchi řebi, řchřo řy řy, řo řy řaľ cžeřke. řiřečže dale bė jemu, jako njebř řu cžeřu wjacy njeseř mōřł a jako dhyřřaľ řo do wody řumyčř. řwón wōřta řtejo a řraji: řoľcžľo, řy dživny, řchřo řy řy? mi je, jako byřch cřly řwėřł na řamjenju njeseř, ja dale njemožu, řjew mi, řoho njeku. řa to tón řoľcžil ert wotečřim řrajo: wjedž, řo wjacy njeseřeř byžli cřly řwėřł; — řy teho njeseřeř, kiž je njebřo a řemju řtworil. řa to ponři wón teho nořcherja do wody a řraji: ja řym řesus řkřystuř, řwōř křal a řwōř řujes, řotremuž řy řlužicř a přeřes řotřeřož řwoju řlužbu cžiniřch. řlaj, ja řchcžim řebje we njenje řoha wōřza a řyna a řwřateho ducha a řy dhyřbiř wot nėřł řkřystořorus řekacř, to je řkřysta- nořcher. řako řkřystořorus ř wody řo řbėřajo řwoje řolena přeřed řym řujesom řhyřche řhibnyčř, bė řo wón řhubil. ř řamjenju pak, řo bė wón tón byľ, bė jemu řiřečže přchřľařaľ: řy řwōř řuchi řij do řemje a řa řem nōž ľudže řo řelenicř a řeččėř. řwono řo řaľ řta. řle wjele řjenicře řuamjo, řo řkřystořorus bė ř řkřystuřom řesuřom do řowarřtwa přchřchōľ, mėřeře řkřystořorus we řwojeř wutrobje. řaľ dořho řacř bė řimy, nořcheseře wón teho řujesa přeřes wėřu we řwojeř duschři a tón řujes njeseřeře jeho ř wuľeř ľubozčzu a pořtaji jeho řwėřej k wuľtemu řohnowanju.

řan: řo je pak tola ľubozne přchřumanje!

Přchėdž. řaj! řutón řkřystořorus nař na to dořomni, řo je řesus řkřystuř tón, řotremuž je wřchitka mōž data we njebesach a na řemi, řo wón řyčř možnyř řa řubjenřtwa řmėře a řyčř nařřyľniřchich řjes řym řyľnim řebi poddanyř cžinicř řudže. řwón nam řjewi pučř řeje wėřy, na řotřymž wřchřcy, kiž řcečřza do řbōžneřo řowarřtwa ř nim přchřicř, řhobđicř maja tón pučř, mjenuyčř tón, řotřyž řan tón řchcženil je ř řym řľowami wnpřajil: ja dhyřju woteřeracř, wón dhyři řeseř. řež my dhyřimy řkřystořorej podobni byčř, my dhyřimy řyřacř teho řujesa řacř jeho njenamamny, dhyřimy řo jemu k řlužbi poddacř, jeho nořpččř, kiž wřchřtle wėčř njeseř ře řwojim možnyř řľowom přeřes morjo teho cžařa, a dhyřimy wumřicř, řo byčřimy přeřes njeho řimy byľi. řyře cřľowjeřtwa řudže řunu řkřy- řtořorus a řkřystuř řudže wřchřitko we wřchřřich. řamėř.

Derje czinič je jako požohnowana fabroda.

Dziwy so wjach nješanu, ale tam a se so tola njeakla džiwna wěz poda. Bě w Lipsku młoby wučeny knjes s mjenom Dr. Wylem S. Smjercz khudych starschich mějesche, kotřiž jemu jara makto k pomocy bėchu dacž mōhli. Dofelž pak bė wulku luboscz a wulki lōscht k wutnjenju mēk, bėchu woni dopuschcžili, so mōjesche na wulku schulu hiež a dofelž mējesche wošebne dary, bė wōn wšchitko derje nawuknył a napofleđ do Lipska schoł, so by na lėkarstwo shtudował. Zow bė so na pjeć lēt s wulkej nufu bėdžit, ale njewustal we wutnjenju, so bė sfōncznje swōj examen s wulkej khwalbu wobštal a so w Lipsku jako „doctor“ sashchilil. Raž to wšchudjom je, tak tež tudy pola nascheho knjesa doktora S.: wšchōn sapocžatł je czežki, Wōn bėsche sebi, hačž bė runje jara lutował, wulki dołh naprasłal, a wysche teho mējesche njewestu, kotraž bė runje tak khuda kaž wōn, a tola bė malo czinič. to rēka, jeho prazis njebė wulka. Hdy by wōn mōhł, kaž by chęł, dha wšchal by so wo lėkowanje ludži wjele nještaral; wōn lubowasche najbōle pschirobospył a by so wo njōn najbōle prōcował, hdyž njeby khudy byl a khlēba dla na to hlabadž njedyrbjal, so by lėkarstvu wučenoscz k lēpschemu khorych nakožował. Jedyn wječor pschindže Dr. S. posyže domoj wet khoreho, kiž bė jeho k sebi jawelacž dal. Jako chęysche khēžne durje wotežinič, widžišche, so na prosy cžłowjek lēži. Pšchi přēdku sebi myšlesche, so je pjany, kiž so tam wala. Ale to bė khory cžłowjek, kiž štoržesche, so dale njemože khorosczje dla, kotraž bė na njeho pschischla. Dr. S. sbēže teho khoreho se semje a dowjedže abo donjeke jeho do swojeje stwy. Tam jeho swēru wothlada, pšchi jeho kožu wachuje, po lėkarstwo pošezele a sebi wšchitku mōžnu prōžu dawa, so by jemu polōženje shtował. Tōn khory muž pak njebė wošebnje swobljekany a njemējesche nicžo pšchi sebi, khība stary s chēry mēch a nēkajti dubowy kij. Hdyž bė se spanja wotucžil a trochu swotpocznył, powjedasche, so je s Rusowosteje a so je dla swojeho politiskeho smyšlenja do Sibiriskeje byl wuhnaty. Tam bė wōn sydom lēt žiwy byl, hačž so jemu bė poradžilo cželnyč. Wōn

bė so najprijedy do Tomasa pedal, wot tam pšches wulku puščžinu puczował a pšches uralste hory krocil a so pšchi tym s luthymi strachosczjemi bėdžit. Napofleđ bė wōn do Mižneho Nowgoroda pschischol. To je wulke a šlawne mēsto, hdyž bė runje wulki hermant byl, kiž wjele njedžel traje a na kotryž ludžo s dalofeje zuby puczujā, kaž do Lipska na masa. We Mižnym Nowgorodže bė so dołho doscz mōhł potajicz, wōn bė sebi tam nowu futnju kupil a ničtō jeho njebė jesnal. Jako pschekupž bė do Moskwy, Smolenska a Warschawy so pedal a pšches rušowste mjesy do nēmsteho kraja pschischol, hdyž mējesche myšle wostacž. Na tajke waschuje bė wōn do Lipska pschischol, hdyž so wēsteje pomocy nadžišesche. Haj! pomoz drje jow namaka, ale kajfu! Pšches swoje straschne a po mōžnosczji spēšchne puczowanje bė wōn woštabnył a nēk, hdyž bė wumōženje wēste, tak straschuje sšhoril, so sa nētotre duy swojeho ducha horje da, hačž runje Dr. S. sebi wšchitku prōžu dawasche, so by jeho pšchi žiwjenju sđeržat. We pošlenich wotomiknienjach swojeho žiwjenja, hdyž sam cžujesche, so s nim k kōncej dže, džakowasche so tōn zawonnil s huutej wutrobu swojemu lubemu pscheczelej, kiž bė so po nim swēru horjebrał a je samaritstej lubosczju jeho wobštaral. So by pak jemu swōj džak wopokajal, postaji wōn jeho sa herbu swojeho cykeho samoženja, prajicy, so heral žanych blislich ani daloslich pscheczelow nima. Ale, hlaj! jeho cyke herbstwo po prawym nicžo njebė, khība nēkajti stary mēch, we kotrymž bėchu nēkajte džiwne kōžki a stara kniczomna futnja. Dr. S. wobštara temu semrjetemu cžichi pohrjeb a bė sam jenicžki, kiž na pschewodženje džesche. Tōn stary mēch cžisny wōn do nēkajleho stareho khamora, dofelž njewjebžesche, sčto s tymi kōžkami sapocžecž a njehladasche sa dołhi cžas sa nimi. Jedyn džen we cžasju, hdyž bė we Lipsku masa, wophta jeho pschekupž, kiž s kožuchami wikowasche a Dr. S. so depomnuo ua swoje herbstwo, pokasa jemu te kōžki. O! praji ten, luby pscheczelo, s wetkal macze te kōžki, to su drohe wēzy! to su soboty (zoble) najžadnischeje a najlēpscheje družiny, ja hišesche žane rjenische wohlabal nješšym. Esu dha nēšyto winojte, praji Dr. S. To cžyn ja wēricž, wotmohwi tōn pschekupž, pschedesčeje je mi, ja cžyn sa kōždu shtulu 200 tol. saplaczicj. To by bho,

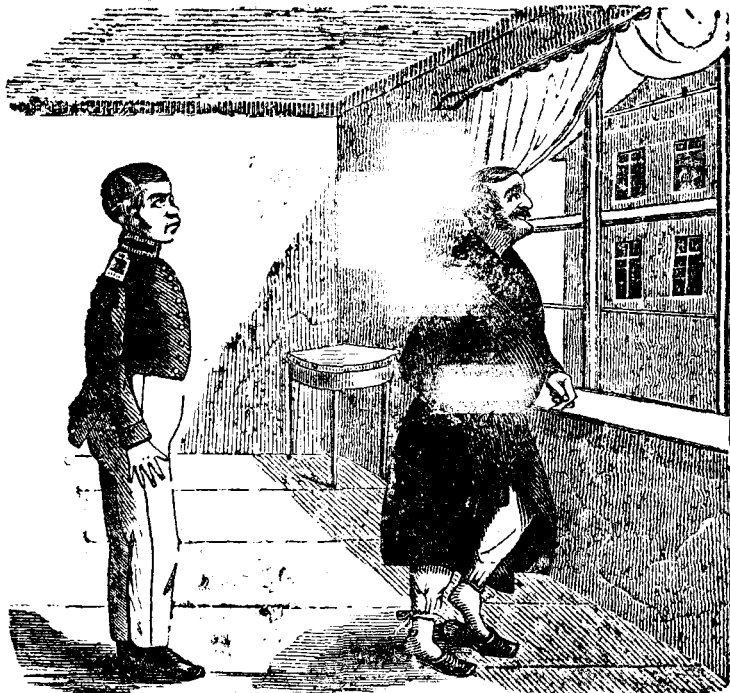
wy drje žortnjecze, rjekny na to Dr. S., wschaf je jich na 300. A hby by jich tawhynt bylo, ja bych je wam wschirke wotkupil. Na to sapkaczi wón 60,000 tolei a wsa te kóžki a pschება je hyschčeje tón famy džen s wulkim dobytkom. Dr. S. njemóžesche so dospč nabžiwacz, so bě na jene dobo do tajkeho behastwa pschischof. Jemu bě, jako by so jemu to sožalo. Ale wón mějesche te penesy a pscheliczi je s nowa a jich bě 60,000 tolei. We wutrobje džakowasche so wón swojemu Bohu sa tajke sbože a sa tajtu dobrotu a so by někajse wopomnjenje na teho muža měl, kiž bě jeho s tajkim bohатыm herbstwowm wobdaril, žadafche febi wot teho pschekupza tón měč, we kotrymž bě te kóžki měl, so by jón pschi febi sšhowal. Hdyž pak tón měč w rukomaj džerjesche, sda so jemu, jako by na njescho twjerdeho mašaf, schož do platu

bě kaž fashite. Wón wsa febi hnydom nóz a rospró měč a hlaj! lute male kamuschki so jemu do ruki walichu. Pschi přědku wón drje njewjedžishe, scho to na febi ma, ale dofelž bě so s tymi kóžkami taf rjenje poradžilo, džesche wón k stónikej so wopraschecz, hacž njebh jemu te kamuschki wotkupil. Tam pak shoni, so su to dejmanty wošebneje rjanosčeje. Zich bě na sto, a wón dosta sa nje hyschčezen wjach pjenjes hacž sa te kóžki. To bě schwane herbstwo! Wot tuteho cžaja sem wošta drje Dr. S. lékař, ale wón je swoje najwošebnišche prózowanje na pschirobospyt složil. Jeho dla je nětk dolhe pucžowanje do zuych krajow nastupil a hdyž so domoj wróczil, budže se swojej křubej njewestu kwafš hotowacz. Na nim je so dopjelniko stowo swjateho pišma: derje cžinicž je jako požohnowana sahroda. Sir. 40,17.

6.

Kopol woštanje kopol, byrnjež šleborny byl.

Šchimež Mertyn bě dobra dušha, a šlužsche we Dreždžanach pola rytmištra sr. sa šlužownika, jako bě pola wojakow. Mertyno, praji tón knjes ras k njemu, scho dha šy pak tola cžinit? wschaf šy mi dwojake šchórnje stajil! jedny je wetšchi, dnyli druhi. Haj! praji Mertyn, to šym so ja tož hižom džiwal, knježe, kaf to pschindže, ale to najdžiwnišcho je to, so delkad we mojej komorje, hdyž so wasche šchórnje khowaja, runje tajki por steji! Druhi ras praji rytmištr k swojemu šlužownikej: Mertyno, wsni te schtrympy a daj je woporjedžicz, pschetož wone maja džery! To

njeje trejeba, wotmolwi Mertyn, so so to štanje, wobrocježe schtrympy, dha džera nutspschindže.

Šnadny knježe, praji jedny džen Mertyn, njebhščeje mi wopuschčizil, so bhch mohč na někotre dny domoj hicz, ja mam wschaf nusnu naležnosč s manom a s maczerju wučžinicž. Scho pak to je, prašesche so jeho knjes; je dha taf jara nusne? Haj! móžecze wěricž, hnadny knježe, praji Mertyn,

nan a macž řešataj jutse šwinjo, a košbašu ja tola taf rady jem.

Krótky swoje lubuje.

Bur měsěšche lubu pěknú zónku. Wona pak pšchindže do njeźel a wot teho czaša bě khorowata, so dyrhjesche wjele lět sa řobu na khorym kožu ležec. Wón ju po možnosći derje wothlada a swoje hospodarstwo wobstara, tak derje hač možěšche. Ale hlaj! tež wón sřori a ležěšche wjele czaša na khorym kožu. Žako bě trochu wotřhoril, řyže řo jedyn džen k khoremu kožu řwojeje zony a praji se řwěre neje wutrobny: Marsřha, wěřš ty řšto? ja byř řebi řadał, řo by Wóh luby řnjes nam prawje wulkn dobrotu wopokafał a jeneho wot naju ř teho hujensřwa wumóhł, dha byř ja nasře řubko pšchedał a ř řwojeje řotřje do řuasřez cžahnył!

Bitwa pola Lipska

16. a 18. oktobra 1813.

Łeto 1813 je ř krejčerwjennymi piřmislami do řlawišnow řapřřane. řdy by jedyn móhł wřšitřku krej do jeneje řuže řhromadřicę, kotraž se řo řa tuto lęto na bitwiřšezach pšchelitwafa, dha by nowe cžerwjene morjo nastalo; hdy byř řu řo te řawřnyřa a řařo řawřnyřa řdyřnyjeřřow, kotrež tehdy se řtonařnyř a mřřezajřnyř ludži ertow džęřu, na jedyn řas řlyřšez dale, dha by ř teho řčumjajř wřřor nastaež dyrbjal, řo byř řu wřšitře řwonny na wřřęř tórmach řařwonike; hdy by řo ř jennym dobom móhło pšchewidžecę a wupowjedaež to wupusczenje, kotrež je řo na wřřach a w męřřach řtalo, a wopřřaež ta nusa, do kotrejež řawřnyř bęřu řtajeř, a ta řakosęř po dnyři, kotraž ludži řyřšesře, dha by to dyrbjal wobras byęř, řiž by móhł kóždeho móžnje řrařřicę.

Łtola řwjeřšesře řo w l. 1863 wřřudžom po nęmřřim řraju polřtalętny jubileum tutyř podawřow dla ř wjeřolosęřu; tola řbudži to dopomnjenje na tutón wójnři cžas přřed pol řta lętami k wjeřelennu džakowanju; tola řu węřte wařne dny, na kotryřž we nękotrnyř męřřach a wosębeje we Lipsku řo řřhadžowadu a kotrež nęmřři lud se řpęwanjom a na druře wafřnje řwjedzejřnyř wobęndže. Řah dha řo to řujeře! Přřed

pól řto lętami bę wójna, krejřosłecę, łute wupusczenje, wofřudzenje, řakosęzenje, bojosęř, nusa, řłod, nahota, řhorosęř, — a 1863 řo teho dla, dofelž je pól řta lęt řtimo, wjeřšole řherłusře řanjęřu a džakomne řwjedzenje řwjeřza! Ło řo teho dla řta, řo lęto 1813 bę řęř to lęto, we kotryřnyř řo řapocęřatř teho řónza męřšesře, to je, we kotryřnyř řo řapocęřesře řřónčez ta wjeřelętna wójna a ta haniba, pod kotrež řudnyř europiře řakosęřadu a pocę řo wottřřakowaež tón přřah, kotryř je njemóžnje cžezęř cžisřčesřesře. Łeto 1813 bę lęto, we kotryřnyř řo řud, řnyř řakosęře, kotraž řón řnyřesře, řronęje řimasře; hdyž wřřitęř, řiž řisřčesře mlodži a řrowi bęřu, na wójnę cžehnyřu, a dom, řonu a džęři wopuscęřicęřu, řo byř řu řobu pomřali teho řbicęř a řahnač, řiž we řwojeje řordosęři řnjeřřřwo po řyřnej řemi wjeřęř a wřřitřim wjeřčam a řudam rořřasowaež řchysře. Łeto 1813 bę to lęto, we kotryřnyř móžni wjeřčojř europiřch řami řpóřnyřu, řo je řwřile a pomjřenja dosęř, kotrež řřbi bęřu wot řranzowřřeho řhęřora Napoleona řubicęř daež dyrbjeli, a woni řo na to bęř řobu řwerdže řjenocęřu, řo byř řu řeho řnjeřřřwo řónz řęřinili — Łeto 1813 bę přři řpocęřatřu řa nęř jara njeřřořomne, dofelž buřu we wjele bitwach řbicęř; přři řónzu pak řo řbože na řiř řot wobrocęři, řo woni wřřudžom dobyřwadu a řwojejo cžwřlowarja ř nęmřřesřo řraja wuhnač móžadu.

Ło řo pak to řadži, Napoleona do řranzowřřesęře řahnač, k temu pomřasře bitwa pola Lipska, kotraž bu tam 16. a 18. oktobra 1813 bita, a kotraž řo mjenuje wulka řudowa bitwa pola Lipska. Wny řmy řousře lęto na bitwiřšezju pola Wudyřřina pobyli, dha řčemy řebi lęřřa tu wulku řudowu bitwu pola Lipska bęře wobřladaež. Přředy pak haž my to cžinimy, řčemy řebi to rořpowjedaež, řař je řo řymaj řjenocęřnyřaj wjeřčomej, prusřennu řralej Wylemej III. a rusřennu řhęřorej Alexandrej I. a jeje wóřřřomaj řřřo, řako bę ta bitwa pola Wudyřřina a Woreřna na dnju 20. a 21. meje přřęřřata.

Łot Woreřna, hdyž bę řłowne řęřwo řjenocęřnyř wjeřčow było, zofasře prusře a rusře wóřřřo, řako bę 21. meje řbite, k ranju přřes Wóřřpork a Wnyřbach k řhorjczu a do řchlesřnyřesęře. Prusřy bęřu na prawym, řrusřojř na řęřwym řřčidle. Ła nimi pak cžerjęře Napoleon. Wón řchysře řwojim nępřřęřelam řař wjele hač móžno řřřłodnyř naežinicęř a řeli řo by móžno było, řiř cyle řanicęřęř, řo byř řu wo męř

prošlyli. Cyliczki dzeń 22. meje kanony ł ranju wu-
jachu a hrinotachu a wjele wojakow bu morjennyh.
Sjenocjene pruste a ruske wójsko we wschej porjad-
nosezi swój czać do Schlesynsteje wuwjedze a nje-
dasche jenož na so tšleccz, kaž jedyn na sfažencho
pša tšela, ale pokasa tež swoje suby a wobarasche
so s mozu pschacziwo swojim pschepšlodomarjam, so Na-
poleon wjele luda shubi a wosebje sakske wójsko jara
czerpjesche. Najbóle wojowasche so pola Marckraciz
(Markersdorf) a Dychbacha a bitwy tam bėchu krawne.
Pola Marckraciz shubi Napoleon jenecho swojich naj-
lėpschich generalow, s mjenom Durofa. S kulu bu
tón do žiwota tšelny, so wumyje. Móznje czisť-
czachu so Franzowsojo sa cšlazhmi Prustini a Ru-
sami, pschetož Napoleonej bė na tym ležane, so by
skerje lėpje se Sakskeje do Schlesynsteje pschischoť.
Ružiza bė pušta a wurubjena, so tam žana cyroba
ani so škót ani so lud njebė. Wšy bėchu prófue
a w městach knježesťchaj hlód a sła chorosej. Schle-
synska, byrnjež wurubjena a wuczana, bė paradiz
pornjo sakskej Ružicy. Tam wón febi žadasche pschinez,
so by móht febj a s woje wuhłobnjene wójsko wolsche-
wicj a napschiciz. Pschi tym shubi pak wjele wyschich
a wjele wojakow a jcho wobšchłobzene a mučjne
wójsko czechnische 25. meje psches Šhorjelz a 31. meje
do Wrótšlawja. Prusey a Rušoj bėchu so psches
reku Odru ł póštim mjesam podali. Tež woni bėchu
spržuni, njemėjachu žaucje cyrobhy a malo munitije,
bėchu kaž sbiczi a hje-wscheje khorłoseje. Dobra
jednota bes nimi bė sfažena. Rušoj, sli dla teho
njefboža, kotrej bėchu mēli, bėchu poškileni, Prusskich
wopuschiciz a so domoj do swojeho kraja podacz.
Hdy by Napoleon nětk sa nimi dale czahnył, hdy by
wón jich nětk nadpanył, dha wschał bychu saniczeni
byli a wón by sašo s knjesom byl we zylej Euro-
pisťej. Město teho póšta wón ł prusskemu kralej a
ł rusowskemu kšezorej a da jimaž pomjedziciz, so je
swoluitwy, s nimaž mēr sčimiciz. — Tymaj bė to
witana wěž a po tajtim bu 4. junija we Pricěžach
pola Zawora pschimēr sčimjenny, kiz dyrbjesche hač do
20. julija traciz.

Cyly swět so džiwasche, so bė tutón pschimēr
wobšantnjenny. Prusti lud bė jara sruđny, pschetož
wón bė wulke wopory pschinykł a swojich najlėpschich
mužow na wójny pošlak a netł mējesche wona tajti
kónz. To bė mjerface a ponižace. Ale prusti kral

a ruski kšezor po prawym ničo lėpschego njemőžesťchaj
widžeciz, hač tutón wot Napoleona famecho požadany
pschimēr. Teju wójsko bė so jara pomjenšchiko a
jara do njeporjada pschischoť, a s tym pschiměrom
došlawasťchaj cšaš a sšladnosej, swoju sčłodu wu-
porjedziciz. Napoleon pak bė psches wschelaťe winy
nufowany, febi tajti pschimēr žadacz. We Fran-
zowškej sapočiznasche lud morkotacz, so teje wójny
žadny kónz njebė a so dyrbjesche so pschezo wjacny
wojeršeho luda do Němzow šlaciz. Wón chyzsche
po tajtim nětk spytacz, hač njeby rakuskeho kšezora,
kiz bė jcho pschichodny nan, na swój bok sežahnyč a
dobhej móht, a hdy by so jemu to radžiko, Prusskich
a Rušow ł mērczinjenju nufowacz. To je pak wěšte,
so psches tón pschimēr Prusey a Rušoj wulki wu-
žit mējachu. Woni mjenujey mőžachu so bóle rósno
czahnyč a febi tajte města pytač, hđžez bė sa nič
cyroba, Napoleon pak sežini febi psches tón pschimēr
wulku sčłodu. Wón dyrbjesche swoje wójsko se
Schlesynsteje bóle do Sakskeje wjesčiz. Sakske-schlesyn-
ste mjesy wón drje wobšadzi, ale wschitón swoj lud
czehnjesche wón ł Dreždzanam. Stara a mloda garda
ležesche wołoko Dreždzan a wot Ružizy hač do Tor-
gawny. Polsey pod wjerchom Bonjatowškim bėchu pola
Žitawy sestajeni a Saksjoj pod generalom Nemierom
mėjachu Šolerz a tamnu wofolnosč wobšadżenu. To
bė sruđny cšaš sa Saksku. Tuczj wojazy chyzchu
sežinjeni byč a lud tola ničo njemėjesche. Wschitko
bė psches mēru drohe. Franzowsojo burow kaž ro-
baczanow djeržachu. Woni lud hač na krej czwilo-
wachu a s mozu febi žadachu, sčtož tola so dacz
njehodžesche. Hđžez pak je nusa najwjetšcha, tam je
Woža pomoz najbližšcha. Hač runje bė mofny cšaš,
dha bėchu tola rjane žně. Wosebje we draždzan-
skej wofolnosezi bėchu so žita nanajrjenscho poradžike.
Trawy a snya bė na dofej a bėrny nješechu bohacze.
Wišchujowe a šadowe sčłomy bėchu polne rjaných
plodow. To pak bė jenož we tych wofolnosejach,
hđžez žane bitwa njebė była. Tute rjane žně ł temu
šluzichu, so febi ludžo nětak pomhacz a šamych so
a te žufe wójska s najnufnišchimi potrebnošćemi
wobštaracz mőžachu.

Napoleon cšaš pschiměra ł temu nakožowasche,
so by s Franzowškej wjazny wojakow ł febi sežahnył.
Do Dreždzan pschilhadžachu teho dla mčodzi rekru-
tojo, kofiz buchu wučeni; město šamo wobtwėdži

wón tak derje hač móžesche a hotowasche so na wschitke waschuje na nowu wóju. Ale tež Pruszy a Ruskoje njeběchu lěni, ale starachu so sa to, so bychu se swojich krajow nowych wojakow dobyli. Wje-wschěm tym bu we Prash wo měr jednane, -- ale podarmo. Podarmo bě tež wschitka próza, kotruž hebi Napoleon dawasche, kježora rakuskeho sa so dobyč. Tón wjele bóle, jako bě 11. augusta pschiměr stón-čeny, jemu wóju pschijomjedzi a 17. augusta dyrbjesche so wójna s nowa sapočez a wěz sa Na-

poleona hubjenischo stejesche, dźěl prje-
dy. Wón bě hyl-
neho nje-pscheczela
doštał, rakuskeho
kježora, kiž so s
Prustimi a s Ru-
skami do sjenoczen-
stwa poda. Wón
drje měsjesche

350,000 wajakow,
bes kotruniž bě
15,000 Saksow a
70,000 Bajerskich,
Württembergschich
a Badenskich. Ale
pruske wójsko bě
nětk 250,000 muži
hylene, Rusow bě
runje tak wjele a
k tuthym 500,000
pschindzedu hischeze
30,000 Schwedow
a 300,000 Rakus-
schich: to bě wójsko
wot nimala 830,000
wojakow, kotřiz na
njeho dźechu a

pschecziwo kotruniž měsjesche so wol aradž. To sjeno-
čzene wójsko bu do tšjoch dźělow dźelene a we Tra-
schenbergu w Schlesynskej bě šhromadžisna nawjedo-
war, w, we kotrejž bu wobsenknjene, Napoleona kaž
se šyžu wobežahnječ a jeho we nej popanheč. Ze-
dyň dźěl rěkasche polnózne wójsko, stejo k polnózy
wot Barlina a nawjedowane wot schwedskeho krón-
prynza, pod kotruniž stejachu pruskaj generalej Bülow
a Tauenzien a ruski general Wittgenstein. Druhi

dźěl stejese k ranju, nawjedowany wot generala
Blüchera, pod kotruniž kommandowachu York, Sacken
a Langeron. Tšeci dźěl bě k polonju we Čěskej
sestajeny, k kotreniž Rakuszy a Pruszy pod Kleistom
šlusachdu. Šich nawjedowar bě marschal wjetš
Schwarzenberg. Jedny by hebi myšlil, so budzjesche
to sjenoczene wójsko, kotrejž bě tak wulke a tak mu-
drje friadowane a sestajane, dyrbjate to wjele mjei-
sche franzoske po krótkim šbiež a šanicječ. To pak
tak rucje njendjesche. Woni mējachu tudy s Napol-

onom činič a tón
bě mudrischi, dźěl
woni, hač runje
šlabšchi. Wón bě
na tšjoch bokach
wot swojich nje-
pscheczelow web-
šantujeny, wón pak
so njebojesche. Jeho
nadzija so šalože-
sche na njejednotu,
kotraž hec Prusti-
mi a Ruskami nje-
žesche. Pschetož
Ruskoje běchu na
Prustich šli, so bě
Blücher, 70 lět
stary muž, sa na-
wjedowarja wušwe-
leny, wot kotrehož
prajachu, so je we
wójuje a bitwje
jara nje-pschemy-
šleny a šhwatniwy,
a morkotachu, so
žadny rusowski ge-
neral njeje postoj-
ny. Wdy pak bu-

džemy po krótkim widzicj, so žanemu šepšchemu nawjedo-
wanje njemóžesche doměrjene byč, pschetož tón šamy, ko-
trehož bě Napoleon „wopischo hufara“ mjnnowal,
bě najbóle šmany, so s tuthym móžnym šnesom mě-
rieč, tón bě psches šwoju šhrobkosč a šoršiwosč a mu-
drošč wina, so bu Napoleon šbity. Pschetož Blüchera
najprjedy nadpanheč, na to polnózne wójsko roše-
hnač a po tym rakuske wójsko nadčehač, to bě Na-
poleonowe pschewšacze. Ale hlaj! wschitko hinał pschij-

dze, hacž bę febi myřlił a wulcieřbował. Tcho czař bę rubęzał, so dyrbjeřke we ťwojim dobywariřtim bęhu ťořtacž. Dwaj męřazaj pořdziřcho bu bitwa pola Lipska bita, wę kotreřž ťo jemu tař ťlę dęřke, ťo lędom žiwų ř Nęmřow domoj přchindze. Přeđy hacž wot tcho ryřimų, mamų wopomničž, řtořž je ťo hiřkeře přeđy řtało.

15. augusta, jako ťo přchimęř řtęnci a rakuřki kęřor Franzořsam wójuu přchijedzi, wopuřkeři Napoleon Dřeđđžany, hđžež bę hacž dotal přkechwał a poda ťo ř ťwojemu řchleřnyřkemu wóřřku. Czař bę, ťo tam přchindze, přketož Blücher ťo na nje cžiřkeřeřke a je dale bóle do řady honjeřke. Napoleon budžiřke ťo radų ř nim do bitwų dał, ale Blücher, kiž to widžiřke, zořařke a hųřke, ťo bųchu Franzořwojo řa nim přchifřli. řtęł wę, hacž to njebudžichų cžiwiłi, hđų njeby ta powjeřež na Napoleona přchifřka, ťo ťo rakuřke wóřřko pod namjedowanjom wjeřka řhwarzenberga ř Czeř do řakřke ř Dřeđđžanam bliži. Tcho dla přkepoda wón namjedowanje řchleřnyřkeho wóřřka marřalej Mađonaldej a řhwatařke do řakřke. We noų 25. augusta nořowawřke wón w Budyřchinje a rano 26. augusta bę w řtokpnu. Wot tam poda ťo do Dřeđđžan, hđžež pytnų, ťo poł hodžimų wot tuteho męřta we Blařewigu a řtreřenje ťo wřcho wot rakuřkiř wojakow mjeřwi. Jako bę ťo přkeřwędeřił, ťo jow ř nim hubjenje řteji a ťo řu Dřeđđžany řtrařhuje wobhrořene, jeřařke wón ř řhwatkom po dřeřh do nič, wotřupi na řhwilku pola řkalowřkeho hrođa, ťo by řkala Augusta wopytał, a bę bórřh po tym wřchudžom we męřeře, přkeđ wrotami, na nařhpach a wřchudžom widžič, hđžež bę neřkto ř rořkařowanju. Ruřne bę, ťo wón přchindze. Přketož hižom 25. augusta bę ťo pořowřke wóřřko, Rakuřkiř a Přeřřkiř wopřchijaze, na hórřach pola řakniřų a we p'awenřkim dole pořtařko a řřleřke ř mozu do męřta. Ničtón njebę řebi myřlił, ťo budže Napoleon hižom tu, wot kotreřhož bę węřte, ťo je we řchleřnyřkej a 26. augusta pał jeho njepřkečereło je wřkeho řhudachu, ťo je ťo wroćeřił. A wón nebę řam přchifřkoł, ale bę tež přchifřkařał, ťo ma řrudų jeho řchleřnyřkeho wóřřka řa nim přchinež. To bę řa řři dnų wot řwenberga hacž do Dřeđđžan marřchirowalo a czeřniřke pořođinju 26. augusta do męřta. řa tutón žhų džen mordařke řřleenje ře řta řkanow hriřařke.

Přkeđ wrotami a na nařhpach ťo wojowawřke,

řuřodne wřhų ťo palachu, řrač a hrořa ťo wobųdlerjom mořowawřke. Na wřchitřkiř řtronach ťo muřų bijeřke a jenož cžiřa nož, kotrař ťo ře ťwojim řchidlořřkom na řemju puřkeři, řreřrořkeři řtęž řeřiwi.

Na druhi džen rano w řed mič hodžinach hižom řanow hriřotachu, ale to bę jara hrořny džen. Deřkež ťo ř tořřkiř wroćeřow lijeřke a Rakuřų na hórřach přkeđ řurjawnu a deřkeřom žane řři křečele přkeđ ťo widžič njebóžachu. Prawnę řchidlo Napoleonowe doby dorođnja dřeřh, kotrař do řreiřberga wjeđe a řakřų řerařirojo ťo tudų přkeř řtęteř a řhroblořež wuřnamjenichų, ťo woni rakuřki řorps pod generalom řlenauom, 20,000 muři řylų, řajachu. Tež lęwe řchidlo ťo pod přchitřeřom deřkeři ř runimų a delimų ř řakničjanřkim horam cžiřkeřeřke a tu řbořomuje wojowawřke, ťo dyrbjeřke rakuřke wóřřko zořač. Tu pola řakniřų padže we pořođniřkiř hodžinach, wot kule třečimų, general Moreau, njepřkečereł Napoleonowų, kiž bę ř Ameriki přchifřkoł a do rakuřkeho wóřřka řupil, ťo by jeho pomhał přkewimęž. Wón runje na řonju řeđžo ř bokeř iheřora Alexandra djeřeřke, jako kula přchileři a jemu wobej noř wotrařų. Wón bu hųřdom wotnjeřemų, ale wumře na druhi džen řrudneře řmjeřeře. Bitwa bę wot Napoleona dobyta. Wón da přchifřařnu, ťo dyrbja řa Rakuřkimi honiež, ale wón řam ťo do Dřeđđžan wroćeři, hđžež bę hižom do bitwų a neřt po njeř žakořež a nuřa wulka. Wřchitřko ťo do męřta cžiřkeřeřke a bę to wot wojereřkeho luda tał přkeřpjelnjene, ťo wobųdlerjo řami žadų kęřił nje-męřachų, hđžež budžichų ťo lehųež móřli. Žadų řhłč, žana žrořba tu njebę a žadų pořjad niđže. Wot wojakow bu řatřařhje řranjene a ničt njebę řwojeřo žiwjenja węřny, dolež přkečeriwo řóždemu řařhadžachų, řaž přkečeriwo najhórřkemu njepřkečerełeř. Wřeřazų a ranjeni a morwi pjelnichų žyřkwoje, řařų a řkeře. Přkeđ wrotami na řrawnym bitwiřkeři ležeřke 23,000 morwų, cžakajo, hacž řchereřcijanřka řuřa njepřchindze a jim we řemi cžiři row přchihotuje a jič, wot řanonowų a řřelbowų řulow rořtorhane, cžeło pořhjeba.

We řhų řamų dnų, jako bę Napoleon pola Dřeđđžan ř dobywarjem, přchindze jeho řchleřnyřke wóřřko do wulkeho njeřboža. Tam řteřeřke 75,000 Franzořřow ř napskeři Blüchera. řhų wopuřkeři

Napoleon 23. augusta, so by do Sakskeje krmata, a Bliicher hndom wobstantny, jich nadpanycz. Woni stejachu pod nawjedowanjom maršhala Maldonalda njedaloko Goldberga a Zauera. Tam so sjenocjatej rězy Katzbach a Niša. Woboj stej, hdyž je sucha wjedro, kaž njewinowatej džěszi. Sdyž pak je w horach deszcz schol, stej kaž džiwjej swěrjeczi. 24., 25., 26. augusta so fylny deszcz lijesche, so bějchtej woboj rězy napjatej a pola a kuli foko wokolo powodzijchtej. Tón čas bě febi Bliicher wuswolil, Franzosow nadpanycz, a cžile njeběchu pschi tutym wjedrje teho doczakali. Maldonald dyrbjesche se swojimi ludžimi psches rěku a mōžesche hubjenych pucow dla jenož pomaku do přědka pschiicj. Pschi jenej hōrzy, hdyž jeho njemōžachu widjeć, cžilasche Bliicher je swojimi hujarami na uich. Sdyž febi myšlesche, so je jich doscz psches rěku, jezini wōn fylny nadpad, a to tak nahle a s tajkej wozu, so so ničtō njemōžesche wobaracz. Schtōž wot mječa njehasche morjeny bycz, dyrbjesche do wodny a tepi so we nej. Katzbachska bitwa bě sa Franzosow wulke njebože, pschetož tudy poloja jich schleskyskeho wōjśka hubjeny kōnz wsfa. Na 30,000 wojakow abo psches mjecz a tšěbu abo we wodze wumrje a czi, kotřiz wysche wostachu, dyrbjachu Schleskysku wodzi wopuschjezj. Njedaloko wot bitwischcza leži stary klōschtr s mjenom Wahlstadt a k dopomnjenju na bitwu, tam dobytu, dosta Bliicher wot pruskeho krala počesčezaje mjeno: wječy Wahlstadtski.

Wjetsche bě hiščeje to njebože, kotrěž Napoleona w Czechach te same dny potrechi. Po bitwje pola Dražďan, 27. augusta, bě general Vandamme s 30,000 mužemi sa Rakusimi a Ruskami do Czech honil, so by jich pschěslědował a mjesh wobkědźbowal. Wōn pak bě so wot ruskeho generala Ostermanna a Tokšicho samjescz dač, so hory wopuschjezi a so do kōtliny, we kotrymž Šholm (Chlum, němski Klum) njedaloko Čopliž leži, sečeje. Wōn febi myšlesche, so je jow slladnoscz. Rusow roschnacj a fajerj, bě pak bōle do přědka pschijachol, hacj bě do bre. Pschetož wōn njebē so pschi tym dohladač, so je wot jeneho boka pruski general Kleist na njeho pschicjalnyč, bjes tym so rakuszy jěni s druheho na njeho pschiadzechu. Vandamme, wot swojeho wōjśka wotrěsnjeny, wobarasche so muszy; tež jeho wojazyh bijachu so kaž lawy a lawšnyty k prawizy a k lě-

wizy padzechu. Ale wōn sam bu wot kosakow powanjeny a jaty a s tym bē ta bitwa shubjena. We tutej bitwje pola Šholma 28. a 29. augusta shubi Napoleon 20,000 muži a 70 kanonow.

Tječzi raz mējesche Napoleon njebože pola Grošbeerena 23. augusta 1813 a runje tuta bitwa je wopomnjenja hōdna, dokeč w nej Saksjo so bu wojowachu a to se suatej wulkej křobtosezu, ale tež to frudne sjonjenje cžinjachu, so je to wulka njeprawda, Franzosam pomhacz a so pschecziwo němskim bratram stajicz.

Napoleon bē mjemizy, jako bē pschimēr skōnczeny, a hdyž so na tšjoch bokach wobhrožencho wiedzishe, wobstantnyč, něhdze do teje sycze, kiz bē wokolo njeho sezehnjena, febi džeru wurubacz a teho dla to polnōzne wōjśko swojich nepscheczelow, pod schwedstkim kōnprynzom pola Barlina stejaze, nadpamyč a roschnacj. Po tajkim bē wot njeho maršhal Dubinot pschikasnju dostal, so dyrbi s generalomaj Bertrandom a Deynierom, pod kotrymž Saksjo 15,000 muži fylni stejachu, na Barlin so wobrocizj. To chychu czi tež we tšjoch rjadach wumjescz, tak so na jenym boku Bertrand, na druhim Dubinot a wofrjedza Neynier do přědka džěsche. 23. augusta, jako bē někotre dny přjedy wjele deszczika sešchō, pschiudze Deynier do Grošbeerena a wot doby tu wješ generalej Bilsowej. Še bi njemyšlō, so so Pruszy wrōciza, bē so wōn s wojakami k wječeri podal a chychu tam nozowacz. Dha na jene dobo wječor w 6. hodzinje pruszy hufarajo do wšy cžerja a nomu bitwu šapocznu. Saksjo pod generalom Sperlom, kaž tež czi pod generalomaj Serru a Sahrom so fylnje wobarachu a wjele luda shubicha. Woni so teho nadzijachu, so jim Franzoswojo s jeneho abo s druheho boka k pomozny pschiindu a w tej nadziji stejachu kaž murje. Ale woni su kaž wopuschjezeni a čzi, kotřiz s nimi wojuja, zofaja a mjetaja swoji brōnje do bōta. Sdyž to widza, wopuschjeza tež woni tu weš. A tola bu Saksam tōn porul cžinjeny, jako bychu woni na tym wina byli, so buchd Franzoswojo pola Grošbeerena šbiczi. Mjeje to mjerjaze a mjeje to njeprawda?

Napoleon pak njehasche swoje pschewšacze puschjezj, so by Barlin nadpanyč. Teho dla kassasche wōn maršhalej Neyej, jenemu wot swojich najšpšich mojerstich nawjedowarjow, so dyrbi so s

tymi wojakami, kotřiž běchu sbiezi pola Großbeerna, sjenocijez a šo na němstě polnózne wójsko dacz, kotřez na to myšlesche, pola Wittenberga Łobjo pschecrocijez a jeho wot mjeczorncho bola třšćiež. Ncy mějesche na 70,000 ludy, s kotřymiz pola Wittenberga 4. septembra psches Łobjo džesche. We pěštojtej runinje pola Šüterbogka abo Dennewiža trjehi wón na Pruski a tu bu 6. septembra tak móznuje wojowane, šo 60,000 wojakow a 60 kanonow šhubi. Tuta bitwa s nowa Napoleonej wulku šchledu pschinyješe, a po njej Saksjo s noweho šhonichu, tak jara derje Franzowsojo s nimi mjenja. Šdyž bě mjenujzhy bitwa pschěhrata, dha Franzowsojo prajachu, šo šu to Saksjo sawinowali. To pak bě wulka franzowška lža a njebě niežo na tym wěruo. Šedzbuježe na to, šo bysčeže trochu srošnuili, tak je to pschischo, šo wulki džěl sakskeho wójska we bitwyje pola Lipska šo wot Franzowšow dželesche. Xěpě by wschak wote wscheho šapoczatka byšo, hdy šo njebudzichu ženuje k nim dzeržecž trjebali.

Kaž šo se wscheho teho pokasuje, dha mějesche Napoleon wschudzom lute nješbože. Šeho generalojo, hđžež šo woni pokasachu a do nekajšje bitwy dachu, buchu wschudzom sbiezi. Blücher, tón „wopitý husar“, jemu k lubu činješe, hđžež mózesche. Wón šo se šwojimi husarami se Šchlesynšjeje do Sakskeje čehnješe. Napoleon drje s Drežďžan tny šwojim pola Budyšchina k pomozhy šhwataše, ale Blücher šo s nim do žancje bitwy njeda, ale mudrje doščžofasche. Ružiza bě wuprosnjena a wuhlódnjena a Franzowsojo rostorhani a brónje prošni. Wulle šubjenšwo a wulka nusa tu bě. Žana wažna bitwa šo njepoda. Wobaj, Napoleon kaž Blücher, pak kruč do přědka pak kruč do šady džěchtaj a tola ženje tak daložo njepšchindžeschtaj, šo byšchtaj šo mjerikoj. Napoleon dosta pak w tutym čašu to pschimjeno: Budyški pošok, došelž wón bjes Budyšchinom a Drežďžanami jow a tam jěšdžesche. Napoleon a Blücher tak hromadže hrajeschtaj, kaž kóčka s myšchu, jenož šo niščo njewedzjšche, šchtó je kóčka, šchtó myšch.

Wot tónža septembra dosta wójna hinaschi nopolad. Mjenujzhy Blücher bě šo s tymi sjenocijny mi mjerčami sryčak, šo čhędža Napoleona s drežďžanskich horow do lipškeje runiny ščěšćezecž, a tam šphtacž, hačž njebychu móhli jeho do nekajšje bitwy šaplesčž. Šeho dla počža šo raluške wójsko s Čzech

psches rudne hory hibacž. Blücher pak, kiž bě Franzowšow šbožonuje s Ružizhy wuhual, hrožesche, šo s polnóznym wójskom pola Barlina sjenocijez a psches Kufow, Ortrand a Kufow k Łobju pola Strehle a Mühlberga pschinež, šchtóž tak mjele rěfasche, kaž by Napoleonej dompučž do Parisa šahacžiez čhžł. Napoleon bě njemdry na to. Wón čunjesche, šo jemu pašle laku, we kotřhđž móhl šo popaņež. Hačž runje jeho wojazy hižem šami wot šo jako mordarjo a rubežnižy na wschach a we měštach šo šadzeržachu, dha wón tola hiščeže křutu pschiklasnu da, šo dyrbja šo na prawym brjosy Łobja wschitke wšy a hole spalicz, wschón škót šarěšacž, kóždy šadowy šchtom šo porubacž, šo by Blücheraj wschitka žyřoba ša wójsko pobrachowala. Š šbožu Franzowsojo tutu pschiklasnu wuwjesčž njemóžachu, došelž jich Blücher wschudzom honjesche. Napoleon pak žancje drugeje rady njewjedzjšche, hačž s Drežďžan šo šbchacž a šo, kaž to jeho njepšcheczeljo čhžychu, do wotlnoščje Lipska šejahunež. Wón mostaji jenož 28,000 muži w Drežďžanach. Kral August šam šebi njewěrjesche tu mostacž, ale poda šo se šwojjej šwóžbu ša Napoleonom psches Eilenburg do Lipska, hđžež wón 14. oktobra pschindže.

Tu ma šo s nowa na to šponnicž, šo běchu šakszy wojazy, kotřiž we Napoleonowym wójsku ščužachu, jara njespošojni. Wot teho čaša šem, hđžež bu bitwa pola Dennewiža pschěhrata, jim Franzowsojo na wschitke móžne waschne šschiwdu a poruki činjachu. Wóle dale jich to hřešasche, šo čji šo tak nježakowni pschecžiwu nim šadzeržachu, kotřymiz běchu tak šwěrnje pomhali. Še šwojimaj woczomaj woni žalošej a nusu wuhladaču, kotřž Franzowsojo we jich wóžnym kraju s rubjenjom a mordowanjom měrnym wobydlerjam činjachu a wschelake njekmanštwu se žonami a holzami čeržachu, a wutřoba dyrbjesche jim krawicz, šo temu njemóžachu wobaracž. Žadny džiw po tajkim njebě, hdyž tam a šem nekotři s wójska čželachu a k Pruskim pschestupichu. Šapoczatt šo šta 22. septembra, šo major Bünau se šwojim regimentom Napoleona wopuščeži a k Blücheraj pschistupi. Kral Šjedrič August da na to křute napominanje wuńčž, šo dyrbja Saksjo Napoleonej šwěrní mostacž, a Napoleon šam pola Eilenburga šphta psches móžnu rycž, kotřž jim dzeržesche, jich horšiwosčž k šebi šahoricž — ale hdyž bě šastak rycčez,

wšchitzu mjelczachu a tajke mjelczenie njebë žane dobre
fnamjo. Se wšchcho teho hodzi ſo jara derje wu-
hudacz, kaſ je to pſchichko, ſo někotre dnj poſdzichſo
wjetſchi džel ſakſteho wójſka Napoleona wopuſchjezi a
na boſ ſjenoczennyh němſkich wjetchow ſtupi.

Hiſchje jedyn ras ſphta Napoleon tu ſhcz
roſtorhnycz, kotraz ſo wokolo njeho bë wupſchjeſtrëla.
Wón lezeſche w Dibenje pola Eilenburga njedaloko
wot Lipſta a pójſka marſchalow Neja a Makdonalda
a Bertranda do Deſawa a Wittenberga, ſo bychu
ſo tam na prawy boſ Sobja czjſchjezeli a do bliſkoſje
Warlina podali. Me Blücher tajke wotpoſhladanje
pſchewidzo ſo jim do puczja ſtaji a temu wobaraſche.
Wjes tym bë rafuſke wójſko ſ rudnyh hor pſches
Annaberg dele bóle do runiny pſchichko a ſo do
bliſkoſje Lipſta podako. Tcho dla bë Napoleon nu-
ſowany do Lipſta hič, ſo by tutemu wójſku pucz
ſaraczil. 14. oktobra pſchindze wón do Lipſta a ſa
nim ſakſi kral Bjedrich Auguſt pſchijëdže.

Lipſk leži we wulfej płódnej runinje, wobmjeso-
wany wot wënza rjaných a wulſkich wſow. Wlako
hórki ſo tu a tam ſbëhaja, huſezina a hola ſo wu-
pſchjeſjera, rëki a rëczki ju pſchereſuja. Tuta runi-
nina je najſtmaniſcha ſa bitwiſchjezo, a hižom we ſau-
dzennyh lëſtrotetkach, woſebje we tſjeczilënej wójnje
ſu ſo tam krawne bitwy mële. Na tutej runinje
je ſo ta wulka ludowa bitwa mëla, we kotrejž ſo
Napoleonowy lëſ roſkudzi. Tu bu po wjele dujow
trajazym krejroſleczu ſakožny kamjei k mërej połoženy,
kiž je pſches pól ſta lët Europiſtu wobſbožował, pod
kotrehož khlëdkom je naſcha kolebka ſtala a my wo-
troſječdny. Gorza bitwa to bë, k njewurjeknjenju
wulka ta žakoſež, kotruz wona porodzi, droha ta
krej, ſ kotrejž bu ſemja huojena. Tawſhnty a ſaſo
tawſhnty ſu tu ſwoje žiwjenje wotſtajił a jedny je
tu pauly a pſchewinjny, kiž bë dlëje dnžli dzeſacz
lët tudy a wjetchow, kraje a kraleſtwa pod haniby
pólny ſpſchah ſapſchahnył a we ſwojej wulžyſhujie
groſnej hordoezi knjezil a pokaſował, jaſo njeby ža-
dyn Wöh we njebeſach był. Tón pał, kiž wſchitke
wëžn wjedže po ſwojej wſchehomöznej radže, dopielni
tudy ſwoje ſłowo a ſlubjenje: ja tón knjeſ, džu ſa-
piaziciz, to wječenje je moje.

Wo runinje pola Lipſta bëchu ſo wot 14. okto-
bra ſem te wójſka ſjenoczennyh wjetchow, pruiſkeho
krala, rafuſkeho a ruſkeho khežora ſeſtajałe. K po-
łodnju ſtejadu Rafuſžy, k ranju a k polnožy Pruiſžy

a Ruſſojo. Žiž wójſko bë pſches 300.000 muži
ſyluc. Nawjedowanje teho ſameho mëjeſche general
a pólny marſchal wjetch Schwarzenberg. Woni më-
jadu do hromady 1280 kanonow. Napoleon pał
mëjeſche jenož 170.000 wojakow a 700 kanonow,
bë po tajtim wo pokojzu ſkabiſchi, dnžli jehonjepſch-
czeljo. K temu bëchu jehowojazy mlodži ludžo a
bëchu tež pſches wjele nuſy a hłoda tyſcheni a wo-
ſkabujeni. Pſchi ſebi pał mëjeſche wón ſwojich naj-
lëpiſchich generalow a jich nijena ſu: Murat, kral
neapelſki, Ney, Wiktor, Marmont, Makdonald, Ber-
trand, Ponjatowſki, Rynier, Mortier, Dudinot, Se-
baſtiani, Kellermann. We ſwojim wójſku mëjeſche
wón pał tež bajeriſkich, württembergſkich, badeniſkich,
ſakſkich a denich Nëmžow. Napoleon, hač runje
ſkabiſchi, dnžli njepſchczeljo, ſo njebojeſche, pał tola
derje czujesche, ſo tu pola Lipſta rëka: abo dobyež
abo wſchitto ſhubiež.

14. oktobra ezinjesche ſo ſapoczatk bitwy ſ tym,
ſo ſo neapelſki kral Murat ſe ſwojimi jeſdnymi na
rafuſke wójſko, kotrež bë ſo pola Liebertwölkwiža
poſtajało, nadpad ſezini. Wón pał niežo njemözjeſche
wudokonjež a pſchindže ſkoro ſam do ſtrachoeſje ži-
wjenja. Khröbly kaž wón bë, bë wón daloko do
předka jëchal. Pruiſki general Lippe bë ſo ſa nim
puſchjezil a jemu tał bliſko pſchichol, ſo ſo nadžje-
ſche jehowimacz. Tón ſ mozu ſa nim jëchajo wo-
kaſaſe: „Stej kralo!“ jaſo jedyn frauzowſki wojak
jehow doſečeže, kiž teho krolecho pſchjeſledowarja ſe
ſwojim njeczom pſchekł a na to waſhujie ſwojehow
knjeſa wumo.

W nožy wot 14. do 15. oktobra bë wulſt
wihor ſ lodožnym deſežom. Straže na polach ſko-
ro ſmjerſnychu a wöhujie haſnychu. Wojazy rubachu
a reſachu ſ khežow, ſ kotrychž mëruných wobnylerjow
honjadu, hrjadu a ſpalichu je. Echtož mëjeſche won-
ka lezeč, a to bë ſ wjetſcha žylc wójſko pola
Lipſta, iſchepotaſche ſhmy a mokroty dla.

15. oktobra wosta wſcho na wſchëch boſach ſ
mërom. Wot dzeſaczich hodžimow dopoidnja jëchaſche
Napoleon jow a tam, ſo by ſebi bitwiſchjezo wob-
hladał a pſchikaſuje dawal. Rafuſžy ſebi njewëřjadu
nadpad eziniež, dofelž njemjedžichu, hač je Blücher,
kaž bë to wuczinjene, ſe ſwojim wójſkom pſchicžah-
nył a ſo k polnožy ſtajił. Tcho dla ſbëhnychu ſo
wokolo wjetčora we rafuſkim lëhmje tſi bële rakety
do powëſſiſta; to bë praſchenje, hač dha Blücher tu

e. Sa někotre minuty šo na to sčtyri čjerwjene radežy k njebju wjachu, to bě to wotmolwjenje, so je starý maršchal pšchischol.

We nozhy wot 15. do 16. oktobra knježeske cziži měr po chlym bitwisčezju. Sčtož spacž možesche, tón wotpoczowasche a tak někotry njewjedžo, hdže jutšje budže a hacž njebudže stanycz, so by šo lehnyl a wjazhy njestanyl. Ranje 16. oktobra bě desčezjkejte, a jenož wokolo połodnja šo njebjó rosžakni a škonczko šapoczja rjenje šwěczicz. Šizem sahe bě Napoleon na hórzy pola Liebertwoltwiza a roshladowasche šo tam pšches toczenu schlenzu. Wón wšchaf, na wšchitkich bokach wot njepšcheczelow wobdaty, mějesche na to myšlicz, so by šo na wšchěch bokach wobarat a je tež tón džen sčtyri bitwy bil. Ale wón šebi myšlesche jenu po druhej bicž a wuwjescz, tak so czi wojach, kotřiz šo běchn na jenej wobdžělili, dyrbjachu we druhej sako k pomozhy bycz. To šo pak njehobžesche wuwjescz, dokelž czi šjenoczeni wjerchojo na jene dobo na wjele bokach nadpad šejnlichu.

16. oktobra běšchtej pak najwážnišchej bitwe pola Wachowa, we kotrejž wjerch Schwarzenberg komando mějesche, a ta pola Wöckerna, hdžež Blücher rostasowasche. Pola Wachowa na tawšynt kanonow hrimotasche; nabběhy buchu cžinjene a wotražene; Franzowšo kaž Němzy a Rušjo muszy wojowachu. Napoleon šebi hižom myšlesche, so je s došwarijom a pošla do

Lipska na krala Augusta tu powjescz wot teho a dasche se wšchitkimi swonami swonicz. Prjedy pak hacž bu wjeczor, bě šo ta wěz pšcheměnika. Pšchetož Ruszy dale wołowachu a bitwisčezjo wobtwjerdžichu. Še potnozhy wot Lipska pola Wöckerna pak běšchtaj Blücher a šwedški krónprynz sestajanaž a na boku Franzosow maršchal Marmont komandowasche. Hižom rano sahe šedžesche Blücher na šwojim šhumelu a kurjesche

šwoju trubku. Šdžž pak běchu regimenty sestajene, jěčasche wón po francze horje a dele a rječesche k wojakam, so dyrbja šo muszy bicž. „Džěczi,“ praji wón, dženša rubajcže do njepšcheczelow, kaž rěšnižy sčtož dženska wjeczor njeje ani morwy ani wešela polny, tón je šo bil kaž poš.“ Š wopravdže tuczi wojazy bijachu šo kaž lawy. To bě mordowanje pola Wöckerna, kaž ženje hišchcže sa žyly cžasž wojny bylo njebě. Wo wšhy nuteka běchu šo Franzowšo twjerdže šašynuli a mějachu koždu kžěžu wobšabženu. Šoždy dwór a kožda kolnicžka bě twjerdžina a kolo wokolo běchu batterije našypane. Šdžž šo Pruszhy bližachu, buchu s wjele tawšynt kulemi witani. Czi wyschi padžechu jedyn po druhim, ale woni njekhablachy, hacž napošledk tola dyrbjachu zofacz. Š nowa pak woni šo šhromadžichu, nowi nawjedowarjo šo na jich cžolo stajichu a pšches cžela ranjenych a pšches hromady morwyč šo woni do wšhy cžišchczachu. Franzowške pulverowe woshy do powětra lětachu, maršchal Marmont bu ranjenty; „džěczi do přědka, abo dohcz abo

wumreczi!“ wołajo, Pruszhy wješ dohčachu a njepšcheczelow wuhnachu. Wjeczor, jako bě krawne džěko dokonjane a škonczko šo šthowalo, šo po žylym pruskim lěhwje s jenyh hloškom špěwasche: njech Bohu džakuje. Tutón džen bě wot Rakuskich s wjele woporamidobhyte. Woni njeběchu baloko do přědka pšchischli, ale tola Franzosow wšchudzom wotbili. Napoleon pak nicžo njebě

dohč, wón njeby šbity, widžishe pak, so dyrbi pšchěhracz, hdžž šo hišchczen jedyn džen tajka bitwa stanje a hladacz, kak by do Parisa cžeknył.

Woboje wóššo, franzowške runje tak derje kaž němške, wosta pšches nóz stejo, kaž wjeczor bě sestajene, Napoleon pak mějesche šwój stan we šuchim hacže pola Mensdorfa a wokolo njeho lěžachu jeho gardy. Špacž wón njemóžesche. Wón widžishe, so bě ka

we sbręzi popanjeny a so, hdyž runje bitwu wobnowi, nicžo njedobudže. Jeho generalojo běchu pola njeho a s nimi wón so rozrjczowasche. Wón pškla w nozy jateho rakuskeho generala Merwelda t rakuskeu křezorej a t pruskemu kralcj a da jim prajicž, so chce s nimaj mēr cžinicž. Taj pak jemu wotmolwischtaj, so je to posbže, so dhrbi so poddacž abo so budža jeho t temu nusowacž.

17. džen oktobra bě njedzela a beschčizkojty džen. Sjenocženi wjerchojo njedachu njedzeli wotřwjecicž a cžalachu na pšclizah wot 100,000 wojakow. Napoleonej wschal so tež njedasche bitwu sapocžecž a cžyjsche swojim wojakam wotpocžinka popšhecž. Tola wón lēni njebē, ale wschitto na to hetowasche, so by tola, hdy by na druhi džen sbity byl, drōhu do Erfurta swobodnu mēl, na kotrejž by mōhl zofacž. Jenož Bllicher se strażemi pšched garbarstimi wrotami pšched samym Lipskom nēkajtu haru sapocža a jow sbozomnje dobywasche, sa by mōhl, hdy by cžyhl, do mēsta saucž. Ale wón džēsche sašo do sady, cžakajo na pšchichodny džen.

A tuton džen 18. oktobra sřhadžesche a bē džen horzecho bēdženja. Rano hižom wokolo 2 hodzinow wopuschcži Napoleon swōj bivouak w Neusdorffim hacze a poda so do Reudnizy t maršchalej Nehej a wot tam pšches Lipsk do Lindenawa t maršchalej Bertrandej. Pšches pšchedmēsta jēchāsche wón do Stōt-teriz a wot tam t tobakowemu mthnej, pšchekupzej Quandtej sřuschazemu, hdyž wón zylicžiti džen wosta, swoje pšchitajnje rosdawajo. Hižom rano w 7 hodzinach tu Rakusz bitwu sapocžachu; dopolnija tež Rusojo a Prusz Neha naddēhachu a popolniju w 2 hodzinomaj sčwedski krōnprinz, na kotrehōž bē na jeho prōstwu Bllicher nawjedowanje wotedal, so wōle t Lipfkej bližesche. Sšydom hodzinow sa sobu krejroslecze trajesche, wjele tawšynt kulow bu wutřelenych a na wobimaj bokomaj bu muszly wojowane. Prjedy pak hacž bu wjecžor, bē ta wēž rosgbudžena. Franzowsojo bēchu na wschittich bokach sbicži, tak so bēchu bitwisčezjo sřubili.

Tōn džen je so pak nēšcto podalo, sčtož wojedacž dhrbimy. Sasojo a Württembergszly, kotřiz bēchu hacž dotal pod Napoleonom wojowali, wopuschcžichu jeho a pšchistupichu t Pruskim a t Ruskam. Tuczi wojacy bēchu hižom dawno, kaž smy prjedy hižom na to spomnili, njespołojni, so dhrbjachu Na-

poleonej a Franzowšam sřuzicž a pšhecžiwjo swojim bratram wojowacž. Džen 18. oktobra stejachu woni pola Paunsdorfa a Tauchy. Brigada generala Brauschy wobšankny tuby, so t Ruskam pšchidwacž. Jako to te druge salkte regimenty sřyščachu, pōšlachu woni na generala Zeschawa, teho najwyscheho, kiž jich nawjedowasche, a tōn pōšla do Lipska na krala Augusta, so woprašecž, sčto dhrbjā cžinicž. Na to dosta wón wotmolwjenje: runje nētl dhrbjak kōžby sprawnly Sassa sa sbože swojeho wōtzneho kraja a sa swojeho krala wojowacž. Jednu njewē, tak sebi cži wyschitute sřlowa wutřowachu, ale to je wēste, so woni franzowške wōjsko wopuschcžichu a t Ruskam pšchestupichu. Jako to Franzowsojo phtnhchu, prajachu drje jim hišcže s tym bože mje, so na nich tšelachu, ale kofakajo bēchu w bliskosčzi, kotřiz jich wotehnachu. Do bitwy tuczi Sassojo a Württembergszly njetriebachu, a hdy bychu woni runje tež Franzowšam swērni wostali, to Napoleonej tola nicžo njebudžesche pomhālo. Jeho njepšhecželjo bēchu pšchemōžni a wón bē sřabny, teho dla so wón njemōžesche dowobaracž ani so džeržecž.

Hdyž bē wjecžor tšelenje trochu saktalo, sēbzesche wōu hišcže dołho na stōlzu pola tobakoweho mthna. Jow pak sēbzjo wušny wōn. Wōn bē sprōzny, kaž jeho wojersti lud. Sšwjata cžisřina knježesche wokolo njeho a nichto sebi njestřobli, ani sřlowcžsa rycžecž. Dlēje pak hacž bērtlik hodžiny wōn njebē spał. Jako wotucži, pohlada wokolo so, jako njebly wjedzil, hdy je. Na to pōšla jeneho swojich generalow do Lipska na salkseho krala, a do jemu powēdžicž, so je bitwa sřubjena a sřnu so na konja, so by so sam do Lipska podal, hdyž w hōsčenzu nozowasche.

Pšches zřtu nōž trajesche cžētanje Franzosow. Se wschittich sčtyrjoch wrotow t ranju, t poknozy a t polodnju ležazych, walachu so do mēsta a s jenych jenicžich, kotřimž so Rannstädtke rēta, s mēsta. Zādny cžlowjel w Lipsku njemōžesche spacž, pšchetož hara kanonowych wosom a wołanje wojerskeho luda bē pšches mēru wulke. Wusta haffa s Rannstädtfich wrotow a wulki mōst pšches rēku Halsctrow wjedže. Tu so wschitto cžisřcžesche, so so husto ani stōt ani cžlowjel njeje hibnucž mōhl. Wdždy cžyjsche tu won, dolež bē do prēdka widjecž, so potom hdyž njepšhecželjo nasajtra pšchitbu, žane wumōženje njebudže.

Franzowsojo bēchu drje w nozy cžinili, sčtož bēchu mōhli, so bychu swojich njepšhecželow tak dołho

hacź mōżno wot Lipska wotbjerzeli a so by hjes tym jich wojsko s města wunicź mōhło. Woni bėchu wschitke nutskhoby wobšadźili a do sakhrodow a khezow so sestajeli. Dale wscho podarmo. 19. oktobra rano s hodźinach pschindzachu Rakuszcy wot Probsthaidy, Ruskojo wot ranja, Pruszcy wot polnozy a tselenje so s nowa sapocza. Jako to Napoleon we swojim hozejenzu slyshesche, poda so lnydom na torheschezo, hbyz sakski kral bydlesche. K temu saidze wōn na bėrtlik hodziny, so by jemu boze mje prajit. Echto staj tu hromadze rhyzaloj, to njeje snate. To pak je wēste, so je wōn jeho narhyczecz spytal, so by s nim czekal. Kral August pak to njechasche, wjele bōle na tym wobstejesche, so chze we swojim kraju wostacz.

na drōhu do Lindenaw pschischol a so do Erfurta podal.

Retiraba franzowskeho wojska bė wopravdze straschna doscz. To bė wulka schtoda, so Napoleon psches rēti k mjeczoru njebė žane mosty twaricz dał. Pschetoz taż wulka haska a tōn wuski mōst njemōzjesche wschitkōn lud pschijecz, kiz tu czekasche. Wokolo polodnja pschiblizichu so nēmske wojska sem a rubachu do Franzosow, so bė czishczenza każ na mosczy psches Bjerjesinu w Rusowlskej. Wosh a wojacy padachu a saraczachu pucz abo tepjachu so we wodze. K wulnemu njesbozu tōn mōst, psches kotrhz ritiraba dzjesche, do loftu slecza, so 30,000 Franzowsow njepscheczelam do rukow padze. General Reynier a drushy ge-

Poslenje słowa Napoleonowe na tuteho swojeho pscheczela, kiz jemu swėrny wosta hacź do poslenjeho wokomiknjenja, su byle: „suadz widzimej so saso.“ Jako pak psched burjemi so na konja hbyze, wobroczi so hishcze juntrōcz na tych sakskich wojakow, kotsiz tam straz mējahu, s tntymi słowami: „adieu, braves Saxons“ to je „w boze mje, spratwni Saksjo.“ Na to jechasche pomalu k Mannstättskim wrotam, so by

neralojo buchn jeczi. Ponjatowsti, pōlski general, kiz dycsche na konju rētu pschepłowacz, so tepi. Bė tam žatocz a mordowanje, so to k wopisanju njeje.

Wojsko sjenoczenych wjerchow bė w dnjach wo 16. do 19. oktobra 21 generalow, 1793 wchich 44,990 wojakow shubito, kotsiz abo bėchu morni abo ranjeni. Kak wjele luda su Franzowsjo wostafili, to nichtō njewė, ale jedyn so wescze njemoli, hbyz

jič na 70 abo 80,000 wobliczi, bokelž 30,000 ranjenych a jatyč w Lipsku sawosta. Dwe njezdzi ho minyščtej, prjedy hacž so czi na bitwisčezju panjeni možachu pohrjebacz, a we samym měsčje bčchu kžže a zyrkwoje a hašy wot ranjenych a mřejacych pschepjelnjene. Dosčz rukow tu njebč, so bčchu so ranjeni mōhli wobalecz a tawšynty Němzow kaž Rušow a Franzosow su tu hubjeneje smjercze wumrjeli.

19. oktobra, hdyž so hiščezjen bijachu, pschindzechu ruski a rakuski kžžer a pruski kral do Lipska, a fastachu na torhosčezju. Lud jim wyškafše, wešety, so bč so jim dobyče poradziko. Serzy piskachu dobywarfe rōnczka a sčtož bč živy a strowy, spčwasche džakomny kžčrlusč. Jako czi tšjo wjerchojo na torhosčezjo pschijčchachu a k kžži, w kotrejž kral sakski Bjebrich August bhdlesche, so pschibližowachu, džěsche tōn po sthōdže dele, so by jič powitał. Ale woni so wo njeho njestarachu, woni jeho stejo wostajichu a jemu křibet pschiwobrocžichu. Tōn wbohi kral bu wot wsčitkich wopuschczeny a sa někotre dny se 150 kosa-kami do Barlina wjedzenty, hdyž jeho jako jateho bjeržachu.

Bitwa bč dobyta — ale s kajim krejroslecjom. Dobywarjo možachu so wješelicž — ale kajta bhlšy buchu jeje dla plakane. Němski kraj bč wumōženy wot swojeho czwilowarja, ale kajta žalōbna czwila bu ludej nacžinjena. Lipsk bč wupuschczeny, wokolne wšy wurubjene a spalene, žyla Sakska kaž puschcina, tawšynty sčnow a mužow bčchu morjenych.

Ale se wsčheje tuteje rostateje křwč a se wsčheje tuteje žalōscze nastja sloty mčr, kiž je psches pol sta lčt luby wofschewjał a wobisbožal. A so so to je stało, so je tōn knjes njebeš a semje tak dołho nam tutōn mčr sthōwał, to je dosčz nawabjenja, so so jemu nčtcžischa sčlacha wutrobnje džakufe. Oh! so bčchmy wsčaf wsčizy s tej samej křoblosczju, s kotrejž tehdy ludy wojowachu wo swčtenu swobodu a wo wumōženje wot czajneho spčhaha, tež wojowali to dobre wojowanje wčry a sapschimnyli wčczne žiwjenje. Tak bčchmy tež my junu po psččtratej wōjnje krasne dobyče mčli stajuje a wčcznje.

9.

Rusa so wsčelako hufa.

To je mi tola lubo, so cze došahnu, ty njebolało! pōj, pōj mōj sčnto, sčy mi psčezjo czčkał, nčtk čzu

tebi darmo hospodu wobstaracz a k temu dyrbiš dawno saksčuzenu sdu dostacz, — tak rycjesche ž andar-ma B. k Wysčaf-kež Pčtrej. — Tōn pak wotmolwi: — ach knjes žandar-ma, luby knjes žandarma, puschczje mje, puschczje mje — ja wsčaf nicžo njerodžu — ja nicžo nje-čam mčcz! —

10.

Wuschomaj njewčr, ale woczomaj!

We serbstej Lužizy, ja pak njepčaju hdy, leži w hōrkojtej dolinje burke kublo. Zablucziny a kruschwiny, wyškofe kaž duby, je wobwčuzuja. Wsčhnowe aleje so na wsčitkich bokach po plōdnych polach a selentach kufach wija. Domke je stare, ale rjenje ponowjene. Wokolo neho je wsčitko czyste. Žane stōmjane stwjelečžo, žana drjewowa sčezčepczicžka tam njeje ležo widicž. We dworje je studniczka, w kotrejž woda pčkuje pluskoze, a psched woknami w hōrnkach rjane rōžicžki swoje pičane hōjczki kolebaju. Psched kžžnymi durjemi je selena kawka a na njej sčdži pachol mčody a srōstny, po napohladje rjany a strowy. Wōn pohladuje, jako by do hlubolich myšlow ponurjeny byl, na pola, hdyž so rožka pod wčczom czicheho powčstika smaħuje, bjes tym so so s trubki, kotruž ma w hubje, tobałowa mrocžalka sččeri.

Sčto to je, čzu tebi hnydom prajicž. To je Slotakcz Jurij, mčody hōłz, kiž je na tym rjanym kuble s knjesom. Dlacž je jemu njeđawno wumrjela. Za bč jemu dotal domjaze hospodarstwo wjedka. Luba dusča bč wona byla, kotruž bč sčyn s wutrobu lubował. Wōn so njeby nihdy ženil, hdy by ta žywa wstala. Ale hlaj! Wōh tōn knjes ju po krotkejšhorosczji sekwčta wsa a po jeje smerczi so Juriej jara stysčafše. Estu-žobne hōłzy jemu jeho hospodarstwo wjedzčchu a to hubjenje dosčz. Kurcy, kaž prjedy njenješčchu, k naj-

njenšchemu Jurij nihdže žane ješka njenwizjesche. Pru-
wy wjele njenje dejachu, hacž prjedy, a butru wón
žanu pschewawacz njenwizjesche. Eswinje s khlěwa hla-
dachu se ksyłsojtymaj woczomoi jako bychu na to hubje-
ne žranje plakate, kotrej dostachu, a tola wón wjele
wjazy wotrubow sa nje dawasche, dylži hdy prjedy.
Ženje hyscheje njebē so tak mało dželako a pschadło,
kaž nētk a tola holzy ženje njebēchu tak ksylnje sfor-
žite, so khwile nimaju, kaž nētko. Hdyž nēščto kasa-
sche, so dyrbi so w domje abo w hrōdzi czinicž, dha
so wone s tym samolwjachu, so maja druhe nusnišche
džeto a wošebje, hdyž chyzysche nēščto rjedzene mjecz,
dha njenmješche žana žanej wuschi. Tajke hospodarstwo
wjecz, to so Juriej wostudžesche, a husto, hdyž sam
lutki psched khlēžnyhmi durjemi beržesche, so na maczerne
napominanje, so dyrbi so ženicz, dopomnjesche. Ale
czim bole na to myšlesche, czim bole so jemu styskasche.

Skotakež Jurij njebē tajka wowza, so by so hol-
zow bojal. Boh swarnuj; wón bē wjebeky a sšhōb-
liwy pachol, kiz s holzami swoje žorthy wjedžesche, hžez
mōžesche, ale to so wschitko sta we wschej czesnesczji a
pōzcziwosczji. To wot njeho njebē štyšhecž byto, so by
so s jenej wodzil abo po nozach sa jenej bēhak. Nē,
wón bē we schuli šwōj katechismus derje nawuknył a
njebē jako młody holz ženje sabyl, sčtož tam steji: my
so dyrbiny Boha bojecz a jeho lubowacz, so bychmy
czyste a pozcziwje žimjenje wjedli we słowach a we skut-
kach. Hdyž pak nētk na žentwu myšlesche, a na to,
tak by jemu prawnu dobru hosposu a pētnu pobožnu
žonu nutrejchil, dha so jemu to sčasche jara wažna
a czěžka wēž bycz, kotraž by so derje pschemyšlicž
mēla. Wón wo wšy a we ksyłobstiwje wjele holzow
snajesche, kotrej bychu sebi jeho rad wsate; wuj bē k
ujemu pschischol a rjekł: ja wēm jemu sa tebye; czeta
bē jemu radžika, tu sebi bjer; rubischkowe žony bēchu
jemu pscheradžite, hžje je jena prawje bohata sa njeho,
Amochez brasčka bē jeho husto wopytal a na kwaš
prošyl, so by tu a dryhu jemu brasčycil a Sawilkez
baba bē jeho sa kmōtra wuprošyla, so by jebo s tej a
tamnej hromadu swjedla. Wón bē sebi pschi kermu-
šach a na hermanlach wele holzow wobhladal, ale
žana so jemu njebē lubika a hdyž so jemu jena lu-
bjesche, njenmješche wón žaneho dowērenja k njej. Wšcho
butra neje, sčtož so maže, praji wón, hdyž jemu bo-
hatu holzu prawje khwalachu, a kōždy ptaczł, kiz spēwa,
njeje ksyłobik, hdyž jemu prawje rjanu a slutniwu na-

molwjachu. Sčto pomhatej rjanoscz a bohastwo, hdyž
ma jedyn lēnoscz a swadnivoscz k pschidawkej.
Bohata žonu je sebi wsak ha kniejstwo je pschedak;
rucžka bēla małto džela; rjenšchi ptaczł a drožšča
klēka, rjekny wón. Hdyž jena sa młode je swadnika,
dha na stare lēta bōrczi a mōrczi kaž czmjela; hdyž
jena je we swojich młodych lētach wobōžna a šwarjata,
dha we starych rjekta kaž kraholz; hdyž je jena we swo-
jej młodosczji skupa, dha we starobje je kaž smij, psched
kotrymž so kōžde džēčo boji. To jedyn ženje njewē,
hacž sebi tajku czmjeku abo tajkeho kraholza abo smija
njebērie, pschetož bohata njenjestja, wobōžna hosposa, a
hžez je žona w kholowach, tam je czert hospodar.
Hdyž holzy widžisč na kšchczisnach abo na kwašach abo
na kermuschach abo na hermanlach, dha wone kczēja
kaž rjane rōžiczi, hdyž su so pak woženile a hosposy,
dha su kaž wōšty a czernje, nimo czernja pak sebi
draštu na kēžbu bjer. Hdyž jenož na wonkomne po-
hladanje holzow kēžbujesč, mōžesč so pschi žentwje
žalōšnje sjebacž. Na rycže ludzi so njenšmjesch spusč-
czecz a hdy bychu to runje rubischkowe žony byle,
pschetož we tym woni jeneho wobohłaja, so jenemu
wuschi šyncžitej; teho dla wēr ale komu, a njewēr wu-
schomaj, ale woczomaj. Tajke myšle scherjachu. Jurja,
hdyž na žentwu spominasche a teho dla so jemu sty-
skasche, njewjedžo, sčto ma czinicž, so by do blōta nje-
trječik, hdyž so woženi. Ženicž pak so chyzysche, psch-
tož, praji wón, sčtož skombzi cžas, tōn skombzi kwaš.

Jedyn džen, hdyž bē šyno dom sšhowane, rožka
pak hyscheje njebē sraka, praji Jurij k swojim ludžom,
ja chzu swojeho wuja sa Dreždzanami wophtacz; nje-
dhrbjal ja sa thdžen domoj bycz, dha sebi moje dla
žaneje starosczje njezczinče.

Wón poda so na pucz, — ale sa Dreždzanami
we tym cžasju wot Jurja njebē nicžo widžecz. We
tym samym cžasju pak cžahasche we Šerbach jedyn
Šklowak wokolo, kotrehož ničtō ani prjedy ani potom
njeje widžil. Dolhi srōstny pachol to bē, mējesche
masane czorne bjeswoczjo jako njeby wjele nježel
myth był; bruny klobuk kwyjesche jeho hłowu a bruny
burnuš wišasche jemu s ramjenja. Czrije wón žane
njenmješche, ale kłodžesche bošy a kholowy bēchu s
rjemjesčkami k nohomaj pschivjafane. W rucz nje-
šesche wschelate grotowe wēžy, jako myšchaze pasle a
wulke kruči grot. Wón pschewawasche tele wēžy a
plakasche hornyž. Tola bē widžecz, so jemu tuto

dželo pravje wot rufo wnjendže a so wjele schifa nima; pschetoz wón šebi husto doscz pschi šwojim džele žancje radu njewedžishe a schtož bē pkatat, to njedžeržeshe. Džiwno bē tež to; so wón do kōzdeho doma njendžeshe, ale najbole ienož tam, hdžež bēchu burste holzy. Wón tam druhdy žyliczi dženi wokolo lažeshe, do kuchiny noš tyfashe, wschitkim do puczja lēseshe a hdžž bē hornzy k saplatanju dostał, žyliczi dženi se šwojim dželom pschecžini a šebi žadashe, hacž njeby psches nož wostacž mōhl. Najbole wón sa domjazymi holzami hladashe. Wón šo s nimi do rycžow da a s nimi druhdy jara njepšchistojne žorthy cžereshe. Lute losystwo wón wobuidže; te hornzy, kotrež woni jemu bēchu domērili, wón rosbi, na jēdž kotruž bēchu jemu dali, wón šwarjeshe, a sa šwoje dželo wón šebi psches mēru wyšofu sdu žadashe. Teho dla jeho s nēlotreho dwora se šwarami wuhna-ču. Burjo jemu s kijami pucz pokasowachu a burst holzy hornzy sa nim cžisfachu. Wón šo pak temu šmējeshe a wešely dale džēshe.

Ša tsi dnj, jako bē na tajke waschuje wokolo pucžowal, pschindže wón do šerbsteje wšy W. Na jeje kōnzu ležeshe wulle burste lublo. Š khwatom bēžeshe wón do dwora a stupi šo pod wrota, so by pod šuche pschischol; pschetoz tōlsta mrēczel s wjecžora s wulkim deschczom hrožeshe a hižom šylnje kapashe. Wón bē šo tam runje sestupil, jako hōlzy, motyli na ramjenjach a holzy, schōrzuči na hłowu šwojasane pschibēžachu. Woni bēchu na poli bēruy wokopowali. Pošlenja pschuidže holza, lēpe šwoblekana, džyli druhe, po šwonkōmnyh napohladže domjaza džowla. Ša cžinische, jako by mlōda knjeni byla, ale jako hōlzy a holzy šebi k lubu rycžecž pocžachu, šmējeshe šo wona šobu, jako by kruwarka byla, a s njepozcžiwym wōczkom wona na pohōncža hladashe, kiž najhōrshe žorthy cžerjeshe. Žako bēchu dolho doscz stejeli, pokasa šo burowla w khēžnyh durjach, šucha žona s wulkim dolhim nošom a šwarjeshe na tōn lub, kiž tu prosny steji, jako by šwojata njebžela byla, a kafashe šwojei džowzy, so by tola do khēže pschischla, a šo druhe šuknje šwoblekata, pschetoz, praji wona, wschaf wēsch, hdžž smoknješ a šo nepschemoblecžesč, so hnydom šchorišč.

Na tutu hospošu wobroczi šo Šklowal a prascheshe šo jeje, hacž sa njeho žane dželo nima, jako hornzy platacž abo teho runja. Na to dosta wón to

wotmolowjenje, so dyrbi cžakacž, so budža po wobjedže pytacž, hacž tu ničžo njeje. Pōniznje proscheshe wón, hacž njeby jemu wotpuschčzene bylo, šobu wobjedowacž, a jemu bu prajene, so nēšcto dostanje. Wón šynu šo njedaloko kuchiny a cžakashe. Šo pak dolho trajeshe, prjedy hacž bu wobjed nanoschjenty a wjele dlēje, prjedy hacž wōu nēšcto dosta. Šu w tym domje, to widžishe wón, žana porjadnoscz njebē. Wón šwēru na wscho kēdžbowashe. Nēkš pobrachowashe na hornyku, potom njebē tu žana kžiza, jow wōlashe šo: hdžeha masch hadrjeschčžo, tam pak sašo hdže dha je schla. Šdžž bēchu šo sa blido šehydali, wuskoczi jena holza a bēžeshe do pinzy, dofelž bēchu mlōko šabyli a druha do wjelba, so by khlēba pschijnēšla. Napōšledk šo woni tež na njeho dopōmnichu, pschetoz wón dosta nēšcto, schtož dyrbjeshe nēkajka poliwka bycz, bē pak kuff smucženeje wodny, do kotrejež bēchu najšterje nēkajki mukowy mēch wottschafli; k temu stajichu jemu nēkajke warjenje, kotrež šinjerdžeshe kaž dundyr a kruč khlēba, kiž bē plēšniwy. Wón šebi tōn wobjed derje wobhlada ale šo jeho njebōtny. Pschi tym wón widžeshe, so domjaza holza, Šschiblitkej Marscha po wobjedže do wjelba džēshe a šebi tam kruč dobreje kolbašy wotkra a šebi schlencžku cžisheho, kiž na blidže stejesh, nala a šebi derje škodžecž dashe. Žako bēchu cželabnižy sašo na bēruy wuschli, a nan a macž pokōnje džeržeschtaj, wohlada wón hšichče jene, mjenujeh, so Marscha s nowa do wjelba džēshe a wot tam kruč kolbašy a schlencžku palenza do šomorj donješe, hbžž pohōncž, kiž bē doma wostał, šhlanje ša škēt rēšashe. Na to šynu šo wona k njemu, a da so s nim do rycžow a pošuchashe tak pravje wješele, hdžž njeschwarne a njepozcžiwne žorthy s nej mējeshe.

Šlaj to bē ta šama Marscha, kotruž Naczej rubischkowa žona jako pēnuu a duschnu hōlcžku po žlyhm Šserbowstwie khwaleshe. Wón bē ju widžil na husečanskim hjermanku, na hōbžijškej kermuschi a tež w mēscze tu a tam. Šam šo wona pōcžiwu a hanibicžiwu mējeshe, jako by hšichče do šhule khōbžika. Še žanyh hōlžom wona žane škowcžko njerycžeshe a pschēd kōždej kapku palenza šo tšchafeshe, jako by jēd picž dyrbjala.

Wón džēshe teho dla nasajtra dale a pschuidže wjecžor sašo do druheho wulkeho bursteho dwora w R. Po šwonkōmnyh napohladže dyrbjeshe tu bohaty burbydicž,

pschetož tšěcha na twarjenjach bė nėkak dobra. Ale kak to na dworje wonhladašče! Tam płewasche we schėrokim hnojnizowym hacje wulka hromada hnoja; tu walesche so radliža, tam stejėsche wos na tšoch nohach; jow wotpeczowachu w měrje widly pola kopola njedaloko rostorbaneje pleczejich a tam pschėd hrėbznyhmi durjemi kulachu so nėkotre rostlamane dėnchy; schėzėpki drjewa haczachu pucz a se płemu pschėd brozjnu hranejše wėtsil radostnje. Po jonym boku pał bėchu šwinjaze khlėwh widzecz, pschėd kotrhmiž hnojniza kaž morjo wulka stejėsche, we kotrejž so kacžki kumpachu. Jako Estowak do tuteho dwora stupi, sašlyšcha wón s daleka mőzny hłoš, s kotrhmiž žonka na czelež, na šwinje, na kacžki, na wšchón šwėt kłejėsche a lestromasche. Po khwili wuskoczi s kłėže wulka holza, krejczėrwjena bjes woczomaj a mėjėsche ruzhy, so šo jėthn jeje bojecz dyrbjesche a nesh kaž by šebi jej pola elefanta pozcžila a rubiško wokoło schije, kaž hadrjėsčėzo a włošy lėtachu wokoło hłowy, kaž kšoščėzowe pruty. Wona lecjesche nimo Estowaka w ruzhy djeržo wulku kšanu a pacž pacž pschės blėto a pschės hnojnizowe morjo k šwinjazym khlėwam, šwarjesche na tón wbohi stót a wulka do korta žranje, so wšcho wokoło njeje lėtasche. Po tım myjėsche šebi wona šwojej rucžzy we studni a wotasche s mőznym hłoškom: wšchitzhy pőjczė k wjecžeri a se wšchittlich lutow a džėrow hibasche so šlužomny lud, so by šo k pošlenjemu wješokemu džėlu podał, k wjecžeri. Estowak dosta na šhnje šwoje kožo a spasche jara rjenjel! Nasajtra rano hłabasche pschėzo, hđže je Šanka, ale ta njebė nihđže widzecz. Šalle wokoło 8 hobžinow wona stany a pschinješe jemu mloczint, kiž bė šo pušnył. Estowak pał, hđž bė šebi jón wobhladał, praji k nej: holza tón hornył šmjerdži kaž by kšaly kał we nim był a to dyrbi hornk hčez, w kotrhmiž šo mloko kšowa? Šanibuj šo, ty by pał tola hōrscha, dylłi šwinjo! Ša to šo jemu pał slė džėšče. Wona wša šwój hornył a cžifny jón do njeho, so na kruchi roslecza a da šo na njeho, jako by jemu woczė chžyła wudrapacz, so wón kšėtšje rucze šwoje wėžy šhrabny a cžėtny.

A to bė ta luba Šana, kotruž ludžo daloko a schėroko pošbėhowachu jako dobru hospošu, kotraž wė nastucžnišche šwinje nakormicz! To bė ta, kotraž bė šo na Wolbroczanskich Mišelez kwasu w židžanym schėrzuču a s rėžowym wėnzom na kłowje jako ta najrjenšcha kwašarka hōrbžila a šo cžiča a lubošna mēla, kaž jandžell boži.

Estowak khwatasche s M. a džėšche khwatniwje dale. Estoncžko rjenje šweczėsche, so šo jemu wutroba šmėjėsche. Wón pschindže na burški dwor w Š., kotruž šo jemu wubjernje ljubjesche. Kłėža bė rjenje cžifka, wofna bėchu jasne; rjana šahroda ju wobwėnzowasche, w kotrejž pišane kwėtki wón dawachu. Na kawzy pschėd durjemi šėdžėsche domjaza džowka. Šejna koshlicžka bė bėla kaž šnėh a włošy bėchu porjadnje škladzene. W kuchinje šo šhlny woheń palešche bjes tım, so wona khlėb do schllje krajėsche. Nimasch žane džėlo sa mnje, praschėsche šo wón; hđžez žony šu, tam šo wėcznje nėščto rosbije. Šdžž chžesch cžakacz, wotmolwi wona, hacž hotowa njebudu, chžu tebi nėkotre hornyłi k platanu dacž. Šchto cžakacz, rjėtny wón na to, mėnišch so mam khwile cžakacz, hacž budžesch hotowa? Šdžž šo cži to njelubi, wotmolwi wona, dha mőžesch moje dla hieč; jeli so pał cžakacz chžesch, mőžesch šobu s nami šnėbacž. To šebi wón lubicz da a šhny šo šobu sa blido. Tu pał bė widzecz, so w tutym domje hinajšchi lėpšchi duch knejžėsche, hacž bė wón to druhđže šhonik. Wšchitzhy, prjedy hacž šo šėšydachu, špėwachu nutrnje blidome pacžerje. Žėdž bė cžifka a dobra, niz pschės mėru tucžna ale derje šacžinjena. Ludžo, hōlžy a holžy, šebi we wšchėj pschistojnosczji to a druhe powjėdachu; žane lestrarske a ške škowczka njebė šlyšechč.

Šm! myšlėsche šebi našch Estowak, ty chžesch pał tola šphtacz, hacž njemėhl ty domjazu holžu, tu rjanu pėtnu Marku, roshnėwacz. Wón da šwojej kžizhy tał mőznje a njelėpje do schllė panycž, so šo mloko rostida a schlla šo rostraš. Hōlžy a holžy drje hnėwnje na njeho pšhladajo na teho njetophrja šwarjachu, Marka pał žane škowczko njepraji, ale džėšche a pschinješe s nowa mloko s pinghy. Wón pał šwoju hubu njeđeržėsche, ale šo na to hōrschėsche, so maja cžorny khlėb, a so je w Šėrbach daloko a schėroko wokoło puczewal a so je wšchubžom rjenišchi a lėpšchi khlėb widžil a dostał. Ničto pał jemu na tajte hrube rycze škowczko njewotmolwi. Wón šo se šwojimi hornzami, so by je platal, blifko k kuchinstim durjam šhže, a mőžėsche tu šobu do jstwy hłabacz. Tu šėdžėsche wobstarna wofka, kotraž stajnje šwarjesche a schczowkasche na to a wno. Marja pał wosta jenak šczėrplima a njebu ženje wobozna. Šeje nan pschibėža a žadasche šebi šwoje nowe schkornje a nje-dželstu draštu, dokelž do mēšta dyrbjesche, kaž rjėtny, a šwarjesche bjesbožnje na šwoju džowku, so njemė-

młodzėje hnydom wschitko namafacz a wutrzjedicz. Marja pak dasche febi wschitko lubicz a njewotmolwi žane ste słowczko. Proscherske dzęczy pschindzecznu a proschachu wo truch khlēba. Tym jentym kotrychž staršchi khori ležachu a febi niczo njemōžachn warbowaež, dari wona wjele, te druhe pak prjecž pōšla, prajo: dzēlaicje, dha smējecze jęsz. Pšchi wschēm tym wona prošna njebē ale nobi a ruzy hīafache, so w prawym czaſu jedž na blidze stejese a so nihžen niczo njefakomdzi. Popolnuj stupi Słowak, hdyž widžese, so wowlka na swojinn stolzu drēmafche do kuchyni, hdzež Jana ploskafche a žortowafche s njej. Wona pak dzęseche do dwora a wotwjasa rjeczafnik a rjetny: poj, sultano, ja chzu tebe puschęczicz, wostan pschi nni a wachuj mje. Pšched wjecžorom, jako bē wōn swoje dzēko dokonjal, a jej swoje hornyki pschinješe, da wōn nekotrym na semju panhez a rjetny k Marji: ty sy pak tola njeschifina a nielapa helza, ja widžn, so ty, schtož do rukit wosnjesch, tež prjecž cšifnjesch, haubuj so tola. Wona pak so njeroshnēma, ale jenož praji: schto je na tym wina, to ty wēsch, praj mi jenož, schto sa swoje dzēko dostanjesch a czin, so dzęsch, hewaf czi sultan potaže, hdze su durje. — To febi lubicz njedam, wotmolwi Słowak khroble, a teho pša so njebeju; to by schwarna wēžka byla, na khudych ludži pša schęzumacz a jim winejte wostacz, schtož maja žadacz. Wschaf sy ty šlyšchal, rjetny wona, so chzu tebi dacž, schtož febi sa te platanu hornyki žadafsch, a to chzu cžinicž sferje lępje, so mi s woczow pschindžesch a sašo pschinicz ty njetrjebafsch. Ho! ho, rjetny wōn na to, ja niczo mēcz njedam sa moje dzēlo, tež žadn czerwjeny pjenježt niz, ale to ja tebi praju, sa dwē nje-dželi budu ja sašo tu a chzu Wots Tinka rēfacž, hdyž mje njebudžesch tehdy s wješkolofczu witacz. Sso wrōczjo chzyšche jej ruku sticiez a pschistaji: na sašo-widjenje. Ta pak wotmolwi, cžin so wote muje prjecž pschindžesch. Na to so tōn pachol smējeseche prajicž: to mōžesch wēricž, czaš pschindže, so budžesch moje wobleczo radšche widžecz, džil moje pjaty a ruku mi hišęczęn dasch, tak wērno hacž slōncžko na njejēšach rjenje šwęczi. S tajtini słowami khwatafche wōn wješely s dwora a jako se wšy bē, sanješe febi wješeli pšniuczku, so po horach a po dolach pēnje klin-cžeseche. Wot teho czaša njebē pak žadyn Słowak we zhlęj wotolnosczji wjazh widžecz.

Marji w S. pak so wot teho dnja styskafche a bojesę a hrosa ju tšcheseche. Wona bē wjele wot rubjeznikow šlyšchala a so fmadž su Słowakajo tajzy ludze, kotšiz po kraju wotolo khodzja a so po dworach roshlabuja, hdze bychu mōhli kranycz, a so woni druhdy holzy a žony do hole wotwjedn a tam pschi febi sshowaja. Tajti rubjeznik, pomyšli wona febi, je tōn Słowak byl, kiz njedawno pola naš pobu a wōn se swojinni towaricheni, kaž bē hrosyl, jenu nōž pschindže a wscho wurubi a ju febu do hole wosnje. Techo dla, hdyž bu wjecžor, wona s kheže njestupi a hdyž lehnycz

dzęseche, komorne durje twerdžje sašwa a bojasna laupiczku pod tojo šwęcjesche, hacž so tam tola žadyr rubjeznik njeje potajil. Hdyž so pak bē do toja lehnyla, modlesche so nutrišcho k swojemu njebestem wōtzej, so by wōn jej pōšlat swojich jandželow s wajchtarjow, dweju k hlowje, dweju k nohomaj, jenehe k prawizy, druheho k lēwizy a jeneho, kiz by ju dowjedl do teho njebesteho kralestwa. Hdyž na to bi wušnyla, dzijeseche so jej wot teho Słowaka, jako by wōn nekajki pryzn abo rjany pschistejny młodženz był kiz k njej pschindže se schtrjomi tōnni a ju febi s žonu žadu a jej lubi njehe a semju.

Jedyn džen po druhim a jedyn tydžen po druhim so miny. Žani rubjeznizy njepschindžechu ani žadyn pryzn njepschijēdže. Ale sa nekotry czaš, bē to rjane njedželke popolarje, pschijēdže maty wosyčk do S. a trjechi runje do jich dwora. Rjany brunacz s rjanym nowym gratom wuhotowanym czechjesche wosyčk a na ninn fedžeseche młody pachol.

Jako by tu derje snaty byl, wofafche wōn jeneho wotrocžka a kafafche jemu, so by konja wupschahnył. Pšchi durjad setka jeho Marja a praji: pomhaj Wōh. Raf pak wona so stroži a so saczerwjeni! Hlaj! ta tola žadyn rubjeznik njebē, tež žadyn pryzn, to bē sprawnj kerbsii bursti hōłz, ale hdyž wona jeho febi bliže wobhlaba, bē wōn jara podobny na teho Słowaka, kiz bē tu njedawno pobyl, a wot kotrehož bē so jej husto džalo. Tōn so pak smējeseche, so so suby w hubje bēlachu, kaž lilije a rjetny: hlaj! tu ja šym, ty sy mi sašafata, so njeskimjem wjazh pschinicz, ale ja so tola sašo sšhroblu czi pschew woczji stupicz, a ja chzu tebi prajicž, cžoho dla ho to stanje. Ja jenož pschindu twoje dla. Ty sy wēscze mo mui šlyšchala, ja šym Skotafcz Jurij se S., ja kych radh sa swoj dom a so swoje kudlo hospošu mēl, pak žanu po nowym waschnju, ale jenu tajtu, kajfaž je moja luba macžerka byla. Hlaj! ja šym jow a tam pytal a njeskim žanu namakal, kotraž budžishe so mi lubita. Techo dla šym jako Słowak po Sserbach wotolo pučowal a šym febi te holzy wobhladowal, kotrež mi drusy khwalachu, ale ja šym cžinil po tym pschisłowje: njewēr wušchomaj ale woczomaj. Ja chzych so hižom dom wrōczicz, dokelž žanu njebēch nadeschoł, kotruž kych febi sa žonu bracz sechyl; dha je mje Wōh k tebi dowjedl a hdyž šym twoje pōzčiwje, ponižne, pēlne a sczerpliwje waschnje widzil, šym febi prail, tu chzu febi bracz a žanu druhu. Wodaj mi wschitke lōšystwo, kotrež šym tu wobeschoł a praj mi wschaf, chzesch moja luba hospoša a mandželsta bycz? ja chzu tebe lubowacz a cžesęczicz a tebi šwērny bycz hacž do šinjereče. Schto Marja na to je wotmolwita, to ja njewēm; ale to ja wēm, so bē sa bērtlik lēka w S. wulki kwaf a so je Marja hišęče nētk burowka w S., cžesęczena wote wschitkich, kotšiz ju suaja a lubowana wot swojeho Jurja.

Pruski pokutny džen je hrjedu 20. haperseje.